

วารสาร วิชาการเทคโนโลยีการจัดการ Academic Journal of Management Technology

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2568 ISSN 3027-8317 (Online)

บทความวิจัย

- ผลกระทบของนักลงทุนสถาบันที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม 1
และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงิน ของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
มยุรี สุแดงน้อย กนกนภัส โลเชียว จิรัฐติกา วุฒิพันธุ์ และ มณฑิรา กิจสัมพันธ์วงศ์
- อิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการภายหลังปรับใช้ TFRS16 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทจดทะเบียน 17
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและ เอ็ม เอ ไอ สำหรับกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมบริการ
ชัย พลคำ กนกนภัส โลเชียว จิราภา ชาลาธราวัฒน์ และ มณฑิรา กิจสัมพันธ์วงศ์
- ผลกระทบการควบคุมภายในด้านการเงินภายใต้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) 33
ที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
นิมนวล นาสินพร้อม และ กฤตยาดี เกตุวงศา
- อิทธิพลของความเครียดทางการเงินต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรม 48
ที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนสูงสุดในปี 2566
ภาคภูมิ ยืนยงค์ ดารารัตน์ โพธิ์ประจักษ์ อเนก พุทธิเดช และ สุรัชย์ เอมอักษร
- การเปรียบเทียบวิทยากรจำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ 66
พิสิษฐ์ ปิงบัว
- การศึกษาการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติในกรุงเทพมหานคร 80
วนิดา สุขไสว สุภัทรา มะปรางทอง และ กิ่งกนก เสาวภาวงศ์
- การศึกษาคำปรากฏร่วมของคำศัพท์ทางวิชาการแบบอิงตามคลังข้อมูลในบทความในวารสาร 95
ดวงทิพย์ โอเจริญ และ อรุษา พิมพ์สวัสดิ์
- อิทธิพลขององค์กรแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลาง 109
และขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักแรม ของประเทศไทย
พูนสวัสดิ์ แก้วเกียรติสกุล อมรรักษ์ สวนชุมพล สิริธาดา คลีสุนทร และ กัลยารัตน์ วีระธนชัยกุล

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการเทคโนโลยีการจัดการ (Academic Journal of Management Technology) ดำเนินการโดยคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ซึ่งเป็นวารสารที่ออนไลน์ในระบบ THAIJO และเป็นวารสารกลุ่มที่ 2 ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai - Journal Citation Index Centre) โดยมีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ และให้ความมุ่งมั่นในการส่งเสริมและเผยแพร่บทความที่บูรณาการสหวิทยาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ การเงิน การบัญชี การตลาด การท่องเที่ยวและการโรงแรม ภาษาศาสตร์ ระบบสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ซึ่งมีนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และผู้ที่สนใจส่งผลงานวิชาการมาตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง วารสารเล่มนี้เป็นฉบับ ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม - เมษายน พ.ศ. 2568

บทความในวารสารวิชาการเทคโนโลยีการจัดการฉบับนี้มีบทความวิจัยจำนวน 8 เรื่อง ซึ่งแต่ละบทความมีเนื้อหาวิชาการที่หลากหลาย อาทิเช่น บทความที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วรอบด้าน ทั้งในแง่ของการบริหารจัดการข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่กำลังเป็นประเด็นสำคัญในภาคธุรกิจ การปรับตัวขององค์กรภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน การบริหารการเงินภาครัฐในยุคดิจิทัล การศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคบริการ ตลอดจนการวางแผนภาษีที่สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน นอกจากนี้ วารสารยังได้นำเสนอบทความที่มุ่งเน้นบทบาทของอำนาจอ่อน (Soft Power) ทางวัฒนธรรม ในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างยั่งยืน และการประยุกต์เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการคมนาคม รวมถึงการวิเคราะห์คลังข้อมูลทางภาษาเพื่อปรับกลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์สำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษ

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการเทคโนโลยีการจัดการ (Academic Journal of Management Technology) ขอขอบคุณนักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์ และนักศึกษาทุกท่านที่ให้ความสนใจส่งบทความเข้ามามีตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง ขอขอบคุณคณะกรรมการกลั่นกรองบทความและผู้ทรงคุณวุฒิประจำวารสารทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เขียน และขอขอบคุณคณะกรรมการผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ได้ให้ความอนุเคราะห์จนวารสารฉบับนี้สำเร็จอย่างดียิ่ง นอกจากนี้ หากมีข้อบกพร่องประการใด กองบรรณาธิการขออภัยรับเพื่อจักได้นำไปปรับปรุงการดำเนินงานของวารสารในฉบับต่อไป

ดร.ภรณ์ หลาวทอง
บรรณาธิการ

วารสารวิชาการเทคโนโลยีการจัดการ Academic Journal of Management Technology

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2568

ISSN : 3027-8317 (Online)

เจ้าของ คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนาวิ เสาวกุล รองอธิการบดีประจำวิทยาเขตสุรินทร์

บรรณาธิการ

ดร.ภรณ์ หลาวทอง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

รองบรรณาธิการ

ดร.กมลทิพย์ ปรีชาตินนท์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.วิชชุดา ชีระกุล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ	รัชดาพรธัญกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนัญญา	ทรรพนันท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต	อุ๋น	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รองศาสตราจารย์ ดร.กล้าหาญ	ณ น่าน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ	สิทธิจิรพัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงรักษ์	หงษ์งาม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยรัตน์	เควี่แซน	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุพงศ์	วงศ์ไชย	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระบิล	พันภัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์	รอดพันธ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา
ดร.รพี	พงษ์พานิช	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
ดร.กันตภาพ	บัวทอง	มหาวิทยาลัยนครพนม

ทีมสนับสนุนงานวารสาร

ดร.ศุภรัตน์	วัลกานนท์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
อาจารย์ณัฐพงษ์	วงศ์วรรณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
อาจารย์วารภรณ์	ศรีสุรินทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
นางศรอนงค์	นามเวช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

กำหนดเผยแพร่

พิมพ์เผยแพร่ 3 ฉบับต่อปี

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม

สถานที่ติดต่อ

คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสุรินทร์

เลขที่ 145 หมู่ 15 ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์ 044-513236 ต่อ 3005 หรือ 3020 Email : FMTJournal@rmuti.ac.th

วารสารวิชาการเทคโนโลยีการจัดการ

Academic Journal of Management Technology

<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jomt/index>

สารบัญ

บทความวิจัย

หน้า

- ผลกระทบของนักลงทุนสถาบันที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อ
ข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงิน
ของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 1
The Impact of Institutional Investors on the Relationship between Environmental, Social and
Governance Disclosure and Financial Performance of Companies in Agro and Food Industry Listed
on the Stock Exchange of Thailand
มยุรี สุแดงน้อย กนกนภัส ไส้เขียว จิรัฐติกาล วุฒิพันธ์ และ มณฑิรา กิจสัมพันธ์วงศ์
- อิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการภายหลังปรับใช้ TFRS16 17
เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและ เอ็ม เอ ไอ สำหรับ
กลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมบริการ
The Influence of Financial Ratios on Firm Values after TFRS 16 Implementation of Listed
Companies in the Stock Exchange of Thailand and MAI in the Service Industry Group
ชัย พลคำ กนกนภัส ไส้เขียว จิราภา ชาลาธราวัฒน์ และ มณฑิรา กิจสัมพันธ์วงศ์
- ผลกระทบการควบคุมภายในด้านการเงินภายใต้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ 33
(New GFMS Thai) ที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
Effects of Financial Internal Controls Under the New Government Financial Management Information
System (New GFMS Thai) on Operational Effectiveness in Thailand's Vocational Education
Commission
นิ่มนวล นาสินพร้อม และ กฤตยาวิทย์ เกตุวงศา
- อิทธิพลของความเครียดทางการเงินต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรม 48
ที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนสูงที่สุดในปี 2566
The Influence of Financial Distress on Tax Planning Among Listed Companies in the Three
Industries with Highest Investment Promotion Applications to Thailand Board of Investment in 2023
ภาคภูมิ ยืนยงค์ ดารารัตน์ โพธิ์ประจักษ์อ่อนเอก พุทธิเดช และ สุรัชย์ เอมอักษร
- การเปรียบเทียบวิธีพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ 66
A Comparative Analysis of Forecasting Methods for Passenger Volume through Suvarnabhumi Airport
พิสิษฐ์ บึงบัว
- การศึกษาการรับรู้ซอฟต์แวร์พาวเวอร์กีพาวมวไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติในกรุงเทพมหานคร 80
Perception of Muay Thai Soft Power by Foreign Tourists in Bangkok
วนิดา สุขใส สุภัทรา มะปรางทอง และ กิ่งกนก เสาวภาวงศ์

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย	หน้า
การศึกษาคำปรากฏร่วมของคำศัพท์ทางวิชาการแบบอิงตามคลังข้อมูลในบทความในวารสาร A Corpus-Based Study of Academic Collocations Used in Journal Articles ดวงทิพย์ โอเจริญ และ อรุษา พิมพ์สวัสดิ์	95
อิทธิพลขององค์กรแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักแรม ของประเทศไทย The Influence of Innovative Organizations on Business Performance of Small and Medium-Sized Enterprises (SMEs) in Thailand's Accommodation Service Sector พูนสวัสดิ์ แก้วเกียรติสกุล อมรรักษ์ สอนชุมพล สิริจินดา คลีสุนทร และ กัลยารัตน์ ชีระชนชัยกุล	109

ผลกระทบของนักลงทุนสถาบันที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผย
ข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลและ
ผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
**The Impact of Institutional Investors on the Relationship between
Environmental, Social and Governance Disclosure and Financial
Performance of Companies in Agro and Food Industry Listed on the Stock
Exchange of Thailand**

มยุรี สุแดงน้อย¹, กนกนภัส โสเคียว^{1*}, จิรัฐติกา วุฒิพันธุ์¹ และ มณฑิรา กิจสัมพันธ์วงศ์²
Mayuree Sudangnoi¹, Kanoknapat Sokhiaw¹, Jiradtikhan Wutipphan¹
and Monthira Kitsamphanwong²

Received: July 01, 2024; Revised: October 16, 2024; Accepted: November 11, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงิน และ 2) ศึกษาผลกระทบของนักลงทุนสถาบันที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิเก็บข้อมูลจากงบการเงินในช่วงปี พ.ศ. 2561 - 2565 จากฐานข้อมูลออนไลน์ SETSMART และข้อมูลจากรายงานประจำปี จำนวน 282 ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการศึกษา พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล วัดด้วยการได้รับการจัดอันดับใน ESG100 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบผลกระทบร่วมระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลวัดด้วยการได้รับการจัดอันดับใน ESG100 กับนักลงทุนสถาบันมีผลกระทบเชิงลบกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษานำไปประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูล ESG โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนักลงทุนสถาบันเข้ามามีบทบาทในบริษัทดังกล่าว

คำสำคัญ: นักลงทุนสถาบัน ผลการดำเนินงานทางการเงิน สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล

¹ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น, Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Isan Khonkaen Campus

² คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์, Faculty of Management Technology, Rajamangala University of Technology Isan Surin Campus

*Corresponding author e-mail:kusuma.so@rmuti.ac.th

Abstract

This study aims to (1) examine the relationship between Environmental, Social, and Governance (ESG) disclosure and financial performance, and (2) investigate the impact of institutional investors on the relationship between ESG disclosure and financial performance of companies in Agro and Food Industry listed on the Stock Exchange of Thailand. The study utilized secondary data collected from financial statements during 2018-2022, obtained from the SETSMART online database and annual reports, comprising 282 observations. The research employed descriptive statistics, correlation analysis, and multiple regression analysis. The findings revealed that ESG disclosure, measured by ESG100 rankings, had a statistically significant negative relationship with financial performance measured by return on equity at the 0.05 level. Furthermore, the interaction effect between ESG disclosure (measured by ESG100 rankings) and institutional investors showed a statistically significant negative impact on financial performance measured by firm value at the 0.05 level. These findings can support investment decision-making in companies with ESG disclosures, particularly when institutional investors play a significant role in such companies.

Keywords: Institutional Investors, Financial Performance, Environmental Social and Governance

บทนำ

ท่ามกลางสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ บริษัทต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งในการปฏิบัติงาน และมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาอย่างยั่งยืน บริษัทขนาดใหญ่ระดับโลกหลายแห่ง ได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดเกี่ยวกับความยั่งยืน ซึ่งได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการคาดการณ์อนาคตและนำพาธุรกิจให้สามารถผ่านพ้นสภาวะเศรษฐกิจที่ผันผวน รวมถึงตอบสนองต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นของผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ในอดีตภาคธุรกิจมักมุ่งเน้นเพียงการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยไม่ได้นำถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม จนเกิดกระแสเรียกร้องจากสังคมให้การพัฒนาเศรษฐกิจต้องควบคู่กับการใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม และสังคม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน การพัฒนานี้เป็นการสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันนักลงทุนให้ความสำคัญกับธุรกิจที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมมากขึ้น ทำให้บริษัทที่สามารถเปิดเผยข้อมูลเชิงกลยุทธ์และแสดงผลการดำเนินงานได้อย่างโปร่งใส กลายเป็นปัจจัยสำคัญ ในการดึงดูดการลงทุน เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงการเติบโตอย่างยั่งยืนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย (Manapreechadeelert & Yanyongpanic, 2023)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับแนวทางการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล โดยส่งเสริมให้บริษัทจัดทำรายงานความยั่งยืน เพื่อเป็นเครื่องมือ ในการตัดสินใจเชิงธุรกิจ และเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่น รวมถึงดึงดูดนักลงทุน การเปิดเผยข้อมูล ด้านความยั่งยืนจะสะท้อนถึงผลการดำเนินงานในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผ่านรายงานดังกล่าว นอกจากนี้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังได้พัฒนาดัชนีชี้วัดความยั่งยืนที่เรียกว่า SET THSI โดยบริษัทที่ได้รับการจัดอยู่ใน SET THSI จะต้องมีการประเมินความยั่งยืนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ในสามด้านหลัก ได้แก่ สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล หรือเป็นบริษัทที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกของ Dow Jones Sustainability Indices (DJSI) บริษัท ที่เข้าข่ายดัชนีเหล่านี้จะต้องมีคุณสมบัติที่ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น การรายงานด้านบรรษัทภิบาล (CGR) ผลการประเมินกำไรสุทธิและผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น, ความสามารถในการจัดการความเสี่ยงด้าน ESG การปฏิบัติตามมาตรฐานการกำกับดูแลที่ดี และต้องไม่เป็นหลักทรัพย์ที่ถูกขึ้นเครื่องหมาย Caution (C) หรือมีปัญหาทางการเงิน (Atsawabunjongphon, 2021)

การรายงานด้านสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างมากต่อผลการดำเนินงานในระยะยาวขององค์กร เนื่องจาก ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในระยะยาวจะไม่ถูกจำกัดเฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียใดกลุ่มหนึ่ง แต่จะกระจาย ออกไปให้กับทุกฝ่ายอย่างทั่วถึง ซึ่งจะส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน ช่วยสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนา

สังคม และการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ (Leelatiwanon, 2021) หากองค์กรตั้งเป้าหมายที่จะเติบโตและดำรงอยู่อย่างยั่งยืน การดำเนินงานในตลาดทุนและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องจึงต้องพิจารณาถึงทั้งผลประโยชน์และผลกระทบที่จะตามมาอย่างรอบคอบ การประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานกลายเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งสามารถวัดได้จากอัตราส่วนทางการเงินที่สะท้อนถึงผลการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างชัดเจน การใช้ข้อมูลเหล่านี้ในกระบวนการตัดสินใจจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว (Choomnirat & Ritthidach, 2023) นอกจากนี้ ข้อมูลในรายงานทางการเงินยังมีบทบาทสำคัญ เนื่องจากงบการเงินที่มีคุณภาพสามารถสะท้อนภาพรวมของผลการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน มีความถูกต้อง และโปร่งใส ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ใช้รายงานทางการเงินในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงตัวเลขได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังช่วยดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนในองค์กร

กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารถือเป็นอุตสาหกรรมหลักที่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยทรัพยากรภายในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดในภาคอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ การผลิตในกลุ่มนี้มุ่งเน้นทั้งการบริโภคภายในประเทศและการส่งออก ทำให้การลงทุนและการพัฒนาในภาคอุตสาหกรรมนี้เป็นไปได้อย่างราบรื่น (Manorotpanich, 2020) เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับสังคมและสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานจึงได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาล้างน้ำท่วมภัยแล้ง ฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินค่ามาตรฐาน ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อยขึ้น ภาวะโลกร้อน และมลพิษจากขยะ อีกทั้งยังมีผลกระทบจากปัญหาทางสังคม อาทิ ความเหลื่อมล้ำ ความยากจน และสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ธุรกิจในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารจำเป็นต้องบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และการดูแลสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินไปอย่างยั่งยืนในอนาคต (The Stock Exchange of Thailand, 2023)

นักลงทุนสถาบันเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของบริษัท โดยอาศัยความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการลงทุน ทำให้ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและเสถียรภาพให้กับตลาดทุนได้เป็นอย่างดี นักลงทุนสถาบันมักถือครองหุ้นในสัดส่วนที่สูง ซึ่งส่งผลดีต่อการกำกับดูแลกิจการ และช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้น การเข้ามามีส่วนร่วมของนักลงทุนสถาบันจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการของบริษัทให้มีความยั่งยืนในระยะยาว (Hong & Linh, 2023) นักลงทุนสถาบันยังมีบทบาทสำคัญในการลดพฤติกรรมที่ผู้บริหารอาจมุ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนตัวซึ่งอาจส่งผลเสียต่อผลประโยชน์ของบริษัท ด้วยเหตุนี้ นักลงทุนสถาบันมักเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลบริษัทอย่างเข้มงวด เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของตนเอง และยังช่วยเพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบในองค์กรระยะยาว (Nutrujiroj & Srijunpetch, 2020) นอกจากนี้ นักลงทุนสถาบันยังมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการลงทุนที่สอดคล้องกับหลักการด้าน ESG ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงจากการทุจริตและความผิดพลาดในการบริหารจัดการ การตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนสถาบันนั้นมักขึ้นอยู่กับพิจารณาผลตอบแทนและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การลงทุนสามารถสร้างผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในระยะยาว (Sudcharean, 2021) ในประเทศไทย นักลงทุนสถาบันเริ่มมีบทบาทสำคัญในตลาดทุนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะหลังจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ตั้งเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนการลงทุนของนักลงทุนสถาบันให้ถึงร้อยละ 50 เพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพและลดความผันผวนของตลาดทุนในประเทศไทย ในอนาคตนักลงทุนสถาบันอาจมีบทบาทสำคัญในการลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้นรายย่อย อีกทั้งยังทำหน้าที่ตรวจสอบการบริหารจัดการของบริษัทแทนผู้ลงทุนรายย่อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากงานวิจัยที่ผ่านมาซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) กับผลการดำเนินงานของบริษัท พบว่าผลลัพธ์ของงานวิจัยมีความหลากหลาย ทั้งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวก เชิงลบ และไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน (Alareeni &

Hamdan, 2020; Junius et al., 2020; Love & Petchchedchoo, 2019; Naeem et al., 2022; Yothachan et al., 2020) นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของนักลงทุนสถาบันต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักลงทุนสถาบันมีผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อผลการดำเนินงาน (Drobetz et al., 2021; Hong & Linh, 2023; Michel et al., 2020; Musallam et al., 2019) โดยความแตกต่างของผลการวิจัยเหล่านี้มักขึ้นอยู่กับประชากรที่ใช้ในการศึกษา อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับนักลงทุนสถาบันร่วมกับการเปิดเผยข้อมูลด้าน ESG ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของนักลงทุนสถาบันที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้าน ESG และผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นให้ข้อมูลเชิงลึกแก่นักลงทุน เพื่อช่วยในการตัดสินใจลงทุนในบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูล ESG โดยเฉพาะในบริษัทที่มีนักลงทุนสถาบันเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของนักลงทุนสถาบันที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีตัวแทน

ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) เป็นหลักการที่ใช้ในการกำกับดูแลการบริหารจัดการองค์กรธุรกิจ โดยมุ่งเน้นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายหนึ่งคือ ตัวการ (Principal) ซึ่งหมายถึงเจ้าของหรือผู้ถือหุ้น และอีกฝ่ายคือ ตัวแทน (Agent) หรือผู้บริหาร โดยตัวการจะมอบอำนาจให้ตัวแทนดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Choomnirat & Ritthidach, 2023) ผู้บริหารหรือคณะกรรมการบริษัทมีหน้าที่ในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสร้างผลตอบแทนสูงสุดให้บริษัท อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารอาจไม่ได้มุ่งเน้นผลประโยชน์ที่สอดคล้องกับผู้ถือหุ้นเสมอไป ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาตัวแทน (Agency Problem) อาจนำไปสู่ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างทั้งสองฝ่าย (Mokkhavesa, 2022) การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) เป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการลดปัญหาความไม่สมดุลของข้อมูลระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น การเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ช่วยสร้างความโปร่งใสในทุกมิติของการดำเนินงาน รวมถึงด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคม ทำให้ผู้ถือหุ้นมีความเชื่อมั่นมากขึ้นในความสามารถของผู้บริหารในการดำเนินกิจการอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสอดคล้องกับความคาดหวังของพวกเขา ส่งผลให้ผู้ถือหุ้นและนักลงทุนมีความมั่นใจมากขึ้นซึ่งสามารถดึงดูดการลงทุนและเพิ่มมูลค่าหุ้นในระยะยาวได้

2. การเปิดเผยข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเริ่มเผยแพร่แนวทางในการจัดทำรายงานความยั่งยืนครั้งแรกในปี พ.ศ. 2555 โดยอ้างอิงจากกรอบการรายงานของ Global Reporting Initiative (GRI) และในปี พ.ศ. 2560 ได้ออกคำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำรายงานความยั่งยืนสำหรับธุรกิจ เพื่อช่วยให้บริษัทจดทะเบียนเข้าใจกระบวนการจัดทำรายงานความยั่งยืนได้ดียิ่งขึ้น ข้อมูลด้านความยั่งยืนของธุรกิจได้รับความสนใจจากนักลงทุนเพิ่มมากขึ้น

เพื่อสนับสนุนบริษัทในกระบวนการนี้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงจัดทำ “คู่มือการรายงานความยั่งยืนสำหรับบริษัทจดทะเบียน” เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของการรายงาน นอกจากนี้ ตลาดหลักทรัพย์ยังเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน รวมถึงรายชื่อบริษัทที่เป็นส่วนหนึ่งของดัชนีความยั่งยืน นอกจากนี้ ยังมีรายชื่อหุ้นที่ได้รับการจัดอันดับเป็นหุ้นยั่งยืนจากตลาดหลักทรัพย์ และผลการสำรวจการกำกับดูแลกิจการจากสถาบันกรรมการบริษัทไทย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ถูกนำมาใช้เพื่อให้นักลงทุนนำไปประกอบการตัดสินใจลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ (The Stock Exchange of Thailand, 2023)

3. ผลการดำเนินงานทางการเงิน

ผลการดำเนินงานทางการเงินถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินประสิทธิภาพและความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ซึ่งจะใช้ตัวชี้วัดทางการเงินในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน การประเมินผลสามารถทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับมุมมองและแนวทางที่นักวิจัยเลือกใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้ตัวชี้วัดทางการเงินที่สำคัญได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets: ROA) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และมูลค่ากิจการ (Tobin's Q)

4. การพัฒนาสมมติฐาน

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ESG และผลการดำเนินงาน

จากการทบทวนงานวิจัยในอดีต การศึกษาของ Love and Petchchedchoo (2019) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า บริษัทที่มีผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลที่มีอิทธิพลบวกต่อคุณภาพการคงค้าง สอดคล้องกับ Yothachan et al. (2020) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมและมูลค่ากิจการ อย่างไรก็ตาม ได้มีงานวิจัยอื่นที่ให้ผลการศึกษาในทิศทางตรงกันข้าม จากการศึกษาของ Khunthong et al. (2023) พบว่า บริษัทที่มีผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CG) และบริษัทที่ได้รับคัดเลือกให้มีรายชื่ออยู่ในกลุ่มดัชนีความยั่งยืนดาวโจนส์ (DJSI) มีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงาน

4.2 นักลงทุนสถาบันกับผลการดำเนินงาน

จากการทบทวนงานวิจัยในอดีต การศึกษาของ Drobetz et al. (2021) ได้ศึกษา การถือหุ้นโดยนักลงทุนสถาบันและผลการดำเนินงานของบริษัทในอุตสาหกรรมการขนส่งทางทะเล พบว่า นักลงทุนสถาบันมีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่าตลาดของบริษัท การถือหุ้นโดยนักลงทุนสถาบันเป็นกลไกการกำกับดูแลที่เป็นสากล ผลกระทบมีความชัดเจนมากขึ้นในบริษัทที่มีนักลงทุนสถาบันและมีแนวโน้มการลงทุนในระยะสั้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่า นักลงทุนสถาบันสามารถลดความขัดแย้งระหว่างตัวแทนและมีการกำกับดูแลที่ดีขึ้น สร้างโอกาสในการเติบโตได้ดี สอดคล้องกับ Hong and Linh (2023) พบว่า นักลงทุนสถาบันมีผลกระทบเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน

จากผลการวิจัยในอดีตข้างต้น นำไปสู่ข้อสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

สมมติฐานที่ 2 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

สมมติฐานที่ 3 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยมูลค่ากิจการ

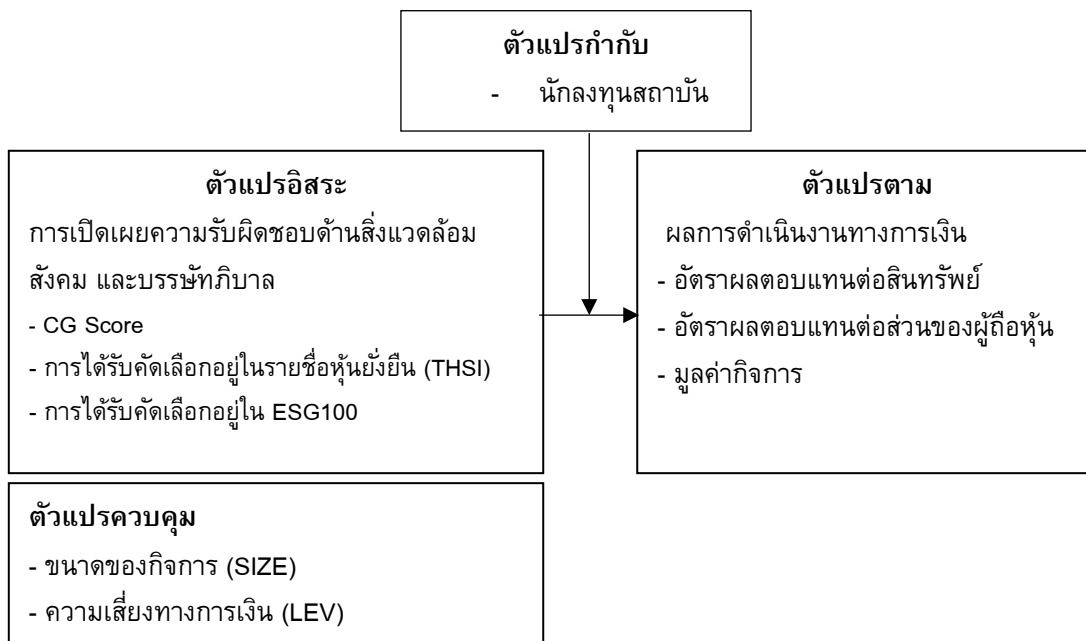
สมมติฐานที่ 4 นักลงทุนสถาบันมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

สมมติฐานที่ 5 นักลงทุนสถาบันมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

สมมติฐานที่ 6 นักลงทุนสถาบันมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยมูลค่ากิจการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม การศึกษาจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

รูปที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัย
ที่มา : คณะผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารโดยทำการศึกษาข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2561 - 2565 ซึ่งมีข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครบถ้วน มีจำนวนข้อมูลทั้งหมด 282 ข้อมูล รายละเอียดแสดงดังตาราง

ตารางที่ 1 สรุปจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	2561	2562	2563	2564	2565	รวม
จำนวนบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	52	54	55	58	65	284
หัก บริษัทที่มีข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาไม่ครบถ้วน	0	0	0	1	1	2
จำนวนข้อมูลของบริษัทที่ใช้ในการศึกษา	52	54	55	57	64	282

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี (แบบ 56 - 1) และงบการเงิน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2561 - 2565 จากฐานข้อมูล SETSMART และจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และบรรษัทภิบาลและนักลงทุนสถาบันจากรายงานประจำปี (แบบ 56 - 1) และรายงานประจำปี เก็บข้อมูลผลการดำเนินงานทางการเงินของแต่ละบริษัทจากงบการเงิน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ได้กำหนดตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม ตัวแปรกำกับและตัวแปรควบคุม ดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และบรรษัทภิบาล มีวิธีการวัดใน 3 ประเด็น ดังนี้

4.1.1 ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน วัดค่าตามช่วงคะแนนที่ได้รับดังนี้ CG = 0 เมื่อคะแนนอยู่ในระดับ ต่ำกว่า 50, CG = 1 เมื่อคะแนนอยู่ในระดับ 50 - 59, CG = 2 เมื่อคะแนนอยู่ในระดับ 60 - 69, CG = 3 เมื่อคะแนนอยู่ในระดับ 70 - 79, CG = 4 เมื่อคะแนนอยู่ในระดับ 80 - 89, CG = 5 เมื่อคะแนนอยู่ในระดับ 90 - 100

4.1.2 การได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100 วัดค่าดังนี้ ESG = 1 เมื่อบริษัทได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100, ESG = 0 เมื่อบริษัทไม่ได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100

4.1.3 การได้รับคัดเลือกให้มีรายชื่ออยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน (THSI) วัดค่าดังนี้ THSI = 1 เมื่อบริษัทมีรายชื่ออยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน THSI, THSI = 0 เมื่อบริษัทไม่มีรายชื่ออยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน THSI

4.2 ตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ประกอบด้วยตัววัดดังนี้

4.2.1 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) คำนวณจาก (กำไรสุทธิ/สินทรัพย์รวม) x 100

4.2.2 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) คำนวณจาก (กำไรสุทธิ/ส่วนของผู้ถือหุ้น) x 100

4.2.3 มูลค่ากิจการ (Tobin's Q) คำนวณจาก (มูลค่าทางการตลาดของหุ้นสามัญ + มูลค่าตามบัญชีของหนี้สิน)/มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์

4.3 ตัวแปรกำกับ คือ นักลงทุนสถาบัน วัดจากการถือหุ้นของนักลงทุนสถาบันในรายชื่อผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 10 ลำดับแรก มีการวัดค่าดังนี้ เท่ากับ 1 เมื่อมีการถือหุ้นของนักลงทุนสถาบันในรายชื่อผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 10 ลำดับแรก, เท่ากับ 0 เมื่อไม่มีการถือหุ้นของนักลงทุนสถาบันในรายชื่อผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 10 ลำดับแรก

4.4 ตัวแปรควบคุม ประกอบด้วย ขนาดกิจการและความเสี่ยงทางการเงิน

4.4.1 ขนาดกิจการ วัดค่าจาก ลอการิทึมของมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์รวม

4.4.2 ความเสี่ยงทางการเงิน วัดค่าจาก หนี้สินรวม/สินทรัพย์รวม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์สมมติฐานสหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สามารถแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CGS	0.00	5.00	3.79	1.54
THSI	0.00	1.00	0.24	0.43
ESG	0.00	1.00	0.09	0.28
INT	0.00	1.00	0.83	0.37
ROA	-50.52	37.65	6.90	9.67
ROE	-245.04	40.50	4.98	28.47
Tobin's Q	0.44	9.14	1.68	1.20
Size	6.55	13.74	8.76	1.28
Lev	0.00	0.96	0.38	0.24

หมายเหตุ CGS = ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ, THSI = การได้รับคัดเลือกอยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน, ESG = การได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100, INT = การถือหุ้นของนักลงทุนสถาบัน, ROA = อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์, ROE = อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น, Tobin's Q = มูลค่ากิจการ, Size = ขนาดของกิจการ, Lev = ความเสี่ยงทางการเงิน

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CGS) พบว่า มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.00 ค่าสูงสุดเท่ากับ 5.00 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.54

การได้รับคัดเลือกให้มีรายชื่ออยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน (THSI) พบว่า มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.00 ค่าสูงสุดเท่ากับ 1.00 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.24 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43

การได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100 (ESG) พบว่า มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.00 ค่าสูงสุดเท่ากับ 1.00 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.09 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28

การถือหุ้นของนักลงทุนสถาบัน (INT) พบว่า มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.00 ค่าสูงสุดเท่ากับ 1.00 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) พบว่า มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -50.52 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 37.65 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.90 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.67

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) พบว่า มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -245.04 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 40.50 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 28.47

มูลค่ากิจการ (Tobin's Q) พบว่า มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.44 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 9.14 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.68 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.20

ขนาดของกิจการ (SIZE) พบว่า มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 6.55 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 13.74 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.76 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.28

ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) พบว่า มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.00 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 0.96 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.38 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.20

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

Variable	CGS	THSI	ESG	CG*INT	THSI*INT	ESG*INT	SIZE	LEV	ROA	ROE	Tobin's Q
CGS	1.00	0.31*	0.03	0.67*	0.31*	0.08	0.30*	0.17*	0.00	0.07	-0.02
THSI		1.00	0.14	0.39*	0.79*	0.23*	0.39*	0.07	0.17*	0.14	-0.04
ESG			1.00	-0.04	0.14*	0.71*	0.28*	-0.02	0.02	-0.01	0.09
CGS*INT				1.00	0.41*	0.14	0.37*	0.14	0.02	0.06	0.00
THSI*INT					1.00	0.24*	0.39*	0.06	0.17*	0.14	-0.03
ESG*INT						1.00	0.37*	0.03	0.04	0.04	-0.00
SIZE							1.00	0.28*	0.22*	0.23*	-0.00
Lev								1.00	-0.38*	-	-0.22*
ROA									1.00	0.76*	0.40*
ROE										1.00	0.17*
Tobin's Q											1.00

* แสดงถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หมายเหตุ CGS = ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการ, THSI = การได้รับคัดเลือกอยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน, ESG = การได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100, CGS*INT = ผลกระทบร่วมของผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการและการถือหุ้นของนักลงทุนสถาบัน, THSI*INT = ผลกระทบร่วมของการได้รับคัดเลือกอยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืนกับการถือหุ้นของนักลงทุนสถาบัน, ESG*INT = ผลกระทบร่วมของการได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100กับการถือหุ้นของนักลงทุนสถาบัน, ROA = อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์, ROE = อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น, Tobin's Q = มูลค่ากิจการ, Size = ขนาดของกิจการ, Lev = ความเสี่ยงทางการเงิน

จากตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงิน รวมทั้งตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการและความเสี่ยงทางการเงิน และตัวแปรกำกับ คือ นักลงทุนสถาบัน

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้อยู่ระหว่าง 0.035 - 0.790 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 0.800 และค่า VIF (Variance Inflation Factor) มีค่าไม่เกิน 10 กล่าวคือ ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ตัวแปรเป็นอิสระต่อกันและไม่เกิดปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity)

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า การได้รับคัดเลือกอยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน (THSI) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ($r = 0.173$, $r = 0.147$, $p\text{-value} < 0.05$) ผลกระทบร่วมระหว่างการได้รับคัดเลือกอยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน (THSI) และการถือหุ้นของนักลงทุนสถาบันมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ($r = 0.177$, $r = 0.149$, $p\text{-value} < 0.05$) นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ($r = 0.229$, $r = 0.237$, $p\text{-value} < 0.05$) และความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและมูลค่ากิจการ ($r = -0.385$, $r = -0.357$, $r = -0.226$, $p\text{-value} < 0.05$)

ผลการทดสอบผลกระทบของนักลงทุนสถาบันที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แสดงดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงิน

Independent Variables	Model (1)		Model (2)		Model (3)	
	ROA		ROE		Tobin's Q	
	β	t	β	t	β	t
CGS	-0.310	-0.901	0.434	0.424	0.012	0.239
THSI	2.138	1.680	3.028	0.799	-0.181	-0.994
ESG	-3.925	-2.165	-15.177*	-2.811	0.316	1.216
SIZE	2.879*	6.290	8.711*	6.391	0.063	0.957
Lev	-23.423*	-9.267	-66.866*	-8.883	-1.415*	-3.909
Constant	-8.309		-46.669		1.648	
Observations	282		282		282	
F-Value	22.759*		20.994*		3.749*	
R-Squared	0.292		0.276		0.064	
Adjusted R ²	0.279		0.262		0.047	
Durbin-Watson	1.751		2.056		1.719	

* แสดงถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบผลกระทบของนักลงทุนสถาบันที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมี model ที่ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

$$\text{ROA} = b_0 + b_1 \text{ CGS} + b_2 \text{ ESG} + b_3 \text{ THSI} + b_4 \text{ SIZE} + b_5 \text{ Lev} + e \quad (1)$$

$$\text{ROE} = b_0 + b_1 \text{ CGS} + b_2 \text{ ESG} + b_3 \text{ THSI} + b_4 \text{ SIZE} + b_5 \text{ Lev} + e \quad (2)$$

$$\text{Tobin's Q} = b_0 + b_1 \text{ CGS} + b_2 \text{ ESG} + b_3 \text{ THSI} + b_4 \text{ SIZE} + b_5 \text{ Lev} + e \quad (3)$$

$$\begin{aligned} \text{ROA} = & b_0 + b_1 \text{ CGS} + b_2 \text{ ESG} + b_3 \text{ THSI} + b_4 \text{ INT} + b_5 (\text{CGS} \cdot \text{INT}) \\ & + b_6 (\text{ESG} \cdot \text{INT}) + b_7 (\text{THSI} \cdot \text{INT}) + b_8 \text{ SIZE} + b_9 \text{ Lev} + e \end{aligned} \quad (4)$$

$$\begin{aligned} \text{ROE} = & b_0 + b_1 \text{ CGS} + b_2 \text{ ESG} + b_3 \text{ THSI} + b_4 \text{ INT} + b_5 (\text{CGS} \cdot \text{INT}) \\ & + b_6 (\text{ESG} \cdot \text{INT}) + b_7 (\text{THSI} \cdot \text{INT}) + b_8 \text{ SIZE} + b_9 \text{ Lev} + e \end{aligned} \quad (5)$$

$$\begin{aligned} \text{Tobin's Q} = & b_0 + b_1 \text{ CGS} + b_2 \text{ ESG} + b_3 \text{ THSI} + b_4 \text{ INT} + b_5 (\text{CGS} \cdot \text{INT}) \\ & + b_6 (\text{ESG} \cdot \text{INT}) + b_7 (\text{THSI} \cdot \text{INT}) + b_8 \text{ SIZE} + b_9 \text{ Lev} + e \end{aligned} \quad (6)$$

จากตารางที่ 4 พบว่า Model (1) เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการและความเสี่ยงทางการเงิน พบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ นอกจากนี้พบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ ค่า F-Value เท่ากับ 22.759 และค่า Adjusted R² 0.279

Model (2) เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการและความเสี่ยงทางการเงิน พบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาลวัดด้วยการได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่าความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาลวัดด้วยผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการและการได้รับคัดเลือกอยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ค่า F-Value เท่ากับ 20.994 และค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.262

Model (3) เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยมูลค่ากิจการ ตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการและความเสี่ยงทางการเงิน พบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยมูลค่ากิจการ นอกจากนี้ยังพบว่าความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยมูลค่ากิจการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ ค่า F-Value เท่ากับ 3.749 และค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.047 ซึ่งค่า Adjusted R² มีค่าค่อนข้างต่ำเนื่องจากโมเดลที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้เพียงส่วนน้อย เนื่องจากอาจมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานทางการเงินซึ่งวัดด้วยมูลค่ากิจการ

จากตารางที่ 5 Model (4) ผลการทดสอบผลกระทบของนักลงทุนสถาบันที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วย

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการและความเสี่ยงทางการเงิน พบว่า ผลกระทบร่วมระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลกับนักลงทุนสถาบันไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ นอกจากนี้พบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ ค่า F-Value เท่ากับ 14.494 และค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.278

Model (5) ผลการทดสอบผลกระทบของนักลงทุนสถาบันที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการและความเสี่ยงทางการเงิน พบว่า ผลกระทบร่วมระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลกับนักลงทุนสถาบันไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น นอกจากนี้พบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ ค่า F-Value เท่ากับ 13.626 และค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.264

ตารางที่ 5 ผลกระทบของนักลงทุนสถาบันที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงิน

Independent Variables	Model (4)		Model (5)		Model (6)	
	ROA		ROE		Tobin's Q	
	β	t	β	t	β	t
CGS	0.093	0.208	1.791	1.350	-0.050	-0.782
THSI	4.050	0.480	11.471	0.457	0.224	0.186
ESG	-4.514	-1.438	-26.175*	-2.806	1.193*	2.672
CG_INT	-0.537	-1.425	-1.781	-1.591	0.079	1.474
THSI_INT	-1.538	-0.180	-7.888	-0.311	-0.415	-0.342
ESG_INT	0.115	0.030	14.509	1.282	-1.248*	-2.303
SIZE	3.029*	6.406	8.887*	6.328	0.071	1.061
Lev	-23.623*	-9.264	-67.882*	-8.961	-1.387*	-3.824
Constant	-8.406		-47.337		1.540	
Observations	282		282		282	
F-Value	14.494*		13.626*		3.137*	
R-Squared	0.298		0.285		0.084	
Adjusted R ²	0.278		0.264		0.057	
Durbin-Watson	1.808		2.089		1.796	

* แสดงถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Model (6) ผลการทดสอบผลกระทบของนักลงทุนสถาบันที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยมูลค่ากิจการ ตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการและความเสี่ยงทางการเงิน พบว่า ผลกระทบร่วมระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลซึ่งวัดด้วยการได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100 กับนักลงทุนสถาบัน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยมูลค่ากิจการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากการมีนักลงทุนสถาบันเข้ามามีบทบาท ผู้บริหารอาจเพิ่มความระมัดระวังในการลงทุนด้าน ESG ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาหุ้นและมูลค่ากิจการ นอกจากนี้ยังพบว่า ความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยมูลค่ากิจการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับผลกระทบร่วมระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลซึ่งวัดด้วยผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนและการได้รับคัดเลือกอยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืนกับนักลงทุนสถาบันไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยมูลค่ากิจการ ทั้งนี้ ค่า F-Value เท่ากับ 3.137 และค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.057 ซึ่งค่า Adjusted R² มีค่าค่อนข้างต่ำเนื่องจาก โมเดลที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้เพียงส่วนน้อย เนื่องจากอาจมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานทางการเงินซึ่งวัดด้วยมูลค่ากิจการ

อภิปรายผล

1. การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลวัดด้วยการได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจาก การลงทุนของบริษัทในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล อาจถูกนักลงทุนบางกลุ่มมองว่าเป็นการลงทุนที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายโดยไม่ส่งผลให้เกิดรายได้ในทันที อาจส่งผลให้ผลกำไรของบริษัทลดลง รวมถึงอาจทำให้อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงเช่นกัน นักลงทุนจำนวนมากมักให้ความสำคัญกับผลกำไรและผลตอบแทนในระยะสั้นมากกว่าที่จะพิจารณาประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาวจากการลงทุน สอดคล้องกับ Alareeni and Hamdan (2020) ได้ทำการศึกษา ผลกระทบของ ESG ต่อผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในดัชนี S&P 500 ของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และสอดคล้องกับ Giannopoulos et al. (2022) ได้ทำการศึกษา การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในประเทศนอร์เวย์ พบว่า มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างการดำเนินงานด้าน ESG และผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยเฉพาะในแบบจำลองการถดถอยที่ใช้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) เป็นตัวแปรตาม การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล ส่งผลกระทบเชิงลบอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Menicucci and Paolucci (2023) พบว่า นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล ส่งผลกระทบเชิงลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานและผลการดำเนินงานทางการตลาดของธุรกิจธนาคาร

2. ผลกระทบร่วมระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลซึ่งวัดด้วยการได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100 กับนักลงทุนสถาบันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานทางการเงิน ทั้งนี้เนื่องจาก นักลงทุนสถาบันบางกลุ่มอาจให้ความสำคัญกับผลตอบแทนจากการลงทุนในระยะสั้น ผลตอบแทนที่ได้รับมักขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานในระยะสั้นเป็นหลัก ทำให้กลุ่มนักลงทุนเหล่านี้เผชิญแรงกดดันในการมุ่งเน้นการสร้างผลกำไรในระยะเวลาอันสั้น ส่งผลให้ผู้บริหารของบริษัทต้องปรับกลยุทธ์และให้ความสำคัญกับการบรรลุผลลัพธ์ทางการเงินในระยะสั้นมากกว่าการวางแผนและการดำเนินการเพื่อความยั่งยืนในระยะยาว ส่งผลกระทบเชิงลบต่อผลการดำเนินงานและความมั่นคงขององค์กรในภาพรวม สอดคล้องกับ Tsouknidis (2019)

ได้ทำการศึกษา ผลกระทบของการถือครองหุ้นโดยนักลงทุนสถาบันต่อผลการดำเนินงานของบริษัท กรณีศึกษา บริษัทเดินเรือที่จดทะเบียนในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนสถาบันกับผลการดำเนินงานของบริษัท และสอดคล้องกับ Musallam et al. (2019) ได้ทำการศึกษา การถือหุ้นแบบครอบครัวและนักลงทุนสถาบันและผลการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษาประเทศอินโดนีเซีย พบว่า การถือหุ้นโดยนักลงทุนสถาบันมีอิทธิพลเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงานของกิจการ และยังสอดคล้องกับ Hong and Linh (2022) ได้ทำการศึกษา นักลงทุนสถาบัน การกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงานของบริษัทในตลาดเกิดใหม่ หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศเวียดนาม พบว่า นักลงทุนสถาบันที่มีความสัมพันธ์กับบริษัทผ่านการลงทุน จะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานของบริษัท เนื่องจากมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์เพราะมีความสัมพันธ์กับธุรกิจที่อาจเกี่ยวข้องกับบริษัทที่ลงทุน

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุป

1.1 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลวัดด้วยการได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100 มีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2 ผลกระทบระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลซึ่งวัดด้วยการได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100 กับนักลงทุนสถาบันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยมูลค่ากิจการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1.1 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควรมีการส่งเสริมและทำความเข้าใจให้นักลงทุนเห็นประโยชน์ของการลงทุนในบริษัทที่มีการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล เนื่องจากส่งผลต่อผลการดำเนินงานในระยะยาว เพื่อให้นักลงทุนพิจารณาลงทุนในบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลมากยิ่งขึ้น

2.1.2 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควรให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูล ESG แก่บริษัทจดทะเบียน โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ในระยะยาว เพื่อให้ข้อมูลที่รายงานออกมามีคุณภาพและมีความหมายต่อการตัดสินใจลงทุน

2.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

2.2.1 บริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารสามารถใช้ผลการวิจัยในการปรับปรุงนโยบายการเปิดเผยข้อมูล ESG โดยการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลเพื่อดึงดูดนักลงทุน

2.2.2 นักลงทุนสามารถใช้ข้อมูลจากการวิจัยเพื่อวิเคราะห์และวางแผนกลยุทธ์การลงทุนในบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูล ESG ที่มีคุณภาพ ซึ่งอาจส่งผลดีต่อผลการดำเนินงานทางการเงินในระยะยาว

2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.3.1 งานวิจัยนี้เลือกใช้ตัววัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลโดยวัดจากผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน การได้รับคัดเลือกอยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน และการได้รับคัดเลือกอยู่ใน ESG100 เท่านั้น งานวิจัยในอนาคตอาจเลือกใช้ตัววัดที่นอกเหนือจากการศึกษาในครั้งนี้เพื่อความชัดเจนของงานวิจัยมากยิ่งขึ้น

2.3.2 งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเท่านั้น ซึ่งงานวิจัยในอนาคตอาจทำการวิจัยศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ หรือศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (Mai) เพื่อความครอบคลุมมากขึ้น และสามารถทำการเปรียบเทียบผลการศึกษาที่ได้

เอกสารอ้างอิง

- Alareeni, B. A., & Hamdan, A. (2020). ESG impact on performance of US S&P 500-listed firms. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 20(7), 1409-1428.
- Atsawabunjongphon, P. (2021). *The relationship between sustainability reporting and Tobin's Q ratio evidence from Thai listed companies in SET 100* [Master 's thesis, Bangkok University]. BU Research. <http://dspace.bu.ac.th/jspui/handle/123456789/4737>
- Choomnirat, C. & Ritthidach, P. (2023). Relationship between operational efficiency and firm value of The listed companies in Thailand Sustainability Investment. *Academic Journal, University of the Thai Chamber of Commerce*, 43(2), 39-60.
- Drobetz, W., Ehlert, S., & Schröder, H. (2021). Institutional ownership and firm performance in the global shipping industry. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 146, 102152.
- Giannopoulos, G., Fagernes, R. V., Elmarzouky, M., & Hossain, K. A. B. M. (2022). The ESG disclosure and the financial performance of Norwegian listed firms. *Journal of Risk and Financial Management*, 15(6), 237.
- Hong, N. T. H. & Linh, T. K. (2023). Institutional investors, corporate governance and firm performance in an emerging market: evidence from Vietnam. *Cogent Economics & Finance*, 11(1), 1-20.
- Junius, D., Adisurjo, A., Rijanto, Y. A., & Adelina, Y. E. (2020). The impact of ESG performance to firm performance and market value. *Jurnal Aplikasi Akuntansi*, 5(1), 21-41.
- Leelatiwanon, S. (2021). *The relationship between environment reporting and financial performance of listed companies on the stock exchange of Thailand: Case Studies of Agro & Food Industry, Industrials, and Resources* [Unpublished Master 's thesis, Prince of Songkla University].
- Love, C & Petchchedchoo, P. (2019). Environmental, social and governance performance (ESG) with Earning quality. *Suthiparithat*, 33(106), 179-194.
- Manapreechadeelert, P. & Yanyongpanich, B. (2023). The level of sustainability reporting on investor Confidence and firm performance of companies on the stock exchange of Thailand. *Journal of Value Chain Management and Business Strategy*, 2(3), 54-72.
- Manorotpanich, N. (2020). Corporate governance that effects the rate of return on equity Assets and the stock prices of companies in the agro-industry and food industry listed in the Stock Exchange of Thailand [Unpublished Doctoral Dissertation, Sripatum University].
- Menicucci, E., & Paolucci, G. (2023). ESG dimensions and bank performance: An empirical investigation in Italy. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 23(3), 563-586.

- Michel, A., Oded, J., & Shaked, I. (2020). Institutional investors and firm performance: Evidence from IPOs. *The North American Journal of Economics and Finance*, 51, 101099.
- Mokkhavesa, B. (2022). *The influence of structure of the board of directors and corporate social responsibility disclosure (CSRSD) on firm's value of the Listed Companies in the stock exchange of Thailand*. Sripatum University.
- Musallam, S. R., Fauzi, H., & Nagu, N. (2019). Family, institutional investors ownerships and corporate performance: the case of Indonesia. *Social Responsibility Journal*, 15(1), 1-10.
- Naeem, N., Cankaya, S., & Bildik, R. (2022). Does ESG performance affect the financial performance of environmentally sensitive industries? A comparison between emerging and developed markets. *Borsa Istanbul Review*, 22, S128-S140.
- Nutrujiroj, P. & Srijunpetch, S. (2020). The relationship between institutional ownership and government ownership on firm performance. *Suthiparithat journal*, 34(11), 110-125.
- Sudcharean, P. (2021). *The impact of environmental, social and governance (ESG) performance on financial performance through investment risks of listed companies in the stock exchange of Thailand (SET)* [Unpublished Master 's thesis, Thammasat University].
- The Stock Exchange of Thailand. (2023). *The center for business development for sustainability, ESG and BCG MODEL is linked to How is the sustainability of the business?*. <https://setsustainability.com/libraries/1031/item/-esg-bcg->
- Tsouknidis, D. A. (2019). The effect of institutional ownership on firm performance: the case of US-listed shipping companies. *Maritime Policy & Management*, 46(5), 509-528.
- Yothachan, N., Meeampol, S., & Pajongwong, P. (2020). The relationship between the disclosure data of sustainability reports and operating performance in ESG100 Index. *Journal of Library and Information Science Srinakharinwirot University*, 13(2), 12-26.

อิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการภายหลัง
ปรับใช้ TFRS16 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทยและ เอ็ม เอ ไอ สำหรับกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมบริการ
**The Influence of Financial Ratios on Firm Values after TFRS 16
Implementation of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand
and MAI in the Service Industry Group**

ชัย พลคำ¹ กนกนภัส โสเคียว^{1*} จิราภา ชาลาธราวัฒน์¹ และมณฑิรา กิจสัมพันธ์วงศ์²
**Chai Polkam¹ Kanoknapat Sokhiaw^{1*} Jirapa Chalatharawat¹ and
Monthira Kitsamphanwong²**

Received: June 27, 2024; Revised: November 1, 2024; Accepted: March 1, 2025

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือศึกษาอิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการก่อนและหลังการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและ เอ็ม เอ ไอ สำหรับกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมบริการ รวมทั้งสิ้น 220 ข้อมูล โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2561 - 2564 จากฐานข้อมูลออนไลน์ SETSMART และจากรายงานประจำปีของบริษัท สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1) ก่อนการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย มีอิทธิพลเชิงลบต่อมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) หลังการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า พบว่า อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อทำการเปรียบเทียบอิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อมูลค่ากิจการก่อนและหลังการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า พบว่า หลังการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า อัตราส่วนทางการเงินมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการในทิศทางที่ลดลง

คำสำคัญ: มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 มูลค่ากิจการ อัตราส่วนทางการเงิน

¹ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น, Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Isan Khonkaen Campus

² คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์, Faculty of Management Technology, Rajamangala University of Technology Isan Surin Campus

*Corresponding author e-mail: kusuma.so@rmuti.ac.th

Abstract

The purpose of this study was to investigate the influence of financial ratios on firm values before and after the implementation of TFRS 16 (Lease) of listed companies in the Stock Exchange of Thailand and MAI in the service industry group. The study examined financial ratios including asset turnover, return on assets, debt to assets ratio, and interest coverage ratio. The research employed secondary data collected from 2018 to 2021 using the online SETSMART database and companies' annual reports, with a total of 220 observations. The statistical methods included descriptive statistics, correlation analysis, and multiple regression analysis. The results showed that: 1) Before the implementation of TFRS 16 (Lease), the asset turnover and return on assets had a statistically significant positive influence on firm values, while the debt to assets ratio and interest coverage ratio had a statistically significant negative influence on firm values. 2) After the implementation of TFRS 16 (Lease), only the asset turnover maintained a statistically significant positive influence on firm values. When comparing the influence of financial ratios on firm values before and after the adoption of TFRS 16, the results indicated that the impact of financial ratios on firm values decreased following the implementation of the new reporting standard.

Keywords: TFRS 16, Firm Values, Financial Ratios

บทนำ

ความแพร่หลายและการพัฒนาของกิจกรรมการเช่าในยุคปัจจุบันได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากการขยายตัวและความหลากหลายของหน่วยงานทางธุรกิจ ซึ่งนำไปสู่ความต้องการทรัพยากรทางการเงินที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น แทนที่กิจการจะกู้เงินเพื่อเป็นเจ้าของสินทรัพย์ขนาดใหญ่ กิจการสามารถเลือกที่จะเช่าสินทรัพย์ดังกล่าวได้ เช่น ในกรณีของโรงแรมขนาดใหญ่ และสายการบิน (Balasem, 2024) การเช่าสินทรัพย์เป็นการจัดหาเงินทุนชนิดหนึ่ง ซึ่งในกรณีที่ผู้เช่ามีเงินทุนไม่เพียงพอจะใช้การเช่าเป็นเครื่องมือในการจัดหาสินทรัพย์มาใช้ในการดำเนินงานของกิจการ ไม่ว่าจะเป็นการบริการและการประกอบธุรกิจต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและบรรลุดัชนีประสิทธิผลของธุรกิจ การเช่าส่งผลให้เกิดประโยชน์ทางด้านผู้เช่าและผู้ให้เช่า โดยผู้ให้เช่าจะได้รับผลกำไร ที่เกิดจากการให้สิทธิใช้สินทรัพย์ไม่ว่าจะเป็นรายได้ค่าเช่าหรือดอกเบี้ยรับ ในขณะที่ผู้เช่าจะได้ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่เช่าและไม่ต้องใช้เงินจำนวนมากในการลงทุนแต่จะทยอยจ่ายค่าเช่าพร้อมดอกเบี้ย นอกจากนี้ผู้เช่ายังสามารถกำหนดลักษณะสินทรัพย์ให้เป็นไปตามความต้องการได้ (Srijunpetch & Phakdee, 2020) โดยทั่วไป การเช่าช่วยให้กิจการสามารถเข้าถึงและใช้งานสินทรัพย์ได้โดยไม่ต้องซื้อ หรือไม่ต้องรับภาระเงินทุนหมุนเวียนขนาดใหญ่ตั้งแต่เริ่มต้น นอกจากนี้ยังเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับผู้เช่าในการจัดการปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการล้าสมัยและความเสี่ยงด้านมูลค่าคงเหลือของทรัพย์สิน (Tunji et al., 2022) สัญญาเช่า คือสัญญาที่ผู้เช่าจะได้รับการจัดหาใช้สินทรัพย์โดยการชำระเงินเป็นงวดให้แก่ผู้ให้เช่า ซึ่งสัญญาอาจรวมถึงตัวเลือกในการขยายระยะเวลาเช่า อาจให้ออกแก่ผู้เช่าในการไถ่ถอนสินทรัพย์ในช่วงอายุของสัญญาหรือจากวันที่ที่ตกลงกันไว้ รวมถึงอาจมีการโอนสิทธิความเป็นเจ้าของเมื่อสิ้นสุดสัญญา (Secinaro et al., 2020) แม้ว่าการเช่าซื้อจะเป็นเครื่องมือทางการเงินที่ได้รับคามนิยมแต่ก็ได้ก่อให้เกิดข้อถกเถียงในหมู่ปฏิบัติงานและนักวิชาการ เนื่องจากมีความกังวลเกี่ยวกับการแบ่งประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาเช่าการเงิน และหลักการบัญชีที่ใช้แตกต่างกันอย่างมาก (Bialek et al., 2022) ความแตกต่างระหว่างสัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาเช่าการเงินได้ถูกระบุไว้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2560) เรื่องสัญญาเช่า การปฏิบัติทางบัญชีที่ต่างกันนี้ในบันทึกบัญชีและการรายงานทางการเงินมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัท

ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่องสัญญาเช่า มีการจัดประเภทสัญญาเช่าออกเป็น สัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าดำเนินงาน โดยมีความแตกต่างในการบันทึกการสินทรัพย์และหนี้สินในงบฐานะการเงิน สัญญาเช่าการเงินความเสี่ยงและผลตอบแทนจะถูกโอนไปยังผู้เช่า ในขณะที่ในสัญญาเช่าดำเนินงาน ความเสี่ยงและผลตอบแทนยังคงอยู่กับผู้ให้เช่า สัญญาเช่าสองประเภทดังกล่าวจะมีวิธีการบัญชีที่ต่างกัน กล่าวคือ ผู้เช่าจะรับรู้สัญญาเช่าการเงิน

เป็นรายการสินทรัพย์และหนี้สินในงบฐานะการเงิน ส่วนสัญญาเช่าดำเนินงานจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน (Srijunpetch & Phakdee, 2019) ดังนั้นตามมาตรฐานเดิมจึงระบุว่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าการเงินควรจะถูกรับบันทึกในงบการเงิน ในขณะที่ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าดำเนินงานไม่ควรถูกสะท้อนในงบการเงิน อย่างไรก็ตาม การที่ธุรกรรมของสัญญาเช่าดำเนินงานไม่ถูกนำมาบันทึกในงบการเงินทำให้ผู้ใช้ข้อมูลไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลทางการเงินที่ครบถ้วนและถูกต้องได้ วัตถุประสงค์หลักของมาตรฐานการรายงานทางการเงินและมาตรฐานการบัญชี คือการเพิ่มความสามารถในการเปรียบเทียบและคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน รวมทั้งนำเสนอข้อมูลที่แท้จริงสำหรับนักลงทุน เจ้าหนี้ และผู้ใช้ข้อมูลอื่น ๆ เพื่อให้สามารถตัดสินใจทางเศรษฐกิจได้อย่างถูกต้อง (Güdelci, 2021) เนื่องจากมาตรฐานฉบับนี้มีข้อจำกัด สภาวิชาชีพบัญชี ได้ออกประกาศสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (TFRS 16) โดยให้ถือปฏิบัติสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป โดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า กำหนดแนวปฏิบัติสำหรับการรับรู้รายการ การวัดมูลค่า การนำเสนอ และการเปิดเผยข้อมูลของสัญญาเช่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เช่าและผู้ให้เช่ามีข้อมูลที่จำเป็นต่อการการปฏิบัติตาม TFRS 16 มีผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่องบการเงิน ผลกระทบดังกล่าวอาจแตกต่างกันไปตามลักษณะการดำเนินธุรกิจ โดย TFRS 16 กำหนดหลักการบัญชีที่แตกต่างจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เกี่ยวกับสัญญาเช่า โดยบริษัทจะต้องใช้วิธีการบัญชีเดียวสำหรับผู้เช่า ไม่จำเป็นต้องแยกประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าดำเนินการ แต่ต้องรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่าทั้งหมดที่มีอายุเกิน 12 เดือน ยกเว้นในกรณีที่สินทรัพย์อ้างอิงมีมูลค่าต่ำ นอกจากนี้ การนำเสนอและการเปิดเผยข้อมูลในงบฐานะการเงินจะต้องแสดงสินทรัพย์สิทธิการใช้แยกจากสินทรัพย์ประเภทอื่น ๆ หากบริษัทเป็นเจ้าของสินทรัพย์นั้น สามารถรวมสินทรัพย์สิทธิการใช้ไว้ในรายการเดียวกับสินทรัพย์อ้างอิง แต่จะต้องระบุว่ามีการรวมสินทรัพย์สิทธิการใช้ในในบรรทัดใดของงบฐานะการเงิน ส่วนหนี้สินจากสัญญาเช่าจะต้องแสดงแยกต่างหากจากหนี้สินประเภทอื่น หากไม่ทำเช่นนั้น ผู้เช่าจะต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินจากสัญญาเช่าว่าถูกรวมไว้ในบรรทัดใดของงบฐานะการเงิน (Yampram, 2023)

การวิเคราะห์ทางการเงินด้วยอัตราส่วนถือเป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย โดยอัตราส่วนทางการเงินนี้เป็นความสัมพันธ์ทางคณิตศาสตร์ที่สะท้อนข้อมูลเชิงปริมาณ การคำนวณอัตราส่วนทำได้ง่ายและสะดวก อย่างไรก็ตาม การนำไปใช้ควรพิจารณาถึงความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในแต่ละธุรกิจ ทำให้อัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ กลายเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลการเงินขององค์กร เพื่อให้การวิเคราะห์มีประสิทธิภาพ นักวิเคราะห์ควรเชื่อมโยงข้อมูลกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ (Srijunpetch et al., 2022) โดยงบการเงินของกิจการมักถูกใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อประเมินความสามารถในการดำเนินธุรกิจและคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นและมูลค่าขององค์กร รวมถึงโอกาสในการดำเนินงานในอนาคตของบริษัท สำหรับการวิเคราะห์งบการเงิน นักลงทุนนิยมใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงานในหลายด้าน รวมถึงการประเมินมูลค่าขององค์กรเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ โดยอัตราส่วนทางการเงินสามารถสะท้อนความสัมพันธ์ที่มีต่อมูลค่าขององค์กรได้ (Tongkum & Siriphokapirom, 2024) ดังนั้น การคำนวณมูลค่ากิจการจึงมีความสำคัญทั้งสำหรับผู้บริหารและนักลงทุน ถือเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนและการประเมินผลการดำเนินงานของกิจการ

ผลกระทบจากการใช้วิธีบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าที่แตกต่างกันส่งผลให้อัตราส่วนทางการเงินของแต่ละกิจการไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ เช่น บริษัทที่จัดประเภทเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อาจต่ำกว่ากิจการที่ทำสัญญาเช่าการเงิน เนื่องจากมีสัดส่วนหนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่านำเสนอไว้ในงบฐานะการเงิน จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงใน TFRS 16 มีผลต่ออัตราส่วนทางการเงินของกิจการ ที่ผ่านมา Öztürk and Serçemeli (2016) ได้ทำการสำรวจผลกระทบของมาตรฐานใหม่ IFRS 16 ต่อรายงานฐานะการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน

ที่สำคัญ แสดงให้เห็นถึงการปรับใช้มาตรฐานใหม่ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นสินทรัพย์และหนี้สิน และทำให้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์ของบริษัทสายการบินนั้นเพิ่มขึ้น และ Zamora-Ramírez and Morales-Díaz (2018) ได้ตรวจสอบว่าการนำ IFRS 16 มาใช้ปฏิบัติมีผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงินอย่างไร จากข้อค้นพบแสดงถึงการนำ IFRS 16 มาใช้จะส่งผลกระทบต่อรายงานทางการเงินของบริษัทในประเทศสเปนและผลกระทบดังกล่าวยังสูงกว่าที่เคยมีการศึกษาไว้ก่อนหน้านี้ โดยจะเกิดผลกระทบที่สำคัญต่อฐานะการเงินทั้งสินทรัพย์รวมและหนี้สินรวมจะเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน และ Belesis et al. (2021) ได้ศึกษาผลกระทบที่สำคัญที่อาจเกิดขึ้นจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับใหม่ (IFRS) ต่อรายงานทางการเงินของบริษัท โดยศึกษาโครงสร้างทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทในอุตสาหกรรมการบินเรือผ่านการจัดทำฐานะการเงินและงบกำไรขาดทุน ก่อนและหลังการนำ IFRS 15 และ IFRS 16 มาใช้ และนำงบการเงินเหล่านี้รวมถึงข้อมูลทางการเงินที่นำเสนอมาเปรียบเทียบกัน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกิดผลกระทบที่สำคัญได้แก่ การเพิ่มขึ้นอย่างมากของอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน การเพิ่มขึ้นของกำไรขั้นต้น และการเพิ่มขึ้นอย่างมากของมูลค่าฐานการเงิน และการศึกษาของ Susanti et al. (2021) ได้ทำการตรวจสอบผลกระทบจากการนำ IFRS 16 ไปใช้ต่อรายงานทางการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญของบริษัทสายการบินในประเทศอินโดนีเซีย โดยมุ่งเน้นไปที่บริษัทผู้ประกอบการสายการบิน ซึ่งใช้การจัดหาเครื่องบินด้วยการเช่าเป็นจำนวนมาก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ความสามารถในการชำระหนี้ และประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์มีแนวโน้มลดลง แต่ในขณะเดียวกัน อัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และตามที่ Biatek-Jaworska et al. (2022) ได้ทำการประเมินผลกระทบของมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับที่ 16 (IFRS 16) การเช่า ต่อสถานะทางการเงินของผู้เช่า การศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์วอร์ซอ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการนำ IFRS 16 มาใช้ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมของผู้เช่า รวมทั้งมีการลดลงในด้านความสามารถในการทำกำไร นอกจากนี้ยังพบการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในอัตราส่วนหนี้สินใน และเช่นเดียวกับ Kljajić and Mizdraković (2024) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของการนำ IFRS 16 มาใช้ในอุตสาหกรรมโรงแรม ซึ่งถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าของทรัพย์สินที่เช่ามากที่สุด โดยคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศได้ประกาศมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับที่ 16 การเช่า (IFRS 16) มาตรฐานใหม่นี้ได้นำเสนอรูปแบบการบัญชีที่แตกต่างกันสำหรับผู้เช่าและผู้ให้เช่า แสดงถึงผลกระทบของ IFRS 16 ต่อบริษัทขึ้นอยู่กับจำนวนสัญญาเช่าดำเนินการที่มีอยู่และแตกต่างกันไปในแต่ละอุตสาหกรรม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านอกจากเหตุการณ์อื่นๆ แล้ว การนำ IFRS 16 มาปฏิบัติมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานทางการเงินและรายการงบการเงินที่สำคัญของโรงแรม

อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงใน TFRS 16 ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อมูลค่ากิจการก่อนและหลังปรับใช้ TFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับนักลงทุน ซึ่งสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจและสร้างความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจาก TFRS 16 มาใช้ ช่วยให้นักลงทุนเข้าใจถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับอัตราส่วนทางการเงินหลัก เพื่อให้การประเมินผลการดำเนินงานของกิจการเป็นไปอย่างแม่นยำและสะท้อนถึงข้อมูลที่แท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการก่อนการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเอ็ม เอ ไอ สำหรับกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมบริการ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการหลังการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเอ็ม เอ ไอ สำหรับกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมบริการ

ทบทวนวรรณกรรม

1. มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า

มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เกี่ยวกับสัญญาเช่าได้กำหนดแนวทางในการรับรู้การประเมินมูลค่า การนำเสนอ และการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เช่าและผู้ให้เช่ามีข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจ ผ่านการนำเสนอข้อมูลที่สะท้อนสภาพความเป็นจริงอย่างถูกต้อง มาตรฐานนี้กำหนดให้ผู้เช่าใช้วิธีการบัญชีแบบเดียวกันในการบันทึกสัญญาเช่าทุกประเภท โดยผู้เช่าจะต้องรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินหากสัญญาเช่ามีอายุเกิน 12 เดือน ยกเว้นในกรณีที่สินทรัพย์ที่อ้างอิงมีมูลค่าต่ำ ผู้เช่าจะต้องบันทึกสินทรัพย์สิทธิการใช้ และหนี้สินจากสัญญาเช่า ซึ่งสะท้อนถึงภาระผูกพันในการชำระเงินตามสัญญา โดยการประเมินมูลค่าเริ่มแรกของสินทรัพย์และหนี้สินจะใช้มูลค่าปัจจุบัน ซึ่งรวมถึงการชำระเงินขั้นต่ำที่ไม่สามารถยกเลิกได้ เช่น ค่าเช่าที่อาจมีการปรับตามเงินเฟ้อ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการยกเลิกสัญญาเช่า หากมีแนวโน้มที่ผู้เช่าจะใช้สิทธิในการยกเลิกดังกล่าว เพื่อให้การประเมินมูลค่าและการรายงานมีความเหมาะสมและสะท้อนถึงภาระผูกพันของผู้เช่าอย่างแท้จริง (Federation of Accounting Professions, 2023)

2. อัตราส่วนทางการเงิน

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่นักลงทุนใช้ในการประเมินมูลค่าหลักทรัพย์ โดยการนำข้อมูลจากงบการเงินมาทำการคำนวณ ซึ่งช่วยให้สามารถประเมินสถานะทางการเงินและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการ รวมถึงความสามารถในการสร้างกำไรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์เหล่านี้ยังช่วยให้สามารถเปรียบเทียบผลลัพธ์กับกิจการอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกันเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการลงทุน นักลงทุนสามารถใช้ข้อมูลอัตราส่วนปัจจุบันของกิจการเพื่อเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานในอดีต หรือกับบริษัทอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกันได้ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินจะเปิดเผยความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการบริหารงานของกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักลงทุนอาจใช้ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานในอดีตของบริษัทตนเองหรือกับคู่แข่ง รวมถึงค่าเฉลี่ยในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในด้านการดำเนินงานของบริษัทนั้น ๆ (Suwannasan et al., 2023)

3. มูลค่ากิจการ

James Tobin ได้เสนอแนวคิดในการวัดผลการดำเนินงานผ่านดัชนีที่เรียกว่า Tobin's Q ซึ่งได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร ดัชนี Tobin's Q เป็นอัตราส่วนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตลาดของสินทรัพย์และมูลค่าทางบัญชีของสินทรัพย์นั้น โดยมีการผสมผสานแนวคิดทางบัญชีและตลาดเข้าด้วยกัน มูลค่าตลาดของสินทรัพย์สามารถคำนวณได้จากมูลค่าของหลักทรัพย์ที่ถือโดยผู้ถือหุ้นบวกกับมูลค่าของหนี้สิน ดัชนีนี้สะท้อนถึงศักยภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ถือหุ้น อย่างไรก็ตาม การประเมินมูลค่าตลาด

และมูลค่าเปลี่ยนแปลงแทนสินทรัพย์ในทางปฏิบัติมักมีความซับซ้อนและมีข้อจำกัด จึงมีการใช้มูลค่าทางบัญชีเป็นตัวแทนของมูลค่าตลาดสำหรับบางตัวแปร (Hermkhunthod et al., 2024)

4. การพัฒนาสมมติฐานการวิจัย

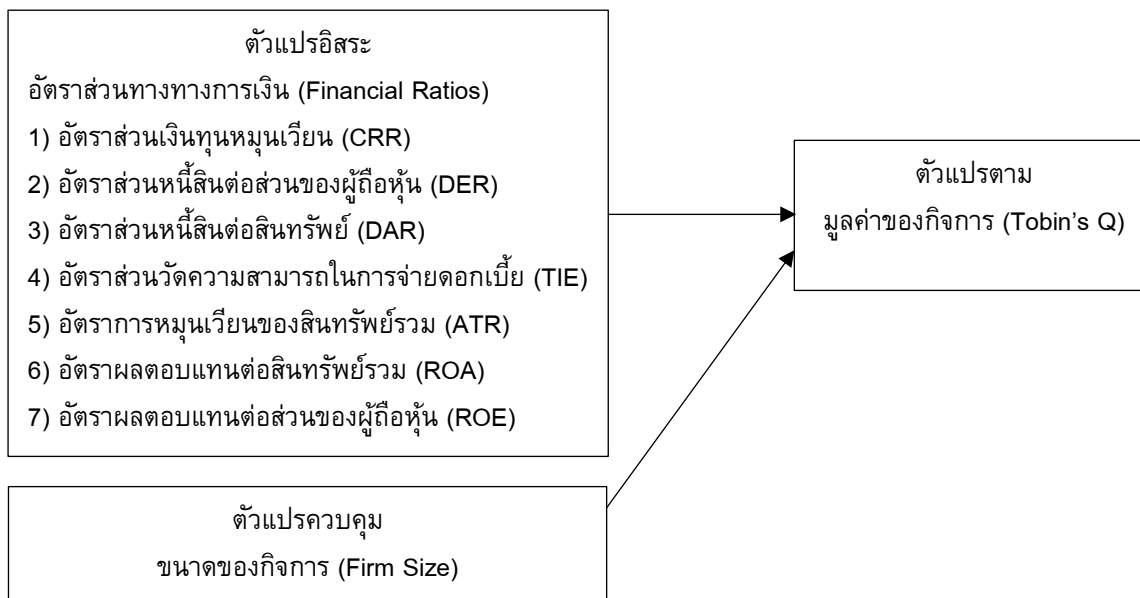
ในการศึกษาของ Öztürk and Serçemeli (2016) ได้ทำการสำรวจผลกระทบของมาตรฐานใหม่ IFRS 16 ต่อรายงานฐานะการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ ซึ่งทำการศึกษาในส่วนของบริษัทสายการบินในประเทศตุรกีแสดงให้เห็นถึง การปรับใช้มาตรฐานใหม่ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นสินทรัพย์และหนี้สิน และทำให้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์ของบริษัทสายการบินนั้นเพิ่มขึ้น และ Belesis et al. (2021) ได้ศึกษาผลกระทบที่สำคัญที่อาจเกิดขึ้นจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับใหม่ (IFRS) ต่อรายงานทางการเงินของบริษัท โดยศึกษาโครงสร้างทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทในอุตสาหกรรมการบินเรือผ่านการจัดทำฐานะการเงินและงบกำไรขาดทุน ก่อนและหลังการนำ IFRS 15 และ IFRS 16 มาใช้ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผลกระทบที่สำคัญได้แก่ การเพิ่มขึ้นอย่างมากของอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน การเพิ่มขึ้นของกำไรขั้นต้น และการเพิ่มขึ้นอย่างมากของมูลค่างบฐานะการเงิน สำหรับ Marsha and Murtaqi (2017) ได้ทำการตรวจสอบการใช้ตัวชี้วัดทางการเงิน อัตราส่วนสภาพคล่องและผลกระทบต่อมูลค่าของกิจการของบริษัทในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มในประเทศอินโดนีเซียจำนวน ผลการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างถึงแก่นมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อมูลค่าของกิจการ โดยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนสภาพคล่องปัจจุบันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าของกิจการ ในขณะที่อัตราทุนหมุนเวียนอย่างถึงแก่นมีความสัมพันธ์เชิงลบ และ Azaro et al. (2020) ได้ทำการวิเคราะห์อิทธิพลของขนาดบริษัท อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ความสามารถในการทำกำไร และอัตราส่วนราคาต่อกำไร ที่มีต่อมูลค่าของกิจการ ของบริษัทผู้ผลิตในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าบริโภคซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย ผลการศึกษาแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรและอัตราส่วนราคาต่อกำไรมีอิทธิพลต่อมูลค่าของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับ Firdaus et al. (2020) ได้ทำการตรวจสอบอิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อมูลค่าของกิจการในบริษัทที่อยู่ในกลุ่มการลงทุนซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย ผลการทดสอบเชิงประจักษ์พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์มีผลบวกต่อมูลค่าของกิจการ นอกจากนี้ Jihadi et al. (2021) ได้ตรวจสอบอิทธิพลของสภาพคล่อง กิจกรรมความเสี่ยงจากการใช้หนี้ และความสามารถในการทำกำไรที่มีต่อมูลค่าของกิจการ รวมถึงศึกษาบทบาทของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ของบริษัทในดัชนี LQ45 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนทางการเงินในด้านสภาพคล่อง กิจกรรมความเสี่ยงจากการใช้หนี้ และความสามารถในการทำกำไร มีนัยสำคัญต่อมูลค่าของกิจการ

สมมติฐานการวิจัย

1. ก่อนการปรับใช้ TFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่า อัตราส่วนทางการเงินมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
2. หลังการปรับใช้ TFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่า อัตราส่วนทางการเงินมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
3. หลังการปรับใช้ TFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ อัตราส่วนทางการเงินมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการในทิศทางที่เพิ่มขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม จากบทความทางวิชาการ บทความวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย
ที่มา : คณะผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ใช้บริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเอ็ม เอ ไอ โดยทำการศึกษาข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2561-2564 รวมระยะเวลา 4 ปี ซึ่งมีข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครบถ้วน มีจำนวนทั้งหมด 110 บริษัท แบ่งเป็นก่อนปรับใช้มาตรฐาน TFRS16 (ปี พ.ศ. 2561 - 2562) จำนวน 220 ชุดข้อมูล หลังปรับใช้มาตรฐาน TFRS 16 (ปี พ.ศ. 2563 - 2564) จำนวน 220 ชุดข้อมูล

2. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินและรายงานประจำปี ระหว่างปี พ.ศ.2561-2564 จากฐานข้อมูล SETSMART และจากเว็บไซต์ของบริษัท

3. สถิติที่ใช้สำหรับการวิจัย

3.1 สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. แบบจำลองที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

การศึกษานี้มีแบบจำลองที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

$$\text{Tobin's } Q = b_0 + b_1 \text{CRR} + b_2 \text{DER} + b_3 \text{DAR} + b_4 \text{TIE} + b_5 \text{ATR} + b_6 \text{ROA} + b_7 \text{ROE} + b_8 \text{SIZE} + e \quad (1) \text{ (ก่อน)}$$

$$\text{Tobin's } Q = b_0 + b_1 \text{CRR} + b_2 \text{DER} + b_3 \text{DAR} + b_4 \text{TIE} + b_5 \text{ATR} + b_6 \text{ROA} + b_7 \text{ROE}_{it} + b_8 \text{SIZE} + e \quad (2) \text{ (หลัง)}$$

โดยที่

Tobin's Q	คือ มูลค่ากิจการของบริษัท
CRR	คือ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน
DER	คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
DAR	คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์
TIE	คือ อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย
ATR	คือ อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์
ROA	คือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์
ROE	คือ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
SIZE	คือ ขนาดของบริษัท

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติเชิงพรรณนา ก่อนปรับใช้ TFRS16

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CRR	0.289	13.492	1.838	2.023
DER	0.093	19.535	1.036	1.577
DAR	0.085	0.951	0.428	0.172
TIE	-225.164	283.225	15.981	40.564
ATR	0.060	3.987	0.805	0.633
ROA	-41.365	59.066	5.926	9.126
ROE	-126.380	173.722	7.279	24.058
Size	2.370	5.570	3.645	0.727
Tobin's Q	0.506	7.325	1.766	1.208

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปผลได้ดังนี้ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CRR) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.289 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 13.492 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.838 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.023 เท่า

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DER) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.093 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 19.535 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.036 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.577 เท่า

อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (DAR) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.085 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 0.951 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.428 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.172 เท่า

อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (TIE) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -225.164 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 283.225 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.981 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 40.564 เท่า

อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (ATR) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.060 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 3.987 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.805 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.633 เท่า

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -41.365% ค่าสูงสุดเท่ากับ 59.066% ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.926% และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.126%

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -126.380% ค่าสูงสุดเท่ากับ 173.722% ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.279% และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 24.058%

ขนาดของกิจการ (Size) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 2.37 ค่าสูงสุดเท่ากับ 5.57 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.645 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.727

มูลค่ากิจการ (Tobin's Q) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.506 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 7.325 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.766 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.208 เท่า

ตารางที่ 2 ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา หลังปรับใช้ TFRS16

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CRR	0.130	10.078	1.779	1.904
DER	0.091	5.734	1.131	0.956
DAR	0.083	0.851	0.457	0.187
TIE	-231.889	1,764.539	19.643	127.244
ATR	0.024	4.068	0.649	0.622
ROA	-45.082	107.592	4.9959	14.263
ROE	-145.935	134.929	3.945	25.199
Size	2.400	5.970	3.722	0.756
Tobin's Q	0.493	10.787	1.885	1.349

จากตารางที่ 2 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CRR) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.130 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 10.078 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.779 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.904 เท่า

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DER) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.091 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 5.734 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.131 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.956 เท่า

อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (DAR) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.083 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 0.851 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.457 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.187 เท่า

อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (TIE) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -231.889 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 1,764.539 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.643 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 127.244 เท่า

อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (ATR) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.024 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 4.068 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.649 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.622 เท่า

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -45.082% ค่าสูงสุดเท่ากับ 107.592% ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.995% และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 14.263%

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -145.935% ค่าสูงสุดเท่ากับ 134.929% ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.944% และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 25.199%

ขนาดของกิจการ (Size) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 2.40 ค่าสูงสุดเท่ากับ 5.97 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.721 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.756

มูลค่ากิจการ (Tobin's Q) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.493 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 10.787 เท่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.885 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.349 เท่า

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ก่อนการปรับใช้ TFRS16

ตัวแปร	CRR	DER	DAR	TIE	ATR	ROA	ROE	Size	Tobin's Q	VIF
CRR	1.00	-0.181*	-0.568*	0.358*	-0.078	-0.092	-0.062	-0.305*	-0.124	1.812
DER		1.00	0.611*	-0.139*	0.053	-0.200*	-0.464*	0.081	-0.004	2.324
DAR			1.00	-0.288*	0.211*	-0.081	-0.162*	0.370*	-0.017	3.113
TIE				1.00	0.176*	0.424*	0.241*	-0.102	0.065	1.603
ATR					1.00	0.156*	0.157*	-0.160*	0.148*	1.283
ROA						1.00	0.722*	0.181*	0.415*	2.798
ROE							1.00	0.132	0.247*	2.861
Size								1.00	0.174*	1.410
Tobin's Q									1.00	

จากตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) อิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อมูลค่ากิจการก่อนการปรับใช้ TFRS 16 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและ เอ็ม เอ ไอ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ รวมทั้งตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้อยู่ระหว่าง -0.568 - 0.722 ซึ่งมีค่าเกิน 0.800 และค่า VIF (Variance Inflation Factor) มีค่าไม่เกิน 10 กล่าวคือ ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ตัวแปรเป็นอิสระต่อกันและไม่เกิดปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity)

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หลังการปรับใช้ TFRS16

ตัวแปร	CRR	DER	DAR	TIE	ATR	ROA	ROE	Size	Tobin's Q	VIF
CRR	1.00	-0.430*	-0.601*	0.014	0.005	0.051	0.044	-0.302*	0.050	1.817
DER		1.00	0.892*	-0.125	-0.016	-0.323*	-0.415*	0.358*	-0.112	7.480
DAR			1.00	-0.170*	0.061	-0.290*	-0.299*	0.374*	-0.132*	8.457
TIE				1.00	0.106	0.376*	0.290*	-0.034	0.212*	1.214
ATR					1.00	0.350*	0.396*	-0.149*	0.292*	1.396
ROA						1.00	0.715*	0.058	0.366*	7.954
ROE							1.00	0.066	0.329*	9.055
Size								1.00	-0.006	1.383
Tobin's Q									1.00	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการภายหลังปรับใช้ TFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและ เอ็ม เอ ไอ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ รวมทั้งตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณ

ได้อยู่ระหว่าง -0.601 - 0.715 ซึ่งมีค่าเกิน 0.800 และค่า VIF (Variance Inflation Factor) มีค่าไม่เกิน 10 กล่าวคือ ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ตัวแปรเป็นอิสระต่อกันและไม่เกิดปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity)

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 อิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อมูลค่ากิจการก่อนและหลังการปรับใช้ TFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่าของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

	แบบจำลอง 1			แบบจำลอง 2		
	β	t	Sig	β	t	Sig
CRR	-0.102	-1.269	0.206	-0.029	-0.351	0.726
DER	0.172	1.892	0.060	0.165	0.967	0.335
DAR	-0.314	-2.975	0.003*	-0.247	-1.364	0.174
TIE	-0.166	-2.190	0.030*	0.077	1.117	0.265
ATR	0.194	2.874	0.004*	0.229	3.111	0.002*
ROA	0.495	4.959	0.000*	0.282	1.609	0.109
ROE	-0.103	-1.019	0.310	-0.049	-0.262	0.794
Size	0.183	2.584	0.010*	0.042	0.581	0.562
Constant		2.132	0.034		2.649	0.009
Observations		220			220	
F-value		8.667			5.902	
R-Squared		0.247			0.183	
Adjusted R ²		0.219			0.152	
Durbin - Watson		2.228			2.018	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 แบบจำลอง 1 เป็นการทดสอบอิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อมูลค่ากิจการก่อนการปรับใช้ TFRS 16 ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ พบว่า อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อมูลค่ากิจการ และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์และอัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยมีอิทธิพลเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อมูลค่ากิจการ และยังพบว่า ขนาดของกิจการมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อมูลค่ากิจการ โดยค่า F-Value เท่ากับ 8.667 และ ค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.219

แบบจำลอง 2 เป็นการทดสอบอิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อมูลค่ากิจการหลังการปรับใช้ TFRS 16 ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ พบว่า อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อมูลค่ากิจการ โดยค่า F-Value เท่ากับ 5.902 และค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.152

การเปรียบเทียบอิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อมูลค่ากิจการก่อนและหลังการปรับใช้ TFRS 16 ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ จากการเปรียบเทียบค่า Adjusted R² สำหรับ แบบจำลอง 1 มีค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.219 และ แบบจำลอง 2 มีค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.152 พบว่า อิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อมูลค่ากิจการภายหลังการปรับใช้ TFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่า ในทิศทางที่ลดลง

อภิปรายผล

1. ก่อนการปรับใช้ TFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตรากาไรสุทธิของสินทรัพย์รวม มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อมูลค่ากิจการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากกิจการสามารถบริหารสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสามารถในการทำกำไร นักลงทุนจึงเกิดความเชื่อมั่นว่าจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนที่สูงขึ้น นอกจากนี้การใช้ทรัพยากรของกิจการอย่างเต็มประสิทธิภาพยังช่วยเพิ่มความสามารถในการสร้างรายได้จากการดำเนินงาน ทำให้ผลประโยชน์การมีแนวโน้มที่ดีและมีเสถียรภาพ สอดคล้องกับ Marsha and Murtaqi (2017) ได้ทำการตรวจสอบการใช้ตัวชี้วัดทางการเงิน อัตราส่วนสภาพคล่องและผลกระทบต่อมูลค่าของกิจการของบริษัทในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มในประเทศอินโดนีเซีย เพื่อตรวจสอบว่าตัวชี้วัดทางการเงินมีผลกระทบต่อมูลค่าของกิจการหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนสภาพคล่อง และอัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างถึงแก่นมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อมูลค่าของกิจการ โดยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ละอัตราส่วนสภาพคล่องปัจจุบันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าของกิจการ ในขณะที่อัตราทุนหมุนเวียนอย่างถึงแก่นมีความสัมพันธ์เชิงลบ และสอดคล้องกับ Pratiwi et al. (2020) ได้วิเคราะห์ผลกระทบของผลการดำเนินงานทางการเงินต่อมูลค่าของบริษัทในภาคการผลิตในประเทศอินโดนีเซีย และตรวจสอบว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีสามารถเป็นตัวแปรกลางในความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานทางการเงินกับมูลค่าของบริษัทหรือไม่ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผลการดำเนินงานทางการเงินซึ่งมีตัวแทนเป็นอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มีผลกระทบต่อมูลค่าของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับ Ichسانی et al. (2021) ทำการวิเคราะห์ผลกระทบของอัตราส่วนเงินสด อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ อัตรากำไรสุทธิ และกำไรต่อหุ้น ที่มีต่อมูลค่ากิจการ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญต่อมูลค่าของบริษัท ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนเงินสด อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ อัตรากำไรสุทธิ และกำไรต่อหุ้น สามารถอธิบายความแปรปรวนของมูลค่ากิจการได้ถึง 64.50% โดยที่อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ และอัตรากำไรสุทธิมีผลเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อมูลค่ากิจการ

2 หลังการปรับใช้ TFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ พบว่า มีผลกระทบเชิงบวกของอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมต่อมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากหลังจากการปรับใช้ TFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่า ซึ่งกำหนดให้ผู้เช่ารับรู้สินทรัพย์สิทธิการใช้เป็นสินทรัพย์ในงบการเงิน ส่งผลให้งบการเงินของกิจการสะท้อนสภาพทางเศรษฐกิจที่แท้จริง แสดงให้เห็นถึงความสามารถของกิจการในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อสร้างรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการสินทรัพย์ที่ดีและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกิจการ สอดคล้องกับ Dayi and Ulusoy (2020) ทำการวิเคราะห์อัตราส่วนกิจกรรมในการประเมินผลผลิตภาพทางการเงินของสายการบิน โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ผลผลิตภาพในแง่ของอัตราส่วนกิจกรรมสำหรับสายการบิน และศึกษาผลกระทบของอัตราส่วนกิจกรรมที่มีต่อมูลค่าของบริษัท โดยใช้ข้อมูลจากสายการบินชั้นนำในยุโรป ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์อัตราส่วนเวียนสินทรัพย์ อัตราหมุนเวียนสินค้ายคงคลัง อัตราหมุนเวียนลูกหนี้ อัตราความเสี่ยงจากการใช้หนี้ และราคาหุ้น ผลการวิเคราะห์พบว่า มูลค่าของบริษัทได้รับผลกระทบในทางบวกจากอัตราหมุนเวียนลูกหนี้และอัตราหมุนเวียนสินทรัพย์ และสอดคล้องกับ Jihadi et al. (2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ ความสามารถในการทำกำไรการบริหารสภาพคล่องที่มีต่อมูลค่ากิจการ หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศอินโดนีเซีย พบว่า อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ เช่นเดียวกับ Tongkum and Siriphokapirom (2024) ได้ทำการศึกษาเรื่อง อัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อมูลค่ากิจการของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการหมวดการท่องเที่ยวและสันทนาการ พบว่า อัตราส่วนที่มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อมูลค่ากิจการ คือ อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Saputra et al. (2024) ได้ทำการศึกษาว่าอัตราส่วน

ทางการเงิน ขนาดของบริษัท และอัตราเงินเพื่อมีผลกระทบต่อมูลค่าของบริษัทหรือไม่ โดยอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร และอัตราส่วนความมั่นคงทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน ความสามารถในการทำกำไร ความมั่นคงทางการเงิน อัตราเงินเพื่อ และขนาดของบริษัท มีผลกระทบต่อมูลค่าของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญเมื่อพิจารณารวมกัน

3. การเปรียบเทียบอิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อมูลค่ากิจการก่อนและหลังปรับใช้ TFRS16 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ พบว่า หลังปรับใช้ TFRS 16 อัตราส่วนทางการเงินมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการในทิศทางลดลง เนื่องจากผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 ที่มีต่อการดำเนินงานของกิจการ ทำให้จำนวนลูกค้าลดลงอย่างมากเพราะมีข้อจำกัดการเดินทาง ส่งผลให้รายได้ของอุตสาหกรรมบริการลดลงอย่างมีนัยสำคัญ อุตสาหกรรมบริการจึงต้องอาศัยระยะเวลาในการปรับตัวเพื่อฟื้นฟูธุรกิจ อาจส่งผลให้อัตราส่วนทางการเงินมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการในทิศทางที่ลดลง อีกทั้งมีการปรับใช้ TFRS 16 เป็นระยะเวลาเพียง 2 ปี อาจยังไม่สะท้อนถึงมูลค่ากิจการในทิศทางที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จำเป็นต้องใช้เวลาเพิ่มเติมในการปรับใช้มาตรฐานดังกล่าว เพื่อให้เกิดการสะท้อนมูลค่ากิจการที่ชัดเจนและแม่นยำมากขึ้น สอดคล้องกับ Susanti et al. (2021) ได้ทำการตรวจสอบผลกระทบจากการนำ IFRS 16 ไปใช้ต่อรายงานทางการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญของบริษัทสายการบินในประเทศอินโดนีเซีย โดยมุ่งเน้นไปที่บริษัทผู้ประกอบการสายการบิน ซึ่งใช้การจัดหาเครื่องบินด้วยการเช่าเป็นจำนวนมาก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ความสามารถในการชำระหนี้ และประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์มีแนวโน้มลดลง แต่ในขณะเดียวกัน อัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และ Białek-Jaworska et al. (2022) ได้ทำการประเมินผลกระทบของมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับที่ 16 (IFRS 16) “การเช่า” ต่อสถานะทางการเงินของผู้เช่า การศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์วอร์ซอ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการนำ IFRS 16 มาใช้ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมของผู้เช่า รวมทั้งมีการลดลงในด้านความสามารถในการทำกำไร นอกจากนี้ยังพบการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในอัตราส่วนหนี้สินในภาคการค้าและบริการ และเช่นเดียวกับ Kljajić and Mizdraković (2024) ทำการศึกษาอิทธิพลของการนำ IFRS 16 มาใช้ในอุตสาหกรรมโรงแรม ซึ่งถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าของทรัพย์สินที่เช่ามากที่สุด โดยคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศได้ประกาศมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับที่ 16 - การเช่า (IFRS 16) แทนที่มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 17 - การเช่า (IAS 17) มาตรฐานใหม่นี้ได้นำเสนอรูปแบบการบัญชีที่แตกต่างกันสำหรับผู้เช่าและผู้ให้เช่า แสดงถึงผลกระทบของ IFRS 16 ต่อบริษัทขึ้นอยู่กับจำนวนสัญญาเช่าดำเนินการที่มีอยู่และแตกต่างกันไปในแต่ละอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยรายงานทางการเงินของโรงแรม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านอกจากเหตุการณ์อื่น ๆ แล้ว การนำ IFRS 16 มาปฏิบัติมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของโรงแรมและรายการงบการเงินที่สำคัญ

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ก่อนการปรับใช้ TFRS 16 อัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อมูลค่ากิจการ คือ อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ สำหรับอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลกระทบเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อมูลค่ากิจการ คือ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย มีอิทธิพลเชิงลบต่อมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2 ภายหลังการปรับใช้ TFRS 16 อัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อมูลค่ากิจการ คือ อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม

1.3 ภายหลังการปรับใช้ TFRS 16 ผลกระทบของอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อมูลค่ากิจการมีแนวโน้มที่ลดลง

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1.1 หน่วยงานกำกับดูแลควรกระตุ้นให้บริษัทจดทะเบียนให้ความสำคัญกับการสื่อสารข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการ TFRS 16 มาใช้ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจข้อมูลอย่างถูกต้องและนำไปสู่การเปรียบเทียบงบการเงินที่มีความหมาย เนื่องจากงบการเงินควรสะท้อนภาพลักษณ์ทางเศรษฐกิจที่แท้จริง

2.1.2 บริษัทจดทะเบียนควรมีการสื่อสารเกี่ยวกับผลกระทบจากการนำมาตรฐาน TFRS 16 มาใช้ไปยังผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย โดยให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดทางการเงินมากขึ้น และต้องเปิดเผยข้อมูลทางการเงินอย่างน่าเชื่อถือและครอบคลุมในรายงานประจำปีของบริษัท

2.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

2.2.1 นักลงทุนสามารถทำความเข้าใจถึงผลกระทบของ TFRS 16 ที่มีต่อบการเงินของบริษัท ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน เนื่องจากผลการศึกษามารถให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการเปรียบเทียบผลกระทบที่มีต่อบการเงินของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

2.2.2 บริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ควรติดตามการบริหารสินทรัพย์ของบริษัทอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบถึงสินทรัพย์ที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดผลตอบแทนที่เหมาะสม และควรให้ความสำคัญกับอัตราส่วนทางการเงินที่ดีเพื่อเพิ่มมูลค่าของบริษัท

2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.3.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้อัตราส่วนทางการเงินเพียงบางส่วน อาจจะยังไม่ครอบคลุมในการวัด ดังนั้นการวิจัยเพิ่มเติมในอนาคตควรศึกษาอัตราส่วนทางการเงินอื่นๆ เช่น อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ซึ่งอาจเป็นตัววัดที่มีผลต่อมูลค่ากิจการเพื่อความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.3.2 การศึกษาวิจัยครั้งนี้เลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ดังนั้นแนวทางการศึกษาในอนาคต อาจจะขยายกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตาม TFRS 16 เรื่องสัญญาเช่า ว่ามีผลอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- Azaro, K., Djajanto, L., & Sari, P. A. (2020). The influence of financial ratios and firm size on firm value (an empirical study on manufacturing companies sector consumers goods industry listed in indonesian stock exchange in 2013–2017). In *1st Annual Management, Business and Economic Conference (AMBEC 2019)* (pp. 142-147). Atlantis Press.
- Balasem, S. K. (2024). The Impact of applying the IFRS 16 LEASE Standard on the financial ratios of economic entities listed in the Iraq Stock Exchange. *World Economics and Finance Bulletin*, 119-130.
- Belesis, N., Sorros, J., Karagiorgos, A., & Kousounadis, P. (2021). Cumulative effect of IFRS 15 and IFRS 16 on maritime company financial statements: a hypothetical case. *SN Business & Economics*, 1(3),51.

- Białek-Jaworska, A., Dobroszek, J., & Szatkowska, P. (2022). Does the IFRS 16 affect the key ratios of listed companies? Evidence from Poland. *International Journal of Management and Economics*, 58(3), 299-315.
- Dayi, F., & Ulusoy, T. (2020). The effect of operating ratios on firm value: an application in European Airlines. *International Journal of Eurasia Social Sciences/Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(40).
- Federation of Accounting Professions. (2017). *IFRS 16 Leases and Effects from Standard changes*.
<https://www.tfac.or.th/upload/9414/RDJdnACBD4.pdf>.
- Firdaus, F., Mahbub, A. F., Octaviani, L. T., Afrizal, R., & Hendiarto, S. (2020). The Effect of Financial Ratios on the Firm Value. *Solid State Technology*, 63(4), 4820-4829.
- Güdelci, E. N. (2021). The Effect of TFRS 16 Leases Standard on Financial Indicators of Turkish Retailer Companies. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 355-372.
- Hermkhunthod, O., Petchchedchoo, P., Kumsuprom, S., & Panmanee, P. (2024). Analysis of firm value, financial policy and financial flexibility: The case of companies Listed on the Stock Exchange of Thailand. *Rajapark Journal*, 18(60), 342-355.
- Ichsani, S., Zaenudin, A. I. N., Damayanti, G. N., Tresia, V., & Putri, V. A. (2021). The Effect of Financial Ratio on Firm Value: Empirical Evidence from Listed Firms in the IDX30 Index. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(6), 103-112.
- Jihadi, M., Vilantika, E., Hashemi, S. M., Arifin, Z., Bachtiar, Y., & Sholichah, F. (2021). The effect of liquidity, leverage, and profitability on firm value: Empirical evidence from Indonesia. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(3), 423-431.
- Kljajić, M., & Mizdraković, V. (2024). Investigating the impact of IFRS 16 Adoption in Serbian Hotel Industry. *The European Journal of Applied Economics*, 21(1), 1-17.
- Marsha, N., & Murtaqi, I. (2017). The effect of financial ratios on firm value in the food and beverage sector of the IDX. *Journal of business and management*, 6(2), 214-226.
- Öztürk, M., & Serçemeli, M. (2016). Impact of new standard "IFRS 16 leases" on statement of financial position and key ratios: a case study on an airline company in Turkey. *Business and economics research journal*, 7(4), 143-157.
- Pratiwi, R. D., Pamungkas, I. D., Ecomonic, F., & Nuswantoro, U. D. (2020). The effects of financial performance on firm value and good corporate governance: Evidence from Indonesia. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 13(12), 220-233.
- Saputra, F. A., Arum, E. D. P., & Jumaili, S. (2024). The influence of financial ratios, company size and inflation on firm value in infrastructure companies listed on The Indonesian Stock Exchange in 2019-2023. *Journal of Economic, Bussines and Accounting (COSTING)*, 7(6), 31-39.
- Secinaro, S., Brescia, V., Iannaci, D., & Chmet, F. (2020). Relevance in the application of IFRS 16 for financial statements: empirical evidence the impact of the financial method in SMEs. *Chinese business review*, 19(1), 1-15.

- Srijunpetch, S., & Phakdee, A. (2019). What's new in the Thai Financial Reporting Standard No 16: Leases. *Journal of Federation of Accounting Professions*, 1(2), 5-13.
- Srijunpetch, S., & Phakdee, A. (2020). *Advanced accounting*. T.P.N. Press Limited Partnership.
- Srijunpetch, S., Boonlert-U-Thai, K., & Phakdee, A. (2022). *Financial reporting and analysis*. Bangkok.
- Suwannasan, A., Petchchedchoo, P., Kumsuprom, S., & Panmanee, P. (2023). Disclosures of key audit matters and financial ratios of Listed on the Stock Exchange of Thailand. *Journal of Srivanalai Vijai*, 13(2), 173-184.
- Susanti, M., Ardana, I. C., & Dewi, S. P. (2021, May). The impact of IFRS 16 (PSAK 73) implementation on key financial ratios: An evidence from Indonesia. In *Ninth International Conference on Entrepreneurship and Business Management (ICEBM 2020)* (pp. 295-303). Atlantis Press.
- Tongkum, S., & Siriphokapirom, S. (2024). Financial Ratios Affecting the Enterprise Value of Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand in the Service Industry and the Category of Tourism and Recreation. *Rajabhat Rambhai Barni Research journal*, 18(1), 117-125.
- Yampram, P. (2024). The impact of application TFRS 16: LEASE of the company listed in Stock Exchange of Thailand [Master' s thesis , Silpakorn University]. DSpace JSPUI.
<http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/5226>
- Zamora-Ramírez, C., & Morales-Díaz, J. (2018). Effects of IFRS 16 on key financial ratios of Spanish companies. *Studies of Applied Economics*, 36(2), 385-406.

**ผลกระทบการควบคุมภายในด้านการเงินภายใต้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐ
แบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) ที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**

**Effects of Financial Internal Controls Under the New Government Financial
Management Information System (New GFMS Thai) on Operational
Effectiveness in Thailand's Vocational Education Commission**

นิมнул นาสินพร้อม^{1*} และกฤตยาวิทย์ เกตุวงศ์¹
Nimnul Nasinprom^{1*} and Krittayawadee Gatewongsa¹

Received: June 3, 2024; Revised: October 16, 2024; Accepted: October 24, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบการควบคุมภายในด้านการเงินภายใต้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) ที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากร สถานศึกษาภาครัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 102 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า การควบคุมภายในด้านการเงิน ด้านการเบิกจ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการจัดทำรายงาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลลัพธ์จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากร สถานศึกษาภาครัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในด้านการเบิกจ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการจัดทำรายงาน ในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) ถือเป็นระบบใหม่สำหรับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้องค์กรเกิดความมั่นใจ สร้างความปลอดภัยด้านการเงินที่ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับและบรรลุดูวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กร

คำสำคัญ: การควบคุมภายในด้านการเงิน ประสิทธิผลการดำเนินงาน ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่

¹ หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, Master of Accountancy, Mahasarakham University

*Corresponding author e-mail: sinnim87@gmail.com

Abstract

This research examined the effects of financial internal control under the New Government Financial Management Information System (New GFMS Thai) on the operational effectiveness of the Office of the Vocational Education Commission in Thailand. Data were collected from 102 deputy directors of resource management departments in state educational institutions using a questionnaire-based survey. Multiple correlation and regression analyses revealed that financial internal controls in three dimensions—disbursement management, fund safekeeping, and financial reporting—had significant positive relationships with and impacts on organizational operational effectiveness ($p < 0.05$). The findings suggest that administrators in state educational institutions under the Vocational Education Commission should prioritize these three dimensions of internal financial control within the New GFMS Thai framework. This newly implemented system for government agencies can enhance organizational confidence, ensure financial security in compliance with regulations, and contribute to the efficient achievement of organizational objectives, ultimately improving overall operational effectiveness.

Keywords: Financial Internal Control, Operational Effectiveness, New Government Financial Management Information System

บทนำ

ระบบราชการของประเทศไทยมีการพัฒนาความเจริญก้าวหน้า และปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้ทันต่อยุคสมัย ตอบสนองความต้องการความโปร่งใส รวดเร็ว และตรวจสอบได้ ภายใต้สภาวะแวดล้อมการแข่งขันในปัจจุบันท่ามกลาง การเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีนับวันยิ่งทวีความรุนแรงและรวดเร็วยิ่งขึ้น ทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือ ขนาดใหญ่ล้วนได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นผลให้ทุกหน่วยงาน ทั้งภาคราชการ เอกชนและรัฐวิสาหกิจ ต้องมีการปรับตัวและกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานใหม่รวมทั้งจัดหาเครื่องมือ ทางด้านการจัดการเข้ามาช่วยในการบริหารงานมากขึ้น ระบบการควบคุมภายใน เป็นเครื่องมือด้านการจัดการประเภทหนึ่ง ที่จะมาช่วยสร้างความก้าวหน้าและความมั่นคงภายในองค์กร ซึ่งผู้บริหารจะรับรู้ผลการดำเนินงานขององค์กรจะบรรลุผล สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด ปัญหาตรงไหนที่ควรได้รับการแก้ไข การควบคุมภายในและ การวางระบบการควบคุมภายใน ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาให้เกิดความสอดคล้องกับรูปแบบและขนาดของ หน่วยงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กระบวนการควบคุมภายในครอบคลุมถึงการควบคุมทั้งด้านการบริหารและ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (Kobut et al., 2020)

ในการดำเนินงานขององค์กรนั้น การควบคุมภายในถือเป็นเรื่องที่สำคัญช่วยให้กระบวนการปฏิบัติงานเป็นไป อย่างมีระบบและเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น การปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชี กระบวนการคลัง โดยกรมบัญชีกลางกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้นตามมาตรฐานสากลของ คณะกรรมการการบัญชีของสหรัฐอเมริกา องค์กรที่พัฒนาแนวปฏิบัติสำหรับธุรกิจเพื่อประเมินการควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยงและการป้องกันการฉ้อโกง (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission : COSO (2009) ได้กำหนด วัตถุประสงค์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ ซึ่งมีความแตกต่างกันใน แต่ละหน่วยงาน การควบคุมภายในจะเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐสามารถขับเคลื่อน การปฏิบัติงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนด ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ (Ministry of Finance, 2018) พระราชบัญญัติวินัยการเงิน การคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 หมวด 4 มาตรา 79 หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในขึ้น พร้อมทั้ง ระบบการควบคุมภายในโดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ผู้บริหารระดับสูง

ในองค์กรมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและมาตรการการควบคุมของหน่วยงาน จึงควรจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ในปัจจุบันกระทรวงการคลัง (Ministry of Finance, 2022) ได้มีการปรับปรุงระบบการบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลงาน การศึกษาด้านการอาชีวศึกษาเป็นองค์กรหลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับ การอาชีวศึกษา มีขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ตามเกณฑ์การแบ่งสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดสรรงบประมาณ ตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาของรัฐในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ 2) ฝ่ายวิชาการ 3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ 4) ฝ่ายบริหารทรัพยากรปฏิบัติงานด้านการเงินของสถานศึกษาให้เกิดความถูกต้องตามระเบียบ และมีหน้าที่โดยตรง ในการใช้งานระบบ (New GFMS Thai) ดังนั้น ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องนำระบบการควบคุมภายในด้านการเงินมาใช้ในองค์กรเพื่อช่วยป้องกันความสูญเสียของทรัพยากรใน กรณีที่งานการเงินบัญชีมีความผิดพลาดจะส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการจัดการของสถานศึกษา อาจสร้างปัญหา การทุจริตในองค์กร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา Khanteetaw and Phosrichan (2022) ถือเป็นการทำงาน การปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดความสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่ใช้ในองค์กร อันจะส่งผล ให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำไปสู่เป้าหมายขององค์กรที่ได้กำหนดไว้และส่งเสริมการเติบโตอย่าง ยั่งยืนให้กับองค์กรต่อไป

การควบคุมภายในด้านการเงิน (Financial Internal Control) เป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินงานของ องค์กร เป็นเครื่องมือช่วยในการป้องกันความผิดพลาดในการปฏิบัติงานสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริหารอย่างสมเหตุสมผล ว่าเมื่อองค์กรได้ปฏิบัติตามกระบวนการควบคุมภายในแล้ว องค์กรจะบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงาน และ เกิดความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินซึ่งเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ในการวางแผนการดำเนินงานทั้งในปัจจุบัน และอนาคตของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการเบิกจ่ายเงิน (Disbursement) 2) ด้านการเก็บรักษาเงิน (Keeping Money) 3) ด้านการนำส่งเงิน (Money Remittance) 4) ด้านการจัดทำรายงาน (Reporting Preparation) การที่องค์กรมีการควบคุมภายในด้านการเงิน ที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ (Khanteetaw & Phosrichan, 2022)

ประสิทธิผลของการดำเนินงาน (Effectiveness of Operations) ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรให้บรรลุ เป้าหมาย ที่องค์กรกำหนดไว้โดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่ามีการสูญเสียน้อยที่สุด การดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง การจัดทำรายงานทางการเงินขององค์กรให้ เป็นไปอย่างถูกต้องเกิดความน่าเชื่อถือ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีการปฏิบัติตาม กฎระเบียบ ข้อบังคับ ส่งผลให้องค์กรเกิดผล สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี (Phurahong, 2022) การที่องค์กรจะเกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานได้นั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ (Operational Objectives) 2) ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (Resource Usage Economical and Worthy) 3) ด้านรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง (Accurate Financial Report) และ 4) ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Compliance Regulations) (Junsuriyasak et al., 2019)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงผลกระทบของการควบคุมภายในด้านการเงินภายใต้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) ที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของการควบคุมภายในด้านการเงินภายใต้การบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือไม่ ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงให้ระบบการควบคุมภายในด้านการเงินของสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของการควบคุมภายในด้านการเงินภายใต้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) ที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดการควบคุมภายในด้านการเงิน

ตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ (2561) และพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ (2562) กำหนดให้ฝ่ายบริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลให้มีการนำมาตรฐานการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดวางระบบการควบคุมภายในและประเมินผลการควบคุมภายในของหน่วยงานของรัฐ เป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินงานขององค์กร สอดคล้องกับ The Comptroller General's Department (2020) อธิบายว่า การควบคุมภายในด้านการจ่ายเงินเป็นแนวทางที่หน่วยงานนำไปประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบการเบิกจ่ายเงิน เพื่อเป็นการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและยกระดับการบริการของหน่วยงาน ให้มีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัด ลดข้อผิดพลาด และสามารถป้องกันการทุจริต Phakchaiyo and Jaengkhoi (2023) อธิบายว่า การควบคุมภายในถือเป็นกลไกและเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารงานภายในองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ ช่วยให้เกิดการควบคุมที่ดีและลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของบุคลากร Noijad and Sincharoonsak (2021) ได้อธิบายว่า การควบคุมภายในตามวัตถุประสงค์ของ COSO ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับได้ สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร Chaiphanphong et al. (2016) อธิบายว่า แนวทางการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีที่ดี ควรมีการแบ่งแยกหน้าที่ของบุคลากร จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน โดยวิธีป้องกันสินทรัพย์ให้เกิดความปลอดภัย ช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ Mangkang and Phenwuthikul (2023) อธิบายว่าการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานบัญชีและคุณภาพรายงานทางการเงิน มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ บรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จในอนาคต งานวิจัยของ Krachongklang (2014) ยังพบว่า บุคลากร ที่มีความรู้ความเข้าใจระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. 2547 ส่งผลให้ข้อมูลทางด้านบัญชีและการเงินถูกต้องและเชื่อถือได้ องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ Kusolsrang and Saengkhiew (2022) อธิบายว่า หน่วยงานและกิจการต่างๆ มีการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยการควบคุมภายใน โดยการควบคุมภายใน เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญที่จัดอยู่ในกระบวนการที่แทรกอยู่ในกระบวนการบริหารงานของการปฏิบัติงานในองค์กรภายใต้การควบคุมของฝ่ายบริหาร ส่งผลให้การดำเนินงานของกิจการ มีระบบ ระเบียบ ส่งผลให้องค์กรเกิดประสิทธิผลในการดำเนินงาน Hamdan (2017) กล่าวว่า ในการพัฒนาระบบ GFMS ตามมาตรฐานสากล (ICS) ควรให้ความสำคัญเรื่องการควบคุมความเสี่ยงของระบบ ที่ให้ข้อมูลทางการเงิน ในการตรวจสอบและประเมินการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การใช้งานระบบบริหารจัดการข้อมูลทางการเงิน GFMS ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้งบประมาณขององค์กร Hsiung and Wang (2014) อธิบายว่า การควบคุมภายในภายใต้ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ERP ถือเป็นปัจจัยสำคัญส่งผลต่อคุณภาพข้อมูลและคุณภาพของการสื่อสารที่ดี คือ การดำเนินงานการควบคุมภายในขององค์กรมีความสัมพันธ์กับการควบคุมภายในภายใต้ ระบบ ERP ช่วยส่งเสริมให้องค์กรเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการควบคุมภายในด้านการเงินผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Khanteetaw and Phosrichan (2022) และ The Comptroller General's Department (2020) มี 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการเบิกจ่ายเงิน (Disbursement) 2) ด้านการเก็บรักษาเงิน (Keeping Money) 3) ด้านการนำส่งเงิน (Money Remittance) และ 4) ด้านการจัดทำรายงาน (Reporting Preparation) มาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

2. แนวคิดประสิทธิผลการดำเนินงาน

การปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ การปฏิบัติตามนโยบายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง การรายงานการเงิน ทันเวลา โปร่งใส ถูกต้อง และตรวจสอบได้ อันจะส่งผลให้องค์กรเกิดประสิทธิผลในการดำเนินงาน เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดีและช่วยส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนขององค์กร Kanthon and Chueamuangphan (2022) อธิบายว่า การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ การนำนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจสู่การปฏิบัติงานจริง การทำงานที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ของหน่วยงานภาครัฐ คือ การนำระบบการบริหารการเงิน การคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ระบบ GFMS มาใช้ในองค์กรนั้น สามารถทำให้องค์กรภาครัฐมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น และงานวิจัยของ Ruenmanee (2018) อธิบายว่าการเพิ่มความสำเร็จในการบริหารงานการเงินการคลังของระบบ GFMS มี 4 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้องแม่นยำ ความโปร่งใส ความประหยัด ค่าใช้จ่าย ความรวดเร็วทันเหตุการณ์ถือเป็นรากฐานที่สำคัญและปัจจัยที่ส่งเสริมให้องค์กรมีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น งานวิจัยของ Choengram et al.(2023) พบว่า องค์กรแบบเดิมที่ไม่มีการบริหารความเสี่ยงในการดำเนินการขององค์กรก็จะไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และหากองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงที่ดีจะทำให้ผลการดำเนินงานขององค์กร ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยของ Phakchaiyo and Jaengkhoi (2023) พบว่า การควบคุมภายในที่ไม่ครอบคลุมงานในทุกด้านอาจเป็นช่องทางให้เกิดความเสียหายภายในองค์กร และส่งผลให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ Saowakhon and Sukwatanasinit (2021) อธิบายว่า การที่องค์กรให้ความสำคัญในการควบคุมภายในด้านการใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพต่อการดำเนินงานขององค์กรให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ Murtada and Hamdan (2016) การมุ่งเป้าหมายไปที่การวัดคุณภาพของระบบ GFMS ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำงบประมาณภาครัฐมาจากแผนการเงินที่ใช้ระบบ GFMS มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิผลของการบริหารงบประมาณภาครัฐ Amudo and Inanga (2009) พบว่า องค์กรที่นำระบบการควบคุมภายใน มาใช้ในกระบวนการปฏิบัติงานช่วยให้เกิดประสิทธิผลและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการควบคุมภายในด้านการเงินผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Junsuriyasak et al. (2019) มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการดำเนินงานบรรลุมิติวัตถุประสงค์ 2) ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 3) ด้านรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง และ 4) ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ การควบคุมภายในด้านการเงินได้ถูกกำหนดเป็นตัวแปรอิสระ และมีประสิทธิผลการดำเนินงานเป็นตัวแปรตาม

รูปที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

H1 : การควบคุมภายในด้านการเงินด้านการเบิกจ่ายเงิน มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

H2 : การควบคุมภายในด้านการเงินด้านการเก็บรักษาเงิน มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

H3 : การควบคุมภายในด้านการเงินด้านการนำส่งเงิน มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

H4 : การควบคุมภายในด้านการเงินด้านการจัดทำรายงาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการควบคุมภายในด้านการเงินภายใต้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) ที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากรสถานศึกษาภาครัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 433 คน (Office of the Vocational Education Commission, 2023)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากรสถานศึกษาภาครัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 204 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามแนบซองจดหมายตอบกลับและผ่านช่องทางออนไลน์ Google Form ตามชื่อ ที่อยู่ E - mail ของสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเปิดตาราง Krejcie และ Morgan และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 102 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 23.56 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker et al. (2011) ได้นำเสนอว่า การส่งแบบสอบถามมีอัตราตอบกลับเกินร้อยละ 20 ถือว่ายอมรับได้ รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 60 วัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

การควบคุมภายในด้านการเงิน เป็นตัวแปรอิสระ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเบิกจ่ายเงิน วัดด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินภายใต้การปฏิบัติงานในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) การตรวจสอบเอกสารหลักฐานการจ่ายเงิน การติดตามการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจอนุมัติการส่งมอบเงิน การประเมินผลการดำเนินงานการเบิกจ่ายเงินตามวัตถุประสงค์หรือโครงการต่าง ๆ อย่างรัดกุมและต่อเนื่อง 2) ด้านการเก็บรักษาเงิน วัดด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการดำเนินการตามขั้นตอน กระบวนการเก็บรักษาเงิน ประเภทรายรับต่าง ๆ มีวิธีปฏิบัติอย่างถูกต้องเกิดความรัดกุมและไม่ก่อให้เกิดการสูญหายของเงินภายในสถานศึกษา การติดตาม ตรวจสอบในการเก็บรักษาเงินถูกต้องตามระเบียบอย่างสม่ำเสมอ 3) ด้านการนำส่งเงิน วัดด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามขั้นตอน กระบวนการ ระเบียบนำส่งเงิน การจัดทำเอกสารหลักฐานการนำส่งเงินที่ถูกต้องครบถ้วน บุคลากรที่รับผิดชอบปฏิบัติตามขั้นตอนการนำส่งเงินถูกต้องตามระเบียบ (New GFMS Thai) และ 4) ด้านการจัดทำรายงาน วัดด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการจัดทำรายงานเบิกเงินงบประมาณ เงินอุดหนุน และเงินบำรุงการศึกษา เพื่อแสดงสถานภาพงบประมาณที่ได้รับจัดสรรคงเหลือ ณ วันสิ้นเดือนตามแบบและระยะเวลา ที่กำหนดจัดทำเอกสารทางการเงินและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเบิกเงิน การเรียกรายงานเพื่อการตรวจสอบ วิเคราะห์งบทดลองและรายงานทางการเงิน การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่เกี่ยวข้องการเบิกจ่ายในระบบ (New GFMS Thai) ถูกต้องตามขั้นตอน

ประสิทธิผลการดำเนินงาน เป็นตัวแปรตาม แบ่งออกเป็น 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ วัดด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ โดยครอบคลุมเกี่ยวกับบุคลากรที่มีความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดีส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ การสร้างผลงานให้เกิดความสำเร็จ

มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการและขั้นตอน ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ อยู่เสมอ 2) ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า วัดด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมเกี่ยวกับการวางแผนวิเคราะห์จัดระบบการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร ให้มีความเพียงพอเหมาะสม บุคลากรที่สามารถสร้างผลงานให้ประสบผลสำเร็จตามกำหนดเวลาที่วางแผนไว้ตรงตามเป้าหมาย การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความเหมาะสม 3) ด้านคุณภาพของงบการเงิน วัดด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ โดยครอบคลุมเกี่ยวกับข้อมูลที่ปรากฏในรายงานการเงิน มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้อย่างถูกต้อง การนำเสนอข้อมูลทางการเงินโดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับผู้ใช้งบการเงิน เพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินอย่างเพียงพอ การรายงานทางการเงินในรอบระยะเวลาบัญชีสั้นปีงบประมาณ ทันทเวลา โปร่งใสและตรวจสอบได้ ถูกต้อง ครบถ้วน ตรงตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และ 4) ด้านความถูกต้องตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง วัดด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและมาตรฐานที่สำคัญเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพวิธีการปฏิบัติงาน การสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในเรื่องการมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม การดำเนินงานตาม นโยบายที่องค์กรได้กำหนดไว้

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) ซึ่งการควบคุมภายในด้านการเงิน ได้ค่าอำนาจ จำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.729 - 0.976 และประสิทธิผลการดำเนินงาน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.788 - 0.959 สอดคล้องกับ Taiyruakham (2016) ได้เสนอว่า เกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม 0.40 ขึ้น ไปถือว่าแบบสอบถาม มีคุณภาพ และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Test) เป็นรายด้าน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธี ของ Cronbach ซึ่งการควบคุมภายในด้านการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.873 - 0.914 และประสิทธิผลการดำเนินงาน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.899 - 0.946 สอดคล้องกับ Hair et al. (2006) ได้เสนอว่าค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือมีค่า 0.70 ขึ้นไป จึงถือว่ายอมรับได้

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการศึกษาผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการทดสอบคุณลักษณะของตัวแปร ได้แก่ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity Test) โดยใช้ Variance Inflation Factor (VIFs) และสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเขียนสมการได้ ดังนี้

$$\text{สมการ ORF} = \beta_0 + \beta_1\text{DM} + \beta_2\text{KM} + \beta_3\text{DOM} + \beta_4\text{RP} + \varepsilon$$

โดยที่

ORF	แทน	ประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรโดยรวม
DM	แทน	ด้านการเบิกจ่ายเงิน
KM	แทน	ด้านการเก็บรักษาเงิน
DOM	แทน	ด้านการนำส่งเงิน
RP	แทน	ด้านการจัดทำรายงาน
ε	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อน
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากร สถานศึกษาภาครัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ระดับการศึกษาปริญญาโท ประสบการณ์ในการทำงานในองค์กร มากกว่า 15 ปี และประสบการณ์ตำแหน่งงานในปัจจุบัน อยู่ระหว่าง 6 - 10 ปี สถานศึกษาภาครัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่เป็นวิทยาลัยการอาชีวศึกษามีขนาดเล็กจำนวนสาขาที่เปิดสอนไม่เกิน 10 สาขาวิชา สถานที่ตั้งอยู่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่ จำนวนงบประมาณที่ได้รับ/ปีงบประมาณ อยู่ระหว่าง 10,000,000 - 20,000,000 บาท

ตารางที่ 1 สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์สหสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันของตัวแปรอิสระ คือ การควบคุมภายในด้านการเงินกับประสิทธิผลการดำเนินงานโดยรวม ของสถานศึกษาภาครัฐสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตัวแปร	ORF	DM	KM	DOM	RP	VIFs
ค่าเฉลี่ย	4.49	4.32	4.43	4.34	4.27	
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.37	0.54	0.54	0.47	0.53	
ประสิทธิผลการดำเนินงาน (ORF)		0.714*	0.779*	0.644*	0.702*	
ด้านการเบิกจ่ายเงิน (DM)			0.726*	0.470*	0.490*	2.166
ด้านการเก็บรักษาเงิน (KM)				0.581*	0.556*	2.557
ด้านการนำส่งเงิน (DOM)					0.687*	2.123
ด้านการจัดทำรายงาน (RP)						2.068

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัย จึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ การควบคุมภายในด้านการเงินมีค่าตั้งแต่ 2.068 - 2.557 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญ (Black, 2006)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการควบคุมภายในด้านการเงิน ในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามประสิทธิผลของการดำเนินงานโดยรวม (ORF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.470 - 0.779 จากนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานโดยรวม (ORF) ได้ดังนี้

$$ORF = 1.382 + 0.169DM + 0.252KM + 0.83DOM + 0.211RP$$

สมการที่ได้สามารถพยากรณ์ค่าประสิทธิผลการดำเนินงานโดยรวม (ORF) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 70.790$; $p > 0.0001$) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง $Adj R^2 = 0.734$ (ตาราง 2) เมื่อนำไป

ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการควบคุมภายในแต่ละด้านกับตัวแปรตาม ประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยรวม (ORF) ปรากฏผล ดังตาราง 2

ตารางที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับประสิทธิผลการดำเนินงาน โดยรวม (ORF) ของสถานศึกษาภาครัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การควบคุมภายในด้านการเงิน	ประสิทธิผลการดำเนินงานโดยรวม (ORF)		t	p-value
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	ความคลาดเคลื่อน		
		มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	1.382	0.195	7.084	0.001*
ด้านการเบิกจ่ายเงิน (DM)	0.169	0.051	3.297	0.001*
ด้านการเก็บรักษาเงิน (KM)	0.252	0.056	4.497	0.001*
ด้านการนำส่งเงิน (DOM)	0.830	0.059	1.404	0.164
ด้านการจัดทำรายงาน (RP)	0.211	0.051	4.103	0.001*
F =70.790 >0.0001 Adj R ² = 0.734				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การควบคุมภายในด้านการเงิน ด้านการเบิกจ่ายเงิน (DM) ด้านการเก็บรักษาเงิน (KM) และด้านการจัดทำรายงาน (RP) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานโดยรวม (ORF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 2 และ 4 และปฏิเสธสมมติฐานที่ 3

ผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย 1 การควบคุมภายในด้านการเงินด้านการเบิกจ่ายเงินมีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95, Sig. = 0.001, β = 0.169 เนื่องจากการเบิกจ่ายเงินของสถานศึกษาภาครัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยึดถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง Ministry of Finance (2022) การเบิกจ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (New GFMS Thai) ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานในองค์กรส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านเบิกจ่ายเงินถูกต้อง ทันท่วงที โปร่งใส ตรวจสอบได้ ตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ (Regulations of the Ministry of Finance Regarding withdrawing Money, Receiving Money, Paying Money, Keeping Money and Sending Money to the Treasury in 2019, 2019) สอดคล้องกับ The Comptroller General's Department (2020) กล่าวว่า การควบคุมภายในด้านการจ่ายเงินเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการออกแบบระบบการควบคุมภายในของหน่วยงาน เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการเบิกจ่ายเงิน และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยมีบทบาทสำคัญในการป้องกันการทุจริตและความผิดพลาดในการบริหารการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khanteetaw and Phosrichan (2022) แสดงให้เห็นว่าการควบคุมภายในด้านการเบิกจ่ายเงินช่วยให้การบริหารสินทรัพย์ของสถานศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องและครบถ้วน ลดการผิดพลาดและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น โดยการตรวจสอบรายการที่บันทึกในบัญชีกับหลักฐานการจ่ายเงินในทางเดียวกัน Ngernsawart (2019) พบว่า การนำระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) มาใช้ในการเบิกจ่ายเงินทำให้การดำเนินงาน

มีความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐและสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารให้ถูกต้องและทันเหตุการณ์ ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กรเพิ่มมากขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย 2 การควบคุมภายในด้านการเงินด้านการเก็บรักษาเงินส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95, Sig. = < 0.001, β = 0.252 เนื่องจาก ตามระเบียบ Regulations of the Ministry of Finance Regarding withdrawing Money, Receiving Money, Paying Money, Keeping Money and Sending Money to the Treasury in 2019 (2019) หมวด 7 ว่าด้วยการเก็บรักษาเงินของส่วนราชการ มีความสำคัญต่อการป้องกันการสูญหายและการทุจริต ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาตระหนักและมุ่งเน้นการดำเนินการตามขั้นตอนและกระบวนการอย่างรัดกุม เพื่อให้การเก็บรักษาเงินประเภทต่าง ๆ เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด การติดตามตรวจสอบและควบคุมเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันการทุจริตและการสูญหายเงิน งานวิจัยของ Namnorin (2015) พบว่า การปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเก็บรักษาเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2547 เป็นกรอบการปฏิบัติงานที่ช่วยให้การเก็บรักษาเงินมีความถูกต้องและปลอดภัย Boonsumlee (2017) พบว่า การควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพทางด้านการเก็บรักษาเงินส่งผลให้เกิดความน่าเชื่อถือต่อรายงานการเงิน ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความปลอดภัย ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับองค์กร

ผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย 3 การควบคุมภายในด้านการเงินด้านการนำส่งเงิน ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ด้านการรายงานการเงินถูกต้อง ค่าเฉลี่ยเกินมาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ Sig. = 0.164, β = 0.830 เนื่องจากผู้บริหารตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากร มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลติดตามการนำส่งเงินของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีความตระหนักและส่งเสริมให้มีการควบคุมภายในด้านการนำส่งเงินของสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบ Ministry of Finance (2018) หมวด 8 เกี่ยวกับการนำเงินส่งคลังและฝากคลังภายใต้การกำกับดูแลของสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา เน้นการปฏิบัติตามระเบียบและหลักการอย่างเคร่งครัดในการส่งเงินคืนของสถานศึกษา โดยใช้ระบบ New GFMIS Thai ที่ช่วยให้การตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานการนำส่งเงินเป็นไปอย่างชัดเจนและสามารถทำได้แบบเรียลไทม์ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา และรายงานทางการเงินมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ งานวิจัยของ Khanteetaw and Phosrichan (2022) พบว่า การควบคุมภายใน ด้านการเงินและการนำส่งเงินไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารสินทรัพย์ โดยรวมในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก อย่างไรก็ตาม การนำส่งเงินเป็นประจำและการจัดทำรายงานอย่างถูกต้องถือเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญ ซึ่งมีผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบในการทำให้การนำส่งเงินให้เกิดความปลอดภัย Ngernsawart (2019) พบว่า การนำระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารสามารถตรวจสอบยอดคงเหลืองบประมาณได้ตลอดเวลา ในการนำส่งเงินคืนเข้าระบบเกิดความสะดวกรวดเร็ว ส่งผลให้การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เกิดประสิทธิผลต่อการดำเนินงานในองค์กร

ผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย 4 การควบคุมภายในด้านการเงินด้านการจัดทำรายงาน มีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95, Sig. = < 0.001, β = 0.211 เนื่องจาก การดำเนินงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เกี่ยวกับการจัดทำรายงานทางการเงินและรายงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ยึดถือปฏิบัติตามระเบียบกรมบัญชีกลาง Ministry of Finance (2018) รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากร มีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลด้านการเงินการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับ

มอบหมายและแต่งตั้งให้จัดทำรายงานทางการเงินและรายงานอื่นที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานควบคุมภายในด้านการเงินของสถานศึกษาแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการจัดการด้านการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลดีต่อองค์กรและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jiamthong et al. (2023) พบว่า การควบคุมภายในส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน องค์กรควรให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายและการวางระบบการทำงาน แนวทางในการปฏิบัติ รวมถึงการแบ่งแยกหน้าที่ในการทำงานให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการประกาศให้รับทราบโดยทั่วกัน กิจกรรมการควบคุมจะช่วยลดหรือขจัดความเสี่ยงให้อยู่ในจุดที่ยอมรับได้ ทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งคุณภาพรายงานการเงินเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์หลักของหน่วยงาน Mangkang and Phenwuthikul (2023) พบว่า การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงขององค์กรส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน Junsuriyasak et al. (2019) พบว่า การควบคุมภายในด้านการบัญชีจะเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้ผู้บริหารดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการให้ข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้สำหรับการตัดสินใจ Jearasukon (2018) พบว่า ความโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐสามารถประเมินได้จากการนำหลักการของระบบการควบคุมภายในที่ดีมาใช้ในการบริหารองค์กรซึ่งช่วยในการควบคุมและจัดการปัจจัยที่อาจนำไปสู่การทุจริตได้ คือ การรายงานทางการเงินป้องกันและลดความเสี่ยงในการดำเนินงานได้ Boonsumlee (2017) อธิบายว่า ลักษณะข้อมูลประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือรายงานทางการเงิน Changchit et al. (2001) พบว่า ความรับผิดชอบในหน้าที่การบริหารองค์กรอย่างหนึ่ง คือ กิจการมีการบริหารจัดการเรื่องการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการให้ความเชื่อมั่นในความถูกต้อง เชื่อถือได้ และความทันต่อเวลาของรายงานทางการเงิน

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการควบคุมภายในด้านการเงินด้านการเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดทำรายงาน ภายใต้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ขณะเดียวกันตัวแปรที่ไม่มีผลกระทบ ได้แก่ การควบคุมภายในด้านการเงินด้านการนำส่งเงิน ดังนั้นผู้บริหารตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากรสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรให้ความสำคัญ ตระหนักถึงกระบวนการควบคุมภายในด้านการเงิน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและลดข้อผิดพลาดในการบริหารงานของสถานศึกษาพร้อมทั้งรองรับนโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ E-Government ได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสูงสุด นำไปสู่ภาพลักษณ์ที่ดีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารในสถานศึกษาภาครัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรให้ความสำคัญพร้อมกับสนับสนุนการวางระบบการควบคุมภายในด้านการเงินผ่านระบบ (New GFMS Thai) ซึ่งประกอบด้วย การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงิน และการจัดทำรายงาน ซึ่งถือเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่สำหรับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับ เกิดประสิทธิผลต่อการดำเนินงานขององค์กรและยังส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

คณะผู้วิจัยหวังว่าวิธีการดำเนินงานวิจัยและผลลัพธ์การศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัยและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมภายในด้านการเงินภายใต้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) นำมาประยุกต์ใช้กับองค์กรเพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งเป็นแนวทางเพื่อลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานด้านการเงินขององค์กร

2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลกระทบของการควบคุมภายในด้านการเงินภายใต้ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ (New GFMS Thai) กับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ผู้บริหารฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง มีผลทำให้งานวิจัยเกิดประสิทธิผลพร้อมทั้งนำไปใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้นและควรเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นการสอบถามเชิงลึก (In-depth-Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- Aaker, D. A., Kumar, V., Day, G. S., & Leone, R. P. (2011). *Marketing research*, 10. Aufl. John Wiley & Sons Ltd.
- Amudo, A., & Inanga, E. L. (2009). Evaluation of internal control systems: A case study from Uganda. *International research journal of finance and Economics*, 27(1), 124-144.
- Boonsumlee, S. (2017). *Internal control effect on trust in school financial report in Area Office Of Education Region 2 Academic year 2017 student* [Master' s thesis, Sripatum University]. SPU-IR. <https://dspace.spu.ac.th/items/01bc7cdf-cab0-4eec-b92c-c1c941db584d>
- Chaiphonphong, S., Maneechai, K., Thiraphat, C., Phonchai, & Chamnernsat. K. (2016). Internal control of finance and accounting of sub-district municipalities in Phayao Province. *The Journal of Pacific Institute of Management Science (Humanities and Social Science)*, 2(2), 64-72.
- Changchit, C., Holsapple, C. W., & Madden, D. L. (2001). Supporting managers' internal control evaluations: an expert system and experimental results. *Decision Support Systems*, 30(4), 437-449.
- Choengram, O., Taewchoho, T., Hemmarat, C., Chiangnar, S., Poowadin, P., & Waiyawout, K. (2023). Navigating Risk Management in Modern Organizations : the Impact of Transformative Digital Technology. *Journal of Management Technology*, 4(2), 239-250.
- Hair, J. F., Black, W. C. & Erson, R. E. (2006). *Multivariate Data Analysis* (6th ed.). Pearson.
- Hamdan, M. N. M. (2017). The compatibility of (GFMS) with the internal Control system. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, 7(1), 26-40.
- Hsiung, H. H. & Wang, J. L. (2014). Factors of affecting internal control benefits under ERP system an empirical study in Taiwan. *International Business Research*, 7(4), 31.
- Jearasukon, P. (2018). *Fraud risk factors and fraud risk assessment of government agencies: a case study from Office of The Auditor General of Thailand*. School Of Accountancy Sripatum University.

- Jiamthong, P., Khampha, P., & Harasarn, A.,(2023). The Factors Affecting the Quality of Financial Report of the Local Administrative Organizations in the View of the Auditor of the State Audit Office of the Kingdom of Thailand of the Northeast.*Journal of Management and Development Ubon Ratchathani Rajabhat University, 10(1), 149-165.*
- Junsuriyasak, N., Pitak, N., Sripan, M., Deekote, P., & Na Lamphun,V. (2019). The Impact of Good Internal Accounting Control on the Financial Performance of Local Administrative Organizations in Nong Bua Lamphu Province. *Journal of Lampang Rajabhat University, 8(2), 71-85.*
- Kanthon, R. & Chueamuangphan, O. (2022). Factors affecting the efficiency of accounting operations in the GFMS system of colleges under the Office of the Vocational Education Commission. *The Journal of Accounting Review Chiang Rai Rajabhat University: JAR CRRU, 7(2),73-85.*
- Khanteetaw, R., & Phosrichan, N. (2022). The impact of internal financial control on the effectiveness of asset management of private vocational colleges in Thailand. *KKU Research Journal (Graduate Studies) Humanities and Social Sciences, 10(1), 122-134.*
- Kobut, A. (2020). Internal control according to the COSO guidelines that influence the efficiency of internal control of the Revenue Department Region 1 in Bangkok. *Journal of MCU Nakhondhat, 7(10), 289-299.*
- Krachongklang, R. (2014). Knowledge and understanding of internal control in finance and accounting and the performance of treasury administrators in sub-district administrative organizations in Nakhon Ratchasima Province. *Journal of Business Administration the Association of Private Higher Education Institutions of Thailand, 3(2), 77-88.*
- Kusolsrang, T., & Saengkhiew, P. (2022). Internal control factors affecting the performance of accountants and the performance of organizations in the western region of Thailand. *Journal of Modern Learning Development, 7(11), 195-211.*
- Mangkang, M. & Phenwuthikul, P. (2023). Causal relationship of risk management and internal control influencing financial reporting quality of educational institution under Office of the Vocational, education commission in Thailand. *Journal of Modern Management Science, 16(1), 49-62.*
- Ministry of Finance. (2018). Ministry of Finance Regulations on Internal Control Standards and Criteria for Government Agencies 2018. *Chapter 4 Accounting, Reporting and Auditing, Section79.*
<https://www.mof.go.th/th/view/attachment/file/3134393632/3>
- Ministry of Finance. (2018). Internal Audit Group. *Ministry of Finance Regulations on Standards and Criteria for Internal Control Operations for Government Agencies 2018.*
<https://iau.vec.go.th/Portals/8/123-2561.pdf?ver=2566-05-22-114327-703>
- Ministry of Finance. (2022). Subject: Criteria and procedures for operating through the new electronic government financial management system (New GFMS Thai) 15 March 2022. <https://x.gd/WJSka>

- Murtada, M. B. E. A., & Hamdan, M. (2016). The role of government financial management information system in raising the effectiveness of the government budgeting. *International Journal of Business and Social Science*, 7(6).
- Namnornin, A. (2015). *Evaluation of financial and accounting internal control system of Subdistrict Municipality in Kut Chap District, Udonthani Province* [Master' s thesis, Sripatum University]. CMU Intellectual Repository.
- Ngernsawart, N. (2019) . The relationship of the performance of the electronic government financial management system (GFMS) affecting the quality of financial reports of government agencies in Bangkok. <https://dspace.spu.ac.th/items/88ed8cfb-713b-4ad6-99e4-d2677e37995f>
- Noijad, P. & Sincharoonsak, T. (2021). Factors affecting the efficiency of internal control in finance and accounting of Ban Mankong housing cooperatives in Thailand. *Journal of Humanities and Social Sciences Research Promotion Network*, 4(2), 101-115.
- Office of the Vocational Education Commission. (2023). Affiliated agencies/educational institutions under the Office of the Vocational Education Commission/government vocational educational institutions. <https://x.gd/mZkZA>
- Phakchaiyo, N. & Jaengkhoi, U. (2023). The effectiveness of internal control on the performance of private higher education institutions in Thailand: the role of organizational culture. *Nakhon Ratchasima Journal of Humanities and Social Sciences*, 17(2), 374-388.
- Phurahong, P. (2022). The Relationship between internal control efficiency to organizational goals achievement of local government organizations in Upper Northeastern Region 2 of Thailand. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University*, 12(1), 162 -177.
- Regulations of the Ministry of Finance regarding withdrawing money, receiving money, paying money, keeping money and sending money to the treasury in 2019. (2019, 13 May). Royal Thai government gazette. Vol. 136 Special Episode 120. pp. 9-29. <https://iau.vec.go.th/Portals/8/1-2562.PDF?ver=2562-07-03-143551-420>
- Ruenmanee, S., (2018). Guidelines for operations to increase the efficiency of using the electronic government financial management system (GFMS) of the Royal Thai Army. North Bangkok University/Bangkok.
- Saowakhon, S., & Sukwatanasinit, K. (2021). The impact of internal control on the effectiveness of personnel performance in the Office of the Permanent Secretary, Royal Thai Army. *Journal of Arts Management*, 5(3), 599-614.
- Taiyraudkham, S. (2016). Development of questionnaires and psychological measurements. *Journal of Research for Development Social and Community, Rajabhat Mahasarakham University*, 3(1), 35-48.
- The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. (2009). *Internal Control — Integrated Framework*. <https://x.gd/Qi79A>
- The Comptroller General's Department. (2020). Government Audit Office November 2020 Internal control guidelines for payments. <https://x.gd/gTHBH>

อิทธิพลของความเครียดทางการเงินต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียน
ใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนสูงที่สุดในปี 2566

**The Influence of Financial Distress on Tax Planning Among Listed
Companies in the Three Industries with Highest Investment Promotion
Applications to Thailand Board of Investment in 2023**

ภาคภูมิ ยืนยงค์¹, ดารารัตน์ โพธิ์ประจักษ์², อเนก พุทธิเดช³ และสุรชัย เอ็มอักร^{2*}
Phackphum Yuenyong¹, Dararat Phoprachak², Anek Putthidech³ and
Surachai Am-ugsorn^{2*}

Received: January 02, 2025; Revised: March 29, 2025; Accepted: April 08, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียดทางการเงิน เปรียบเทียบการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนสูงที่สุดในปี 2566 ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี สินค้าอุตสาหกรรม และเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และวิเคราะห์อิทธิพลของความเครียดทางการเงินที่มีต่อการวางแผนภาษีของบริษัทดังกล่าว จำนวนประชากร 217 บริษัท โดยสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง คงเหลือจำนวน 160 บริษัท สถิติที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ One Sample T-test, Levene, One-Way Anova และ Multiple Regression Analysis ผลการศึกษาพบว่า บริษัทในสามกลุ่มอุตสาหกรรมมีความเครียดทางการเงินในระดับสูง อัตราภาษีที่แท้จริงซึ่งเกิดจากการวางแผนภาษีไม่แตกต่างกัน แต่ต่ำกว่าอัตราภาษีที่รัฐบาลกำหนดอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าความเครียดทางการเงินมีอิทธิพลทางบวกต่อการวางแผนภาษีของบริษัท แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีความเครียดทางการเงินอยู่ในระดับสูงจะมีการวางแผนภาษีที่สูงโดยหน่วยงานภาครัฐสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านภาษีเพื่อส่งเสริมการลงทุนแก่กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายในช่วงเศรษฐกิจชะลอตัวได้

คำสำคัญ: การวางแผนภาษี ความเครียดทางการเงิน บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

¹ หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, Master of Accountancy, Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

² สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, Accounting Department, Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

³ สาขาวิทยาการคำนวณ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, Computational Science Department, Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

*Corresponding author e-mail: Surachai.a@rmutsb.ac.th

Abstract

This research aims to study the level of financial distress, compare the tax planning of listed companies in the three industries with highest investment promotion applications to Thailand Board of Investment (BOI) in 2023, namely the Technology Industry, Industrial Products, and Agriculture and Food Industry, and analyze the influence of financial distress on tax planning of these companies. The population of the study was 217 companies, with 160 companies selected through purposive sampling. Statistical methods employed include One Sample T-test, Levene's test, One-Way ANOVA, and Multiple Regression Analysis. The results revealed that companies in all three industries experienced high levels of financial distress. The effective tax rates resulting from tax planning did not differ significantly across industries but were significantly lower than statutory tax rates. Furthermore, financial distress exhibited a positive influence on tax planning, indicating that companies with higher financial distress tend to engage in more extensive tax planning. Government agencies can use these findings to formulate tax policies that promote investment in target industries during economic downturns.

Keywords: Tax Planning, Financial Distress, Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand

บทนำ

รัฐบาลมีหน้าที่พัฒนาให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้า อันจะนำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนภายในประเทศ ซึ่งการทำให้ประชาชนกินดีอยู่ดีได้ต้องใช้งบประมาณที่เพียงพอสำหรับการดำเนินการต่าง ๆ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องหารายได้ให้เพียงพอต่อรายจ่ายตามงบประมาณที่ตั้งไว้ในแต่ละปี รายได้ของรัฐบาลที่ได้มาโดยไม่ต้องมีภาระผูกพัน คือ ภาษีอากร ซึ่งถือว่าเป็นรายได้หลักของรัฐบาลที่จะใช้ในการบริหารประเทศ (Lapprasertlam, 2022) จากข้อมูลเปิดเผยของกระทรวงการคลัง เมื่อสิ้นไตรมาสที่ 3 ของปีงบประมาณ 2567 รายงานรายได้รัฐบาลสุทธิจำนวน 2,382,892 ล้านบาท ซึ่งเป็นรายได้จากกรมสรรพากร ร้อยละ 67.71 ในจำนวนนี้เป็นรายได้จากภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 30.16 (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Finance, 2024) และแหล่งภาษีที่จัดเก็บได้สูงที่สุด เกิดจากกลุ่มพลังงาน ธนาคาร และการท่องเที่ยว ตลอดจนธุรกิจบริการต่าง ๆ อาทิ ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร (Thansettakij, 2024)

เป้าหมายการดำเนินธุรกิจของผู้บริหารคือความต้องการกำไรสูงสุด เพื่อสร้างความมั่งคั่งให้แก่กิจการและผู้ถือหุ้น เมื่อบริษัทมีกำไรจากการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้คือภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นภาระหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจที่ผลประกอบการมีกำไรต้องจ่ายชำระภาษีตามอัตราที่กฎหมายกำหนด ทำให้ผลตอบแทนของผู้บริหารและผู้ถือหุ้นลดลง การวางแผนภาษี จึงเป็นทางออกที่สามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าวของกิจการลงได้อย่างถูกต้อง ผู้บริหารในบริษัทส่วนใหญ่จึงมีนโยบายการวางแผนภาษีเพื่อให้การชำระภาษีอากรให้กับรัฐบาลเป็นไปด้วยความถูกต้องและประหยัดที่สุด โดยใช้สิทธิประโยชน์การยกเว้นภาษี การอาศัยหลักการที่แตกต่างระหว่างเกณฑ์การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายทางบัญชีและทางภาษี และการอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายภาษีอากร วางแผนภาษีอากรให้ธุรกิจของตน การเสียภาษีน้อยลงจะส่งผลให้ต้นทุนในการดำเนินงานของกิจการลดลง เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน นอกจากนี้แล้ว การวางแผนภาษีที่เหมาะสมย่อมส่งผลให้ผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นที่จะได้รับเพิ่มขึ้นด้วย ส่งผลให้ราคาหุ้นสามัญสูงขึ้น จึงเป็นที่สนใจของนักลงทุน (Lim-u-sanno, 2022)

การระบาดของ COVID-19 สร้างความผันผวนให้กับตลาดการเงินทั่วโลก รวมถึงส่งผลให้สภาพคล่องในตลาดการเงินไทยอยู่ในภาวะตึงตัวซึ่งกระทบต่อกลไกการระดมทุนในตลาดการเงินไทยของภาคธุรกิจ ในช่วงตั้งแต่ปี 2564 จนถึงปัจจุบันแม้ว่าเหตุการณ์จะผ่านจากวิกฤติทางเศรษฐกิจในระยะแรกมาแล้ว แต่การฟื้นตัวเป็นแบบไม่เท่าเทียม (K-shape) (Bank of Thailand, 2022) หลายบริษัทอาจยังประสบกับสถานการณ์ทางการเงินของบริษัทตกต่ำ เกิดความยากลำบากในการชำระภาระผูกพันให้กับเจ้าหนี้ หรือเรียกว่า ความเครียดทางการเงิน (Financial Distress) และอาจส่งผลให้ล้มละลายได้ หากไม่ได้รับการบริหารจัดการที่ดี ดังนั้น ในสภาวะเช่นนี้ ฝ่ายบริหารของ

บริษัทจะหาวิธีลดภาระของบริษัท และภาระอย่างหนึ่งของบริษัทก็คือ ภาระภาษี วิธีที่จะลดภาระภาษีให้แก่บริษัทอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คือ การวางแผนภาษี ดังผลการศึกษาของ Alharbi et al. (2022) ที่พบว่ากลุ่มบริษัทอสังหาริมทรัพย์ในสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี 2559 - 2562 ที่มีความเครียดทางการเงินมากจะมีการวางแผนภาษีมาก

การวางแผนภาษีอากรมีผลกระทบต่อกำไรทางบัญชี 2 ลักษณะ คือ การวางแผนภาษีที่ทำให้กำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง โดยวัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน และอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม หากอัตราส่วนเหล่านี้น้อย แสดงว่ากิจการมีการวางแผนภาษีในระดับสูง (Chotsuwan, 2019) และอีกลักษณะหนึ่งคือ การวางแผนภาษีอากรที่ทำให้กำไรทางภาษีลดลงแต่ไม่กระทบกำไรทางบัญชี ซึ่งวัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกำไรทางบัญชีก่อนหักภาษี เรียกว่า อัตราภาษีที่แท้จริง (Effective Tax Rate) กิจการที่มีอัตราภาษีที่แท้จริงต่ำ แสดงว่ามีการวางแผนภาษีมาก แนวทางการวางแผนภาษีในลักษณะนี้จะทำให้กำไรทางภาษีลดลงโดยไม่ทำให้กำไรทางบัญชีลดลงด้วย (Schwab et al., 2022) ส่งผลให้อัตราภาษีที่แท้จริงต่ำกว่าอัตราภาษีที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นที่ต้องการของผู้บริหารเพราะสามารถแสดงผลกำไรหลังภาษีที่สูงขึ้น และกระแสเงินสดของบริษัทสูงขึ้นจากการประหยัดภาษีอีกด้วย ส่งผลให้มูลค่าของกิจการสูงขึ้น (Angelina & Darmawan, 2021)

จากสถานะเศรษฐกิจที่มีความไม่แน่นอน ทั่วโลกให้ความสำคัญกับระบบภาษีมากขึ้น โดยรัฐบาลแต่ละประเทศยังจำเป็นต้องเพิ่มรายได้เข้าสู่คลังของประเทศ พร้อมกันนั้นก็ยังคงส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปด้วย จึงได้มีการนำมาตรการทางภาษีต่าง ๆ มาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า สำหรับรายจ่ายเพื่อฝึกอบรมให้พนักงาน หรือรายจ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา การยกเว้นไม่ต้องนำเงินปันผลที่ได้รับจากการถือหุ้นบริษัทในเครือ (ถือหุ้นตั้งแต่ 25% ขึ้นไป) มาคำนวณเป็นรายได้ การนำผลขาดทุนสุทธิทางภาษีไม่เกิน 5 ปี ยกมาหักเป็นรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบัน ตลอดจนนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment : BOI) ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่กลุ่มอุตสาหกรรมบางประเภท โดยปี 2566 มีบริษัทใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนสูงสุดในรอบ 5 ปี ต่อ BOI ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์และชิ้นส่วน เกษตรและอาหาร (The Investor Club Association, 2024)

ด้วยสถานการณ์ของเศรษฐกิจในประเทศไทยหลังสถานการณ์โควิด 19 ยังคงมีความผันผวนสร้างผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ อาจนำไปสู่ความตึงเครียดทางการเงินของบริษัท โดยผู้บริหารอาจใช้หลักการทางบัญชีและภาษีที่แตกต่างกัน ตลอดจนช่องโหว่ของกฎหมายภาษีอากร เพื่อช่วยในการวางแผนภาษีให้แก่บริษัท ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนภาษีของกิจการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังคงมีอยู่จำกัด อีกทั้งศึกษาในบริบทที่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจอยู่ในภาวะปกติ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษา เรื่อง อิทธิพลของความเครียดทางการเงินที่มีต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากบีโอไอสูงสุดในปี 2566

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากบีโอไอสูงสุดในปี 2566

2. เพื่อเปรียบเทียบการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากบีโอไอสูงสุดในปี 2566

3. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของความเครียดทางการเงินที่มีต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากบีโอไอสูงสุดในปี 2566

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนภาษี กลุ่มอุตสาหกรรม และความเครียดทางการเงิน

1.1 การวางแผนภาษี (Tax Planning)

การวางแผนภาษี เป็นแนวทางการปฏิบัติงานในอนาคตเกี่ยวกับรายการทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยมุ่งเน้นให้การเสียภาษีอากรมีความถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์วิธีการ และให้ผลจำนวนภาษีอากรที่ต้องชำระเป็นจำนวนที่น้อยที่สุด รวมถึงการหลบหลีกภาษี (Tax Avoidance) โดยใช้ช่องว่างของกฎหมาย (Dyrenge et al., 2008) โดยมีเงื่อนไขว่าทางเลือกด้านภาษีดังกล่าวต้องไม่มีลักษณะบิดเบือนหรือไม่เหมาะสม เพื่อมิให้ถือว่าเป็นการหนีภาษี (Kouroub & Oubdi, 2022)

สำหรับการวัดค่าการวางแผนภาษีครอบคลุมทั้ง 2 รูปแบบ คือ

1.1.1 การวางแผนภาษีที่ทำให้กำไรทางภาษีลดลงโดยไม่กระทบกับกำไรทางบัญชี โดยใช้อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (Effective Tax Rate : ETR) คำนวณจากอัตราส่วนภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบันต่อกำไรทางบัญชี ก่อนหักภาษี วิธีนี้จะทำให้ค่าใช้จ่ายทางภาษีลดลงเนื่องจากกำไรทางภาษีลดลง แต่กำไรทางบัญชีไม่ได้รับผลกระทบ ซึ่งอาจเกิดจากการออกนโยบายการยกเว้นหรือลดหย่อนในการเสียภาษีโดยรัฐบาล เพื่อส่งเสริมการลงทุน กระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ และความแตกต่างระหว่างหลักการทางบัญชีและหลักเกณฑ์ทางภาษี (Book - Tax Differences : BTDs)

1.1.2 การวางแผนภาษีที่ทำให้กำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง ซึ่งมีวิธีการวัด 2 วิธีคือ

- อัตราส่วนภาษีต่อสินทรัพย์รวม (Tax/Asset) โดยการใช้สินทรัพย์รวมเป็นฐานในการวิเคราะห์ โดยมีข้อสมมติว่าบริษัทมีสินทรัพย์รวมเท่ากัน จะมีความสามารถในการทำกำไรอยู่ในระดับเดียวกัน และควรมีค่าใช้จ่ายภาษีเท่ากันด้วย แต่หากบริษัทใดมีสินทรัพย์รวมสูงแต่มีค่าใช้จ่ายทางภาษีต่ำ ส่งผลให้อัตราส่วนข้างต้นมีค่าต่ำลง

- อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน (Tax/Operating Cash Flow) การใช้ค่ากระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานเป็นฐานในการคำนวณ เนื่องจากกำไรขาดทุนจะบันทึกกำไรได้และค่าใช้จ่ายในรูปของเกณฑ์คงค้าง เมื่อบริษัทมีค่าใช้จ่ายภาษีต่ำ จะทำให้กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อัตราส่วนข้างต้นมีค่าต่ำลง

งานวิจัยครั้งนี้จะใช้ตัววัดค่าการวางแผนภาษีจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง เพราะตัววัดค่านี้จะสะท้อนถึงค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ที่บริษัทสามารถประหยัดได้จากการอาศัยหลักการทางบัญชีที่แตกต่างจากหลักทางภาษีซึ่งจะทำให้กำไรทางบัญชีต่ำกว่ากำไรทางภาษี

1.2 สิทธิประโยชน์ทางภาษีตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

สำหรับกิจการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment : BOI) จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี ดังต่อไปนี้ (Chaiyasit, 2024)

1.2.1 บริษัทได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมฯ ไม่เกิน 8 ปี นับแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ (มาตรา 31 วรรค 1)

1.2.2 บริษัทสามารถนำผลขาดทุนประจำปีที่เกิดขึ้นในระหว่างเวลาที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนไปหักออกจากกำไรสุทธิที่เกิดขึ้นภายหลังระยะเวลาได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลมีกำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันพ้นกำหนดเวลานั้น โดยจะเลือกหักจากกำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่งหรือหลายปีก็ได้ (มาตรา 31 วรรค 4)

1.2.3 บริษัทที่ได้รับเงินปันผลจากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับเงินปันผลดังกล่าว ตลอดระยะเวลาที่ผู้ได้รับส่งเสริมได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้น (มาตรา 34)

1.2.4 บริษัทได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติมีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปี (มาตรา 35 (1))

1.2.5 บริษัทได้รับการอนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าของจำนวนเงินเสียไปเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมฯ (มาตรา 35 (2))

1.2.6 บริษัทได้รับการอนุญาตให้หักเงินค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมฯ จากกำไรรวมทั้งสิ้นไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินที่ลงทุนแล้ว (มาตรา 35 (3))

1.3 กลุ่มอุตสาหกรรม (Industries)

ปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์จัดบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand: SET และในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (Market for Alternative Investment : MAI) โดยรวมกลุ่มของหมวดธุรกิจที่มีลักษณะธุรกิจใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน แบ่งเป็น 8 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (Agro & Food Industry) กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer Products) กลุ่มธุรกิจการเงิน (Financials) กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม (Industrials) กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (Property & Construction) กลุ่มทรัพยากร (Resources) กลุ่มบริการ (Services) และเทคโนโลยี (Technology) (The Stock Exchange of Thailand, n.d.) กลุ่มอุตสาหกรรมบางประเภท จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment: BOI) เช่น กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม เป็นต้น จึงทำให้ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมอาจมีค่าใช้จ่ายภาษีที่แตกต่างกันและอาจส่งผลต่อการวางแผนภาษีที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งงานวิจัยในอดีตได้ใช้ตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุม (Tantiyavarong, 2009; Thanjunpong & Dechsiri, 2018)

1.4 ความเครียดทางการเงิน (Financial Distress)

ความเครียดทางการเงิน คือ สถานการณ์ ที่บริษัทไม่สามารถปฏิบัติตามหรือเผชิญกับความยากลำบากในการชำระภาระผูกพันให้กับเจ้าหนี้ ซึ่งอาจมาจากการที่บริษัทมีต้นทุนคงที่ในระดับที่สูง สินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่มีสภาพคล่อง) (Abdu, 2022) รวมถึงการที่มีกระแสเงินสดเข้าน้อยกว่ากระแสเงินสดออกด้วย ซึ่งจะนำไปสู่การล้มละลายในอนาคต (Noppaisit & Likitwongkajon, 2019) การวัดความเครียดทางการเงินในงานวิจัยที่ผ่านมามีการวัดอยู่หลายรูปแบบ เช่น บริษัทที่มีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานติดลบ (Beaver, 1966) อยู่ระหว่างการปรับโครงสร้างหนี้ (Pastena & Ruland, 1986) และการวัดด้วยแบบจำลองในการล้มละลายของ Altman (1968) ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมมากที่สุด เนื่องจากบริษัทที่มีความเครียดทางการเงินส่วนใหญ่มีความเสี่ยงที่จะล้มละลาย อย่างไรก็ตาม แบบจำลองดังกล่าว มีข้อจำกัดจากการที่ข้อมูลตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นทำให้จะสามารถวัดได้เฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ รวมถึงอิงจากตลาดของประเทศสหรัฐอเมริกา Altman et al. (1995) จึงมีการพัฒนามาเป็น EM Score Model (1995) สำหรับตลาดที่เป็ดใหม่ (Emerging Market) ซึ่ง

เปลี่ยนการวัดมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นมูลค่าตามบัญชี รวมถึงได้ตัดตัวแปรอัตราส่วนรายได้ต่อสินทรัพย์รวมที่อาจมีผลลัพธ์ที่ได้แตกต่างกันในแต่ละอุตสาหกรรมออก

2. ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

Jensen and Meckling (1976) อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย คือ ตัวการ และตัวแทน การแบ่งแยกระหว่างผู้ที่เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นกับผู้บริหาร โดยผู้ถือหุ้นไม่สามารถอยู่ร่วมกันเพื่อตัดสินใจบริหารกิจการในแต่ละวันได้ กิจการจึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารเพื่อเข้ามาทำหน้าที่แทน ซึ่งการบริหารงานต้องสอดคล้องกับการสร้างผลประโยชน์สูงสุดให้แก่เจ้าของหรือผู้ถือหุ้นจึงจะทำให้ความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ฝ่ายเป็นไปอย่างราบรื่น การวางแผนภาษีเพื่อให้บริษัทประหยัดค่าใช้จ่ายและไม่มีภาระหนี้สินต่อกรมสรรพากรจึงเป็นอีกพันธกิจหนึ่ง ซึ่งผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ การวางแผนภาษีจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับส่วนได้เสียของผู้บริหารในบริษัท (Wenwu et al., 2023)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Richardson et al. (2015) ได้ศึกษาอิทธิพลของความเครียดทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีซึ่งครอบคลุมถึงวิกฤตการณ์ทางการเงินระดับโลกโดยเป็นการศึกษาเชิงประจักษ์จากประเทศออสเตรเลีย ระหว่างปี 2006 - 2010 ซึ่งวัดความเครียดทางการเงินด้วยโมเดลประเมินความเสี่ยงในการผิมนัดชำระหนี้ประเภท Structural Models ของ Merton (1974) และวัดการวางแผนภาษีด้วย วิธี ETR ตามแนวคิดของ Dyreng et al. (2008) และวิธี Book - Tax Gap ตามแนวคิดของ Desai and Dharmapala (2006) ผลการศึกษาพบอิทธิพลทางบวกของความเครียดทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีทั้ง 2 วิธี

Sirot et al. (2024) ได้ศึกษาผลกระทบของความเครียดทางการเงิน และการจัดการกำไรต่อการวางแผนภาษีของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างปี 2019-2021 ซึ่งวัดความเครียดทางการเงินตามโมเดลของ Springate (1978) และวัดการวางแผนภาษีด้วย วิธี ETR ตามแนวคิดของ Dyreng et al. (2008) ผลการศึกษาพบผลกระทบทางบวกของความเครียดทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษี

Dang and Tran (2021) ได้ศึกษาผลกระทบของความเครียดทางการเงินต่อการวางแผนภาษี เป็นการศึกษาเชิงประจักษ์ของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศเวียดนาม ระหว่างปี 2008-2020 ซึ่งวัดความเครียดทางการเงินตามโมเดลของ Altman (1968) และวัดการวางแผนภาษีด้วย วิธี ETR ตามแนวคิดของ Dyreng et al. (2008) ผลการศึกษาพบผลกระทบทางบวกของความเครียดทางการเงินต่อการวางแผนภาษี

Sadjiarto et al. (2020) ได้วิเคราะห์ผลกระทบของกลยุทธ์ทางธุรกิจ และความเครียดทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีในระหว่างวิกฤตการณ์ทางการเงินระดับโลก สำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศออสเตรเลีย ระหว่างปี 2015-2018 ซึ่งวัดความเครียดทางการเงินตามโมเดลของ Altman (1968) และวัดการวางแผนภาษีด้วย วิธี ETR ตามแนวคิดของ Dyreng et al. (2008) ผลการศึกษาพบผลกระทบทางบวกของความเครียดทางการเงินต่อการวางแผนภาษี

Tilehnoei et al. (2018) ได้ทดสอบผลกระทบของความเครียดทางการเงินต่อการวางแผนภาษีในช่วงเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินระดับโลกของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ Tehran ระหว่างปี 2003 - 2008 ซึ่งวัดความเครียดทางการเงินตามโมเดลของ Soleimani Amiri (2003) และวัดการวางแผนภาษีด้วย วิธี ETR ตามแนวคิดของ Dyreng et al. (2008) ผลการศึกษาพบผลกระทบทางบวกของความเครียดทางการเงินต่อการวางแผนภาษีแต่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

Ariff et al. (2022) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความเครียดทางการเงินและการวางแผนภาษี โดยผลกระทบของตัวแปรข้างกลาง คือ การแพร่ระบาดของ COVID-19 สำหรับบริษัทที่อยู่ในฐานข้อมูล Refinitiv และฐานข้อมูล World Bank จำนวน 32 ประเทศ ระหว่างปี 2015 - 2020 ซึ่งวัดความเครียดทางการเงินตามโมเดลของ

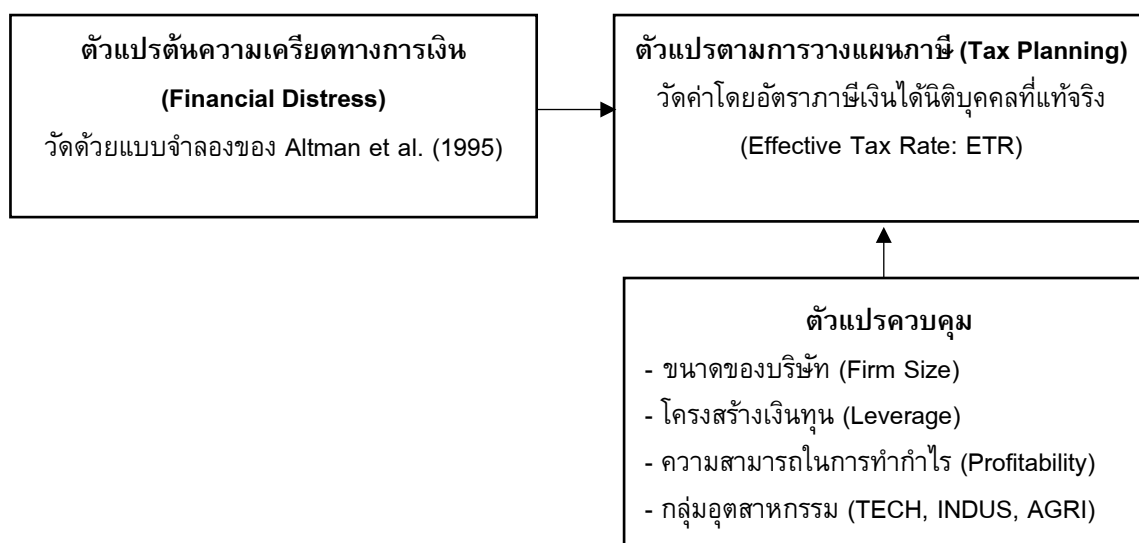
Altman (1968) และวัดการวางแผนภาษีด้วย วิธี Book-tax gap ตามแนวคิดของ Desai and Dharmapala (2006) ผลการศึกษาพบว่าความเครียดทางการเงินมีอิทธิพลทางลบต่อการวางแผนภาษีแม้ในสถานการณ์โควิด แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีความเครียดทางการเงินมีโอกาสน้อยที่จะวางแผนภาษี แต่การวางแผนภาษีน่าจะเป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์สำหรับบริษัทที่มีแนวโน้มกำไร

Maulana (2018) ศึกษาผลกระทบของราคาโอน การผลิตที่ใช้ทุนเป็นปัจจัยสำคัญ และความเครียดทางการเงินต่อการวางแผนภาษีสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างปี 2013 - 2017 ซึ่งวัดความเครียดทางการเงินจากอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) และวัดการวางแผนภาษีด้วยวิธี ETR ตามแนวคิดของ Dyreng et al. (2008) ผลการศึกษาพบผลกระทบทางบวกของความเครียดทางการเงินต่อการวางแผนภาษี

Tantiyavarong (2009) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีและความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับมูลค่าของกิจการ : หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย ระหว่างปี 2544 - 2550 ซึ่งวัดการวางแผนภาษีด้วยวิธี ETR วิธีอัตราส่วนภาษีต่อสินทรัพย์รวม (Tax/Asset) และวิธีอัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน (Tax/Operating Cash Flow) โดยมีตัวแปรควบคุมเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม และวัดผลการดำเนินงานด้วย Tobin's q ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารเป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ย ETR Tax/Operating Cash Flow และ Tax/Asset ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น อธิบายได้ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าใช้จ่ายภาษีต่ำ เนื่องจากนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เช่น การได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 8 ปี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของความเครียดทางการเงินและการวางแผนภาษีของ Richardson et al. (2015) ในออสเตรเลีย ผู้วิจัยจึงสามารถจัดทำกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

รูปที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัยอิทธิพลความเครียดทางการเงินที่มีต่อการวางแผนภาษี

สมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยในอดีต สามารถตั้งสมมติฐานการวิจัย ได้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย 1 : บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีความเครียดทางการเงินในระดับสูง

สมมติฐานการวิจัย 2 : บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีอัตราภาษีที่แท้จริงแตกต่างจากอัตราภาษีที่รัฐบาลกำหนด

สมมติฐานการวิจัย 3 : บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีอัตราภาษีที่แท้จริงไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย 4 : ความเครียดทางการเงินมีอิทธิพลทางบวกต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ปี 2566 ใน 3 อันดับแรก เพื่อใช้เป็นตัวแทนของบริษัทที่ดำเนินการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ จำนวน 217 บริษัท ใช้การสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยตัดบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนและข้อมูลที่ผิดปกติ (Outlier) ออก จำนวน 57 บริษัท คงเหลือจำนวน 160 บริษัท

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือ ความเครียดทางการเงิน ตัวแปรตาม คือ การวางแผนภาษี และตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน ความสามารถในการทำกำไร และกลุ่มอุตสาหกรรม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ออนไลน์ (SET Market Analysis and Reporting Tool หรือ Set SMART)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล งานวิจัยนี้ ใช้โมเดลเพื่อวัดค่าความเครียดทางการเงิน และการวางแผนภาษี ดังนี้

3.1.1 ความเครียดทางการเงิน วัดค่าด้วย EM - Score ตามโมเดลของ Altman et al. (1995) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร โดยมีสมการคือ

$$EM = 6.56X_1 + 3.26X_2 + 6.72X_3 + 1.05X_4 \quad (1)$$

โดยที่

X_1 คือ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนสุทธิต่อสินทรัพย์รวม

X_2 คือ อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม

X_3 คือ อัตราส่วนกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม

X_4 คือ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินรวม

โดยหากมีค่า EM - Score น้อยกว่า 1.1 จะถือว่าเป็นบริษัทที่มีความเสี่ยงสูงที่จะล้มละลาย EM - Score ระหว่าง 1.1 - 2.6 อยู่ในช่วงที่บริษัทอาจจะล้มละลายหรือไม่ก็ได้ และ EM - Score ที่ได้มากกว่า 2.6 แสดงว่ามีความเป็นไปได้น้อยมากที่บริษัทจะล้มละลาย

3.1.2 การวางแผนภาษี วัดค่าด้วยวิธี Cash Effective Tax Rate (ภาษีเงินได้นิติบุคคล/กำไรทางบัญชี ก่อนหักภาษี) ตามแนวคิดของ Dyreng et al. (2008)

3.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.2.1 สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางเพื่ออธิบายเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวอย่าง

3.2.2 สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistical Analysis) ได้แก่ การทดสอบ One Sample t-test เพื่อทดสอบอัตราภาษีที่แท้จริงแตกต่างจากอัตราภาษีที่รัฐบาลกำหนดหรือไม่ การทดสอบ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบว่าอัตราภาษีที่แท้จริงของ 3 กลุ่มอุตสาหกรรมแตกต่างกันหรือไม่ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบอิทธิพลของความเครียดทางการเงินที่มีต่อการวางแผนภาษี และเนื่องจากข้อมูลที่เก็บจาก 3 กลุ่มอุตสาหกรรมผู้วิจัยจึงวิเคราะห์สมการถดถอยแบบ Fixed Effect Regression Model (FEM) ด้วยการกำหนดตัวแปรหุ่นให้แก่มูลค่าอุตสาหกรรม เพื่อควบคุม Individual effect และทดสอบว่าตัวแปรอิสระจะไม่มี ความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) จากค่า Tolerance ที่มากกว่า 0.10 (Kleinbaum et al., 2014) และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ไม่เกิน 5 (James et al., 2013) นอกจากนั้น ค่าสถิติ Durbin - Watson จะต้องอยู่ในช่วง 1.50 - 2.50 (Coakes & Steed, 2003) จึงจะแสดงว่าความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปรมีความอิสระต่อกัน และเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัย

1.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ทั้งหมด สรุปผลได้ดังตารางต่อไปนี้
ตารางที่ 1 ค่าสถิติพรรณนาของตัวแปรที่ทำการศึกษา

Variables	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Skewness	Kurtosis
SIZE (ล้านบาท)	566.31	887,217.85	21,446.4560	100,584.80346	7.337	54.577
SIZE_Ln (เท่า)	6.3391	13.6958	8.5584	1.1683	1.487	4.522
ETR (เท่า)	-0.6859	0.8978	0.1314	0.1646	-0.568	7.324
LEV (เท่า)	0.06583	0.7704	0.3869	0.1863	0.166	-1.193
ROA (เท่า)	-0.20083	0.2494	0.0666	0.0637	-0.819	3.727
EM (เท่า)	-3.2052	3.2301	0.0000	1.0000	0.563	0.881

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของข้อมูลพบว่า ตัวแปรขนาดของกิจการ (SIZE) มีค่าความเบ้เท่ากับ 7.337 ไม่อยู่ในช่วง -3 ถึง +3 และค่าความโด่งเท่ากับ 54.577 ไม่อยู่ในช่วง -10 ถึง +10 (Kline, 2011) แสดงว่าข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรขนาดของกิจการ (SIZE) มีลักษณะเบ้ขวา

คือ มีข้อมูลบางบริษัทที่มีค่ามากเกินปกติจะส่งผลกระทบต่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป ส่วนตัวแปรอื่นนั้นมีค่าความเบ้และค่าความโด่งอยู่ในช่วงที่เป็นไปตามเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการแปลงข้อมูล (Data Transformation) ตัวแปรขนาดของกิจการ (SIZE) ด้วยวิธีการลอการิทึมฐานธรรมชาติ (Natural Logarithm) โดยได้ค่า Skewness และ ค่า Kurtosis ของตัวแปร ขนาดของกิจการ (SIZE) ภายหลัง Take Natural Logarithm แล้ว (SIZE_Ln) เท่ากับ 1.487 และ 4.522 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา พบว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีอัตราภาษีที่แท้จริง (ETR) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 13.14 ซึ่งต่ำกว่าอัตราภาษีที่รัฐบาลกำหนดไว้ร้อยละ 20 โครงสร้างเงินทุน (LEV) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.3869 เท่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.0666 เท่า ความเครียดทางการเงิน (EM) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.0000 เท่า ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1.1 นั้นแสดงถึงบริษัทที่มีความเครียดทางการเงินสูงและมีความเสี่ยงสูงที่จะล้มละลาย

1.2 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน

ระดับความเครียดทางการเงินสามารถแสดงรายละเอียดได้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความถี่ของระดับความเครียดแต่ละช่วง

ระดับความเครียดทางการเงิน	ความถี่	ร้อยละ (%)
น้อยกว่า 1.1 (ระดับสูง)	138	86.25
ระหว่าง 1.1 - 2.6 (ระดับปานกลาง)	20	12.50
มากกว่า 2.6 (ระดับต่ำ)	2	1.25
รวม	160	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่าบริษัทส่วนใหญ่มีความเครียดทางการเงินในระดับสูง จำนวนมากถึง 138 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 86.25 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 โดยมีเพียง 2 บริษัท ที่มีความเครียดทางการเงินในระดับต่ำ (ค่า EM มากกว่า 2.6) ตามเกณฑ์ EM score ของ EM Score ของ Altman et al. (1995) ความแตกต่างของอัตราภาษีที่แท้จริงกับอัตราภาษีที่รัฐบาลกำหนดแสดงได้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ความแตกต่างของอัตราภาษีที่แท้จริงกับอัตราภาษีที่รัฐบาลกำหนด (สถิติ One-Sample Test)

Test Value = 0.2						
ETR	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
	-5.269	159	0.000*	-0.0685	-0.0942	-0.0428

หมายเหตุ : *อัตราภาษีที่แท้จริงต่างจากอัตราภาษีที่รัฐบาลกำหนด ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีอัตราภาษีที่แท้จริงแตกต่างจากอัตราภาษีที่รัฐบาลกำหนด (Sig. <0.05) จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 ความแตกต่างของอัตราภาษีที่แท้จริงใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรมแสดงได้ในตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4 การทดสอบความแปรปรวนของข้อมูล Test of Homogeneity of Variances-ETR

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
0.532	2	157	0.589

จากตารางที่ 4 พบว่าค่าความแปรปรวนไม่แตกต่างกัน (Sig. >.05) จึงวิเคราะห์ความแตกต่างของอัตราภาษีที่แท้จริงในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมด้วยสถิติ ANOVA ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5

ตารางที่ 5 วิเคราะห์ความแตกต่างของอัตราภาษีที่แท้จริงในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม (สถิติ ANOVA)

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	0.101	2	0.050	1.883	0.156
Within Groups	4.207	157	0.027		
Total	4.308	159			

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีอัตราภาษีที่แท้จริงไม่แตกต่างกัน (Sig.>0.05) จึงยอมรับสมมติฐานที่ 3

การวิเคราะห์อิทธิพลของความเครียดทางการเงินที่มีต่อการวางแผนภาษีของ 3 กลุ่มอุตสาหกรรม จากสมการที่ (2) แสดงผลการวิเคราะห์ได้ในตารางที่ 6

$$ETR_{it} = \beta_0 + \beta_1 EM_{it} + \beta_2 LEV_{it} + \beta_3 ROA_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 TEC_{it} + \beta_6 IND_{it} + \beta_7 AGR_{it} + \varepsilon_{it} \dots (2)$$

โดยที่

ETR_{it} = อัตราภาษีที่แท้จริง (Effective Tax Rate) คำนวณจากภาษีเงินได้นิติบุคคล/กำไรทางบัญชีก่อนหักภาษี ตามแนวคิดของ Dyreng et al. (2008)

EM_{it} = ความเครียดทางการเงิน (Financial Distress) คำนวณหาค่าตามโมเดลของ Altman et al. (1995) จากสมการ (1)

LEV_{it} = โครงสร้างเงินทุน วัดจากอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม

ROA_{it} = ความสามารถในการทำกำไร วัดจาก กำไรก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีต่อสินทรัพย์รวม

$SIZE_{it}$ = ขนาดของกิจการ วัดจากลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม

TEC_{it} = กำหนดให้เป็น 1 เมื่อบริษัทอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี, เป็น 0 เมื่ออยู่ในกลุ่มอื่น

IND_{it} = กำหนดให้เป็น 1 เมื่อบริษัทอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, เป็น 0 เมื่ออยู่ในกลุ่มอื่น

AGR_{it} = กำหนดให้เป็น 1 เมื่อบริษัทอยู่ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, เป็น 0 เมื่ออยู่ในกลุ่มอื่น

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณของความเครียดทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษี

$ETR_{it} = \beta_0 + \beta_1 EM_{it} + \beta_2 LEV_{it} + \beta_3 ROA_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 TEC_{it} + \beta_6 IND_{it} + \beta_7 AGR_{it} + \varepsilon_{it}$							
Variables	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Tolerance	VIF
	B	SE	B	T	P-Value		
ค่าคงที่	-0.091	0.096		-.950	0.344		
EM	0.057	0.026	0.348	2.164	0.032*	0.224	4.471
LEV	-0.336	0.138	-0.380	-2.425	0.016*	0.236	4.243
ROA	-0.479	0.222	-0.185	-2.161	0.032*	0.786	1.273
SIZE_Ln	0.016	0.012	0.113	1.376	0.171	0.861	1.162
TECH	-0.054	0.033	-0.135	-1.621	0.107	0.833	1.200
AGRO	-0.009	0.031	-0.025	-0.281	0.779	0.750	1.334
R = 0.338 Adjusted R Square = 0.08 F = 3.296							
R Square = 0.114 Durbin-Watson = 1.975 Sig. = 0.004							

หมายเหตุ : *มีความสัมพันธ์ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ETR * -1 เพื่อแปลงให้ค่า ETR สูงหมายถึงมีการวางแผนภาษีมาก (Lanis & Richardson, 2011)

EM * -1 เพื่อแปลงให้ค่า EM-Score สูงหมายถึงมีความเครียดทางการเงินสูง (Richardson et al., 2015)

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณของการวางแผนภาษี (ETR) กับตัวแปรอิสระ พบว่าค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.224 - 0.861 ซึ่งมากกว่า 0.10 (Kleinbaum et al., 2014) และค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.162 - 4.471 ซึ่งไม่เกิน 5 (James et al., 2013) แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน และค่าสถิติ Durbin - Watson เท่ากับ 1.975 ซึ่งอยู่ในช่วง 1.50 - 2.50 (Coakes & Steed, 2003) แสดงว่าความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปรมีความอิสระต่อกัน และค่า F-Statistic เท่ากับ 3.296 โดยมีค่า Sig. เท่ากับ 0.004 แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี (ETR) ค่า R Square เท่ากับ 0.114 หมายถึงตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการที่ (2) สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ได้ร้อยละ 11.4 ส่วนที่เหลือร้อยละ 88.6 เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มาจากปัจจัยอื่น

ผลจากการศึกษาถึงอิทธิพลของความเครียดทางการเงินที่มีต่อการวางแผนภาษีพบว่าความเครียดทางการเงิน (EM) มีอิทธิพลทางบวกต่อการวางแผนภาษี (ETR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และมีค่า B = 0.057 สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อระดับของความเครียดทางการเงินเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้การวางแผนภาษีเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.057 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 นอกจากนี้ยังพบว่า โครงสร้างเงินทุน (LEV) และความสามารถในการทำกำไร (ROA) มีอิทธิพลทางลบต่อการวางแผนภาษี (ETR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถเขียนสมการถดถอย เพื่อพยากรณ์อิทธิพลของความเครียดทางการเงินที่มีต่อการวางแผนภาษี ได้ดังนี้

$$ETR_{it} = -0.091 + 0.057EM_{it} - 0.336LEV_{it} - 0.479ROA_{it} + 0.016SIZE_{it} - 0.054TEC_{it} - 0.009AGR_{it} + \varepsilon_{it..(3)}$$

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ความเครียดทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร พบว่าอยู่ในระดับสูง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในปี 2566 ที่มีดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) ลดลงร้อยละ 4.8 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2565 โดยอุตสาหกรรมที่ชะลอตัว ได้แก่ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง ด้วยผลกระทบจากเศรษฐกิจโลก (Industrial Economics Office, 2024) ทั้ง 3 อุตสาหกรรมมีอัตราภาษีที่แท้จริงเฉลี่ยอยู่ที่ 13.14 ซึ่งต่ำกว่าอัตราภาษีที่รัฐบาลกำหนดให้จัดเก็บในอัตราร้อยละ 20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากบริษัทที่ใช้เป็นตัวแทนของประชากรในครั้งนี้เป็นบริษัทที่อยู่กลุ่มอุตสาหกรรมที่ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนสูงสุดในรอบ 5 ปีต่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในปี 2566 ซึ่งสิทธิประโยชน์สำหรับบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI คือการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล อกรขาเข้า ตลอดจนการได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิการส่งเสริมการลงทุนก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนภาษี จึงทำให้บริษัทส่วนใหญ่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้เป็นตัวอย่างเพื่อการศึกษาในครั้งนี้มีอัตราภาษีที่แท้จริงต่ำกว่าอัตราภาษีที่รัฐบาลกำหนด

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ Tantiyavarong (2009) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีและความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับมูลค่าของกิจการ : หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารเป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ย ETR ต่ำที่สุด เนื่องจาก BOI จะให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากร เพราะเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานของประเทศ สอดคล้องกับผลการศึกษาในประเทศมาเลเซียของ Noor et al. (2010) ซึ่งพบว่าบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม การค้าและบริการ สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตร เทคโนโลยี และอสังหาริมทรัพย์ มีอัตราภาษีที่แท้จริง จากการประเมินภาษีด้วยตนเองต่ำกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น เนื่องจากการวางแผนภาษีโดยใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีซึ่งจูงใจโดยรัฐบาล และ Mahmud et al. (2022) ก็พบว่าบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกิจกรรมการวางแผนภาษี ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวมาอย่างยาวนาน

เมื่อทำการวิเคราะห์อัตราภาษีที่แท้จริงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ด้วยสถิติ One-Way ANOVA พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากทั้ง 3 กลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวข้างต้น เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่ขอรับสิทธิส่งเสริมการลงทุนสูงสุด 3 ลำดับแรกในรอบ 5 ปี ซึ่งมักจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจาก BOI ใกล้เคียงกัน แต่อาจมีความแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยขึ้นอยู่กับลักษณะและสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องเฉพาะธุรกิจ เช่น อุตสาหกรรมปิโตรเคมี มีกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมมาบังคับเป็นการเฉพาะ กิจกรรมธนาคารในส่วนของการกำไรที่ได้จากการประกอบกิจการวิเทศนกิจได้รับการลดอัตราภาษีคงเหลือร้อยละ 10 หรือ กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์มีหลักเกณฑ์ในการรับรู้รายได้ทางบัญชีกับทางภาษีที่แตกต่างกัน เป็นต้น ดังเช่นผลการศึกษาของ Derashid and Zhang (2003) ที่พบว่าบริษัทในประเทศมาเลเซียที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต และโรงแรมมีอัตราภาษีที่แท้จริง (ETR) ต่ำกว่าอุตสาหกรรมอื่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Zimmerman (1983) ที่พบว่าความแตกต่างของอัตราภาษีที่แท้จริง ขึ้นอยู่กับประเภทของอุตสาหกรรม

จากผลการศึกษาที่พบว่า ความเครียดทางการเงินมีอิทธิพลทางบวกต่อการวางแผนภาษี หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า กิจกรรมที่มีโอกาสล้มละลายสูงตามแนวคิดของ Altman et al. (1995) ย่อมต้องวางแผนภาษีให้มาก ซึ่งเมื่อพิจารณาจาก Model EM score ของ Altman et al. (1995) การประเมินว่ากิจการจะมีโอกาสล้มละลายสูงนั้นเกิดขึ้นเมื่อมีเงินทุนหมุนเวียนต่ำ มีกำไรสะสมไว้น้อย มีผลการดำเนินงานไม่ดีและมีสัดส่วนส่วนของทุนต่อหนี้สินที่ต่ำ จึงจำเป็นต้องรักษาเงินสดไว้ให้จ่ายออกไปให้น้อยที่สุด ซึ่งภาษีถือเป็นรายจ่ายสำคัญที่ทำให้กิจการขาดสภาพคล่องทางการเงินได้ โดยเฉพาะบริษัทที่มีข้อจำกัดด้านสินเชื่ออาจหันกลับมาใช้การวางแผนภาษีเป็นแหล่งเงินทุนทางเลือกสำหรับการดำเนินธุรกิจ (Brondolo, 2009) และเป็นไปตาม Agency theory ที่ว่าตัวแทนหรือผู้บริหารต้องพยายามรักษาความสัมพันธ์กับผู้ถือหุ้น โดยพวกเขาจะทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทดีและวางแผนภาษีเพื่อหลีกเลี่ยงภาระหนี้สินหรือชะลอการจ่ายภาษี (Alfarasi & Muid, 2022) เพื่อให้มีสภาพคล่องทางการเงินที่สูง เพราะเมื่อสภาพคล่องของบริษัทสูงขึ้น สามารถที่จะนำทุนดังกล่าวไปก่อให้เกิดรายได้และกำไรแก่ธุรกิจได้ (Kulvijit & Yangklan, 2024)

ผลการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Edwards et al. (2013) คือบริษัทที่เผชิญกับข้อจำกัดทางการเงินจะมีอัตราภาษีที่แท้จริง (ETR) ที่ต่ำลง Dang and Tran (2021) ที่พบว่า บริษัทที่มีฐานะเงินทุนมาก (วัดจาก Z score) จะมีการวางแผนภาษีน้อยและ Richardson et al. (2015) ที่อธิบายว่า ความเครียดทางการเงินมีผลกระทบทางบวกกับการวางแผนภาษีโดยเฉพาะในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินโลกทำให้ผลกระทบของความเครียดทางการเงินที่มีต่อการวางแผนภาษีเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้น โครงสร้างเงินทุนก็มีผลกระทบเชิงลบต่อการวางแผนภาษี อันเนื่องมาจากกิจการที่มีโครงสร้างเงินทุนที่เป็นหนี้สินจะได้ประโยชน์จากการก่อกำไรจากดอกเบี้ยจ่ายที่สามารถนำไปเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อหักกำไรที่ใช้ในการคำนวณภาษี เรียกว่า "Tax shield" ซึ่งทำให้กิจการเสียภาษีได้ต่ำอยู่แล้ว ดังนั้นความจำเป็นในการวางแผนภาษีจึงลดลง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Richardson et al. (2015) และ Dang and Tran (2021) ในทำนองเดียวกัน ความสามารถในการทำกำไรก็มีผลกระทบเชิงลบต่อการวางแผนภาษี อาจตีความได้ว่ากิจการที่มีผลกำไรทางบัญชีสูงจะวางแผนภาษีได้น้อยลงทำให้กิจการต้องเสียภาษีมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในอดีตที่พบว่า การจ่ายภาษีที่สูงขึ้นสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทที่ดีขึ้นเช่นกัน (Khuong et al., 2020)

สรุปและข้อเสนอแนะ

1.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์อิทธิพลของความเครียดทางการเงินที่มีต่อการวางแผนภาษี ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 160 บริษัท โดยเก็บข้อมูลในปี พ.ศ.2566 ผลการศึกษพบว่า บริษัทส่วนใหญ่ใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรมมีความเครียดทางการเงินในระดับสูง (ยอมรับสมมติฐานการวิจัย 1) มีอัตราภาษีที่แท้จริงแตกต่างจากอัตราภาษีที่รัฐบาลกำหนด (ร้อยละ 20) (ยอมรับสมมติฐานการวิจัย 2) แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทั้ง 3 กลุ่มอุตสาหกรรม (ยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3) และความเครียดทางการเงินมีอิทธิพลทางบวกต่อการวางแผนภาษีของบริษัท (ยอมรับสมมติฐานการวิจัย 4)

1.2 ข้อเสนอแนะ

1.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ควรพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและระเบียบด้านภาษีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์ ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

2) ภาครัฐควรจัดโครงการให้ความรู้และคำปรึกษาด้านการวางแผนภาษีที่เหมาะสมแก่บริษัทที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุน โดยเฉพาะบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่อาจมีข้อจำกัด ด้านทรัพยากรและความเชี่ยวชาญในการวางแผนภาษี

1.2.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1) บริษัทที่ประสบปัญหาความเครียดทางการเงินควรต้องพิจารณาวางแผนภาษีให้รอบคอบเพื่อรักษาสภาพคล่องของบริษัทไว้

2) โครงสร้างเงินทุนแบบหนี้ช่วยประหยัดภาษีให้แก่บริษัทได้จากดอกเบี้ยจ่ายแต่อย่างไร ก็ตามควรต้องรักษาสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างเหมาะสม

1.2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรเพิ่มกลุ่มอุตสาหกรรมในการศึกษา หรือ ศึกษาข้อมูลจากบริษัทในตลาดหลักทรัพย์

2) ควรเพิ่มตัวแปรอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อการวางแผนภาษีของบริษัท เช่น การใช้ดุลพินิจในการบันทึกรายการคงค้างของบริษัท เป็นต้น

3) ควรเปรียบเทียบข้อมูลความเครียดทางการเงินในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมว่ามีระดับสูงต่ำต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- Abdu, E. (2022). Financial distress situation of financial sectors in Ethiopia: A review paper. *Cogent Economics & Finance*, 10(1), 1-13. <https://doi.org/10.1080/23322039.2021.1996020>
- Alharbi, S., Atawnah, N., Al Mamun, M., & Ali, M. J. (2022). Local culture and tax avoidance: Evidence from gambling preference behavior. *Global Finance Journal*, 52(100585). <https://doi.org/10.1016/j.gfj.2020.100585>
- Altman, E. I., Hartzell, J., & Peck, M. (1995). *Emerging market corporate bonds: A scoring system*. Salomon Brother.
- Altman, E. I. (1968). Financial ratios, discriminant analysis and the prediction of corporate bankruptcy. *The Journal of Finance*, 23(4), 589-609. <https://doi.org/10.2307/2978933>
- Alfarasi, R., & Muid, D. (2022). Pengaruh financial distress, konservatisme, dan sales growth terhadap tax avoidance perusahaan (Studi mmpiris pada perusahaan makanan dan minuman yang terdaftar di BEI Periode 2017-2019). *Diponegoro Journal of Accounting*, 11(1), 1-10. <https://ejournal3.undip.ac.id/index.php/accounting/article/view/33067>
- Angelina, S., & Darmawan, A. (2021). The impact of tax planning on firm value. *Journal of Applied Accounting and Taxation*, 6(2), 196-204. <https://doi.org/10.30871/jaat.v6i2.3522>
- Ariff, A., Ismail, W. A. W., Kamarudin, K. A., & Suffian, M. T. M. (2022). Financial distress and tax avoidance: the moderating effect of the COVID-19 pandemic. *Asian Journal of Accounting*, 8(3). <https://doi.org/10.1108/AJAR-10-2022-0347>
- Bank of Thailand. (2022). Policy Normalization (in Thai). *BOT Magazine*, (3), 30-37. <https://shorturl.asia/oxQMI>
- Beaver, W. H. (1966). Financial ratios as predictors of failure. *Journal of Accounting Research*, 4, 71-111. <https://doi.org/10.2307/2490171>

- Brondolo, J. (2009). Collecting taxes during an economic crisis: challenges and policy options. *IMF staff position note SPN/09/17*, (pp.1-38). www.imf.org/external/pubs/ft/spn/2009/spn0917.pdf
- Chaiyasit, T. (2024). *Tax planning* (8th ed.). Winyutchon.
- Chotsuwan, R. (2019). The relationship between tax planning and stock price of listed companies in the Stock Exchange of Thailand (SET). *RMUTT Global Business and Economics Review*, 14(1), 23-36. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/RMUTT-Gber/article/view/241348>
- Coakes, S. J., & Steed, L. G. (2003). *SPSS analysis without anguish version 11 for Windows*. John Wiley and Sons Australia Limited.
- Dang, V. C., & Tran, X. H. (2021). The impact of financial distress on tax avoidance: An empirical analysis of the Vietnamese listed companies. *Cogent Business & Management*, 8(1), 1-10. <https://doi.org/10.1080/23311975.2021.1953678>
- Derashid, C., & Zhang, H. (2003). Effective tax rates and the "industry policy" hypothesis: evidence from Malasia. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 12(1), 45-62. [https://doi.org/10.1016/S1061-9518\(03\)00003-X](https://doi.org/10.1016/S1061-9518(03)00003-X)
- Desai, M., & Dharmapala, D. (2006). Corporate tax avoidance and high-powered incentives. *Journal of Financial Economics*, 79(1), 145-179. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2005.02.002>
- Dyregang, S., Hanlon, M., & Maydew, E. (2008). Long-run corporate tax avoidance. *The Accounting Review*, 83(1), 61-82. <https://www.jstor.org/stable/30243511>
- Edwards, A., Schwab, C. M., & Shevlin, T. J. (2013). Financial constraints and the incentive for tax planning. *2013 American Taxation Association Midyear Meeting: New Faculty/ Doctoral Student Session*. <https://ssrn.com/abstract=2216875>
- Industrial Economics Office. (2024). *Industrial economic report*. <https://km.fti.or.th/wp-content/uploads/2024/01/รายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรม.pdf>
- James, G., Witten, D., Hastie, T., & Tibshirani, R. (2013). *An introduction to statistical learning*, 112. <https://doi.org/10.1007/978-1-4614-7138-7>
- Jensen, C., & Meckling, H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics* 3(4), 305-360. [https://doi.org/10.1016/0304-405X\(76\)90026-X](https://doi.org/10.1016/0304-405X(76)90026-X)
- Khuong, N. V., Liem, N. T., Thu, P. A., & Khanh, T. H. T. (2020). Does corporate tax avoidance explain firm performance? Evidence from an emerging economy. *Cogent Business & Management*, 7(1), 1-17. <https://doi.org/10.1080/23311975.2020.1780101>
- Kleinbaum, D. G., Kupper, L. L., Nizam, A., & Rosenberg, E. S. (2014). *Applied regression analysis and other multivariable methods*. Cengage Learning.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford Press.
- Kouroub, S., & Oubdi, L. (2022). Tax planning: theory and modeling. *Journal of Applied Business, Taxation and Economics*, 1(6), 594-613. <https://doi.org/10.54408/jabter.v1i6.100>

- Kulvijit, T., & Yangklan, P. (2024). Factors of capital structure and working capital management that affect profitability of companies in the property and construction industry listed in the Stock Exchange of Thailand. *Academic Journal of Management Technology*, 5(2), 1-14. <https://doi.org/10.14456/ajmt.2024.10>
- Lanis, R., & Richardson, G. (2011). The effect of board of director composition on corporate tax aggressiveness. *Journal of Accounting and Public Policy*, 30(1), 50-70. <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2010.09.003>
- Lapprasertlam, P. (2022). *Approaches to the collection of wealth tax in Thailand*. [Unpublished Master's Thesis]. Chulalongkorn University. <https://digital.car.chula.ac.th/cgi/viewcontent.cgi?article=9240&context=chulaetd>
- Lim-u-sanno, K. (2022). The influence of tax planning on earnings management of Thai stock exchange. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*, 7(5), 99-111. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/254090>
- Mahmud, N. M., Kamaruddin, N. N. A. N., Adam, A., Raman, S. A., & Shaari, S. N. M. (2022). The influence of the industrial sector and reviewed corporate governance code on tax avoidance practices in Malaysia. *International Journal of Academic Research in Accounting Finance and Management Sciences*, 12(3), 419-429.
- Maulana. (2018). The effect of transfer pricing, capital intensity and financial distress on tax avoidance with firm size as moderating variables. *Modern Economics*, 11(10). [https://doi.org/10.31521/modecon.V11\(2018\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V11(2018)-20)
- Merton, R. C. (1974). On the pricing of corporate debt: the risk structure of interest rates. *The Journal of Finance*, 29(2), 449-470. <https://doi.org/10.2307/2978814>
- Noppahaisit, N., & Likitwongkajon, N. (2019). Financial distress prediction through the combination of cash flow components of listed companies in the Stock Exchange of Thailand. *Nida Business Journal*, 25, 26-50. <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/NIDABJ/article/view/373>
- Noor, R. M., Fadzillah, N. S. M., & Mastuki, N. (2010). Tax planning and corporate effective tax rates. In 2010 *International Conference on Science and Social Research (CSSR 2010)* (pp. 1238-1242). IEEE Explore. <https://doi.org/10.1109/CSSR.2010.5773726>.
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Finance. (2024). *Disclosure information of the Ministry of Finance* (in Thai). <https://dataservices.mof.go.th/menu3?id=2>
- Pastena, V., & Ruland, W. (1986). The merger/bankruptcy alternative. *The Accounting Review*, 61(2), 288-301. <https://www.jstor.org/stable/247259>
- Richardson, G., Taylor, G., & Lanis, R. (2015). The impact of financial distress on corporate tax avoidance spanning the global financial crisis: Evidence from Australia. *Economic Modelling*, 44, 44-53. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2014.09.015>

- Sadjiarto, A., Hartanto, S., Natalia, & Octaviana, S. (2020). Analysis of the effect of business strategy and financial distress on tax avoidance. *The Asian Institute of Research*, 3(1), 238-246. <https://doi.org/10.31014/aior.1992.03.01.193>
- Schwab, C. M., Stomberg, B., & Williams, B. M. (2022). Effective tax planning. *The Accounting Review*, 97(1), 413-437. <https://doi.org/10.2308/TAR-2019-0020>
- Sirof, B. S., Arum, E. D. P., & Wiralestari. (2024). The effect of financial distress, and earnings management On tax avoidance. *Prosiding Simposium Ilmiah Akuntansi*, 1(1), 909-925. <https://sia-iaikpd.fdapsu.org/index.php/sia/article/view/29>
- Soleimani Amiri, G. R. (2003). Efficiency evaluation of financial crisis forecast forms for Iranian Companies. *Journal of Accounting Knowledge*, 2, 139-158.
- Springate, G. L. V. (1978). *Predicting the possibility of failure in a canadian firm*. [Unpublished Master's Thesis]. Simon Fraser University.
- Tantiyavarong, T. (2009). *A study of the determinants of tax planning and the association between tax planning and firm value: an empirical evidence of Thailand*. [Unpublished Doctoral dissertation]. Chulalongkorn University.
- Thanjunpong, S., & Dechsiri, P. (2018). The causal effect of tax planning on firms' performance of listed companies in Thailand. *University of the Thai Chamber of Commerce Journal Humanities and Social Sciences*, 38(3), 1-13. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/utccjournalhs/article/view/157959>
- Thansettakij. (2024). *The Revenue Department is confident in meeting its tax collection target of 2.27 trillion, attracting businesses to join the system* (in Thai). <https://www.thansettakij.com/business/economy/601762>
- The Stock Exchange of Thailand. (n.d.). *Industry classification and business categories* (in Thai). <https://www.set.or.th/th/listing/equities/industry-sector-classification>
- The Investor Club Association. (2024). *News from BOI: Promoting investment in 2023 surged to over 800 billion. BOI unveils 5 plans to attract investment in 2024* (in Thai). <https://shorturl.asia/EOWFi>
- Tilehnouei, M. H., Esfahani, S. T., & Soltanipناه, S. (2018). Investigating the effect of financial distress on tax avoidance during the global financial crisis in companies listed on tehran stock exchange. *International Journal of Finance and Managerial Accounting*, 3(9). <https://shorturl.asia/k3mwI>
- Wenwu X, Khurram M. U., Qing L., & Rafiq, A. (2023). Management equity incentives and corporate tax avoidance: Moderating role of the internal control. *Frontiers in Psychology*. 14(1096674), 1-13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1096674>
- Zimmerman, J. (1983). Taxes and firm size. *Journal of Accounting and Economics*, 5(2), 119-149. [https://doi.org/10.1016/0165-4101\(83\)90008-3](https://doi.org/10.1016/0165-4101(83)90008-3)

การเปรียบเทียบวิธีพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ A Comparative Analysis of Forecasting Methods for Passenger Volume through Suvarnabhumi Airport

พิสิษฐ์ บึงบัว^{1*}
Pisit Bungbua^{1*}

Received: January 03, 2025; Revised: April 17, 2025; Accepted: April 20, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ รวมทั้งหาช่วงเวลาการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยใช้ข้อมูลจำนวนผู้โดยสารที่เดินทางภายในประเทศและระหว่างประเทศรายวันซึ่งเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ระหว่างเดือนมีนาคมถึงธันวาคม พ.ศ. 2567 แบ่งข้อมูลเป็นสองส่วน ข้อมูลชุดแรกระหว่างเดือนมีนาคมถึงพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 นำไปสร้างตัวแบบการพยากรณ์ 3 วิธี ได้แก่ วิธีแนวโน้มเชิงเส้น วิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล และวิธีแยกองค์ประกอบ ส่วนข้อมูลที่เหลือนำไปตรวจสอบตัวแบบการพยากรณ์เพื่อหาวิธีและช่วงของการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสมโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์และค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ที่ต่ำที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Excel ผลการวิจัยพบว่า วิธีและช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารเดินทางภายในประเทศ คือ วิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียลที่กำหนดค่า $\alpha = 0.8$ และช่วงการพยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ ในขณะที่วิธีและช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารเดินทางระหว่างประเทศ คือ วิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียลที่กำหนดค่า $\alpha = 1.0$ และช่วงการพยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งเดือน

คำสำคัญ: การพยากรณ์ การวิเคราะห์อนุกรมเวลา ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ปริมาณผู้โดยสาร

Abstract

This research aims to investigate and compare forecasting methodologies and determine the optimal forecast horizon for predicting passenger volume through Suvarnabhumi Airport. The study utilized daily domestic and international passenger data published by the Civil Aviation Authority of Thailand from March to December 2024. The dataset was partitioned into a training set (March–November 2024) for model development and a validation set (December 2024) for performance evaluation. Three forecasting methods were implemented: linear trend analysis, exponential smoothing, and time series decomposition. Model performance was evaluated using Mean Absolute Deviation (MAD) and Mean Absolute Percentage Error (MAPE) as accuracy metrics. Data analysis was conducted using Microsoft Excel software. Findings indicated that for domestic passenger forecasting, the exponential smoothing method with a smoothing parameter (α) of 0.8 and a one-week forecast horizon yielded optimal results. For international passenger forecasting, the exponential smoothing method with a smoothing parameter (α) of 1.0 and a one-month forecast horizon demonstrated superior predictive performance.

Keywords: Forecasting, Time Series Analysis, Suvarnabhumi Airport, Passenger Volume

¹ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสีเขียว คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว
Department of Green Logistics and Supply Chain Management, Faculty of Science and Social Sciences,
Burapha University, Sakaeo Campus
**Corresponding author e-mail: pisitb@go.buu.ac.th*

บทนำ

ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (Suvarnabhumi Airport) ตั้งอยู่ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีพื้นที่ประมาณ 20,000 ไร่ เดิมชื่อ “หนองงูเห่า” ต่อมาพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (ในหลวงรัชกาลที่ 9) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อใหม่ว่า “สุวรรณภูมิ” มีความหมายว่า “แผ่นดินทอง” เปิดให้บริการเชิงพาณิชย์อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2549 (Thonglek, 2024) การเปิดท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในเชิงพาณิชย์อย่างเต็มรูปแบบ เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของชาติช่วยเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ โดยเป็นท่าอากาศยานสำคัญซึ่งเป็นศูนย์กลางการบินของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รองรับเส้นทางการบินจากทุกมุมโลก เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาค เป็นท่าอากาศยานนานาชาติที่มีความทันสมัย เพียบพร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ การรักษาความปลอดภัยที่มีมาตรฐาน สามารถให้บริการสายการบินและผู้โดยสารอย่างมีคุณภาพในระดับสากล ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิจดทะเบียนนิติบุคคลภายใต้ชื่อ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เรียกชื่อย่อว่า ทอท. ภาษาอังกฤษใช้ว่า Airports of Thailand Public Company Limited หรือ AOT (Airports of Thailand Public Co., Ltd., 2024) ปัจจุบันท่าอากาศยานสุวรรณภูมิให้บริการเที่ยวบินทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศมากกว่า 1,000 เที่ยวบินต่อวัน (Aeronautical Radio of Thailand, 2024) มีผู้โดยสารเข้าใช้บริการการเดินทางทางอากาศเฉลี่ยมากกว่า 150,000 คนต่อวัน (The Civil Aviation Authority of Thailand, 2024) ดังนั้นท่าอากาศยานสุวรรณภูมิจึงเป็นศูนย์กลางการเดินทางทางอากาศที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งด้านธุรกิจ การพาณิชย์ และการท่องเที่ยว

การพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่แม่นยำมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการท่าอากาศยานในหลายด้าน มีประโยชน์ต่อการวางแผนอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับปริมาณผู้โดยสาร ลดปัญหาความแออัดและเพิ่มคุณภาพการให้บริการ ช่วยให้การบริหารทรัพยากรบุคคลและจัดสรรช่องจอดอากาศยานมีความเหมาะสม ช่วยเตรียมความพร้อมให้สามารถรับมือกับภาวะฉุกเฉิน เพิ่มความปลอดภัยแก่ผู้โดยสาร พร้อมทั้งช่วยคาดการณ์รายได้และควบคุมต้นทุนรวมทั้งการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในระยะยาว ดังนั้นการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารจึงมีความสำคัญต่อการวางแผนบริหารจัดการท่าอากาศยานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการวิจัยนี้มุ่งศึกษาเพื่อเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการคาดการณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิทั้งการเดินทางภายในประเทศและการเดินทางระหว่างประเทศ ด้วยการวิเคราะห์หอนุกรมเวลาโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์ 3 วิธี ได้แก่ วิธีแนวโน้มเชิงเส้น วิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล และวิธีแยกองค์ประกอบ จากข้อมูลย้อนหลังของจำนวนผู้โดยสารรายวันที่เดินทางทางอากาศโดยใช้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ พร้อมทั้งประเมินความถูกต้องของการพยากรณ์แต่ละวิธีด้วยตัวชี้วัดค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (Mean Absolute Deviation : MAD) และค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (Mean Absolute Percentage Error : MAPE) เพื่อเลือกวิธีและช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการคาดการณ์จำนวนผู้โดยสารที่จะเข้ามาใช้บริการท่าอากาศยาน ผลลัพธ์จากการวิจัยนี้จะช่วยสนับสนุนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การดำเนินงาน รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ รวมทั้งหาช่วงเวลาการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ทบทวนวรรณกรรม

การพยากรณ์เชิงปริมาณ (Quantitative Forecasting) ใช้กับข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมอย่างต่อเนื่องในลักษณะอนุกรมเวลา (Time Series) วิธีการพยากรณ์ของอนุกรมเวลาจะใช้ในกรณีที่ช่วงเวลาห่างเท่ากัน และจำเป็นต้องมีการวัดความถูกต้องของการพยากรณ์ ความถูกต้องจะมีมากหรือน้อยพิจารณาจากค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ (Forecasting Error) ซึ่งเป็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างค่าจริงและค่าพยากรณ์ ค่าความคลาดเคลื่อนมีมากถ้าค่าพยากรณ์ห่างจากค่าจริงมาก และมีน้อยถ้าค่าพยากรณ์ใกล้เคียงกับค่าจริง เทคนิคการพยากรณ์เชิงปริมาณมีหลายวิธี ซึ่งคำตอบที่ได้จากการพยากรณ์อาจมีความแตกต่างกันในแต่ละวิธี จึงใช้การวัดค่าความคลาดเคลื่อนเป็นการวัดผลความแม่นยำของการพยากรณ์ (Siriolan, 2018)

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาวิธีที่เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์อนุกรมเวลาจากจำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งใช้ข้อมูลการเดินทางรายวันของผู้โดยสาร จำแนกเป็นการเดินทางภายในประเทศและการเดินทางระหว่างประเทศ นำมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมที่สุด โดยเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ 3 วิธี ได้แก่ วิธีแนวโน้มเชิงเส้น วิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล และวิธีแยกองค์ประกอบ เมื่อได้วิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางภายในประเทศและระหว่างประเทศในแต่ละกรณีแล้ว จะนำมาคำนวณหาช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กำหนดเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ การพยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ สองสัปดาห์ สามสัปดาห์ และหนึ่งเดือน ตรวจสอบความแม่นยำของการพยากรณ์รวมถึงการหาช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสม โดยใช้การหาค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (Mean Absolute Deviation : MAD) และค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (Mean Absolute Percentage Error : MAPE) มีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีแนวโน้มเชิงเส้น (Trend Analysis Method)

เป็นวิธีการทางคณิตศาสตร์ที่มีการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและความต้องการ หากมีความสัมพันธ์เป็นเชิงเส้นก็สามารถนำวิธีแนวโน้มเชิงเส้นมาใช้ได้ หรือถ้าหากทราบว่ามีปัจจัยใดทำให้เกิดความต้องการในอดี้อย่างแน่นอนก็จะสามารถใช้ในการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตได้ (Theeraviriya, 2017) โดยการพยากรณ์ด้วยวิธีแนวโน้มเชิงเส้นอาจจำแนกได้หลายแบบ เช่น แนวโน้มเชิงเส้นตรง (Linear Trend Line) แนวโน้มเชิงเส้นโค้งแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล (Exponential Trend Line) แนวโน้มเชิงเส้นโค้งแบบลอการิทึม (Logarithm Trend Line) แนวโน้มเชิงเส้นโค้งแบบพหุนาม (Polynomial Trend Line) เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้พิจารณาแนวโน้มเชิงเส้น 2 แบบ ได้แก่ แนวโน้มเชิงเส้นตรง ซึ่งคำนวณได้จากสมการ $y_t = ax_t + b$ โดยที่ y_t คือ ค่าพยากรณ์สำหรับช่วงเวลา t , x_t คือ ค่าตัวแปรอิสระสำหรับช่วงเวลา t , a คือ ค่าความชันของเส้นตรง และ b คือ ค่าตัดแกนในช่วงเวลา 0 และแนวโน้มเชิงเส้นโค้งแบบพหุนามกำลังสอง คำนวณได้จากสมการ $y_t = ax_t^2 + bx_t + c$ โดยที่ y_t คือ ค่าพยากรณ์สำหรับช่วงเวลา t , x_t คือ ค่าตัวแปรอิสระสำหรับช่วงเวลา t และสำหรับ a, b, c คือ ค่าคงที่ของสมการพหุนามกำลังสอง

2. วิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล (Exponential Smoothing Method)

เป็นวิธีที่ใช้หลักการของการหาค่าเฉลี่ยวิธีหนึ่งโดยถ้านำหน้าหนักความสำคัญกับข้อมูลใหม่มากค่าพยากรณ์จะตอบสนองกับข้อมูลใหม่เป็นหลัก เหมาะสำหรับการพยากรณ์ข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงและคาดเดาได้ยาก การกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักของข้อมูลล่าสุดจะกำหนดเป็นค่า α โดยค่า α จะอยู่ระหว่าง 0 - 1 ถ้าค่า α มีค่ามากหรือเข้าใกล้ 1 แสดงว่าให้น้ำหนักกับข้อมูลจริงล่าสุดมาก ค่าพยากรณ์ในช่วงเวลาถัดไปจะใกล้เคียงข้อมูลจริงในช่วงเวลาล่าสุด แต่ถ้า α มีค่าน้อยหรือเข้าใกล้ 0 หมายความว่าถ่วงน้ำหนักข้อมูลการพยากรณ์ในอดีตเป็นหลักโดยคำนึงถึงข้อมูลปัจจุบันลดลง (Theeraviriya, 2017) หาค่าพยากรณ์ด้วยวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียลได้จากสมการ $F_{t+1} =$

$\alpha A_t + (1 - \alpha)F_t$ โดยที่ F_{t+1} คือ ค่าพยากรณ์ในช่วงเวลาถัดไป, F_t คือ ค่าพยากรณ์ของช่วงเวลาปัจจุบัน, A_t คือ ค่าของข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในช่วงเวลา t และ α คือ ค่าถ่วงน้ำหนัก

3. วิธีแยกองค์ประกอบ (Decomposition Method)

เป็นวิธีการพยากรณ์ข้อมูลอนุกรมเวลาโดยการแยกองค์ประกอบข้อมูลอนุกรมเวลา และนำไปสร้างสมการพยากรณ์ องค์ประกอบของอนุกรมเวลา คือ อิทธิพลแนวโน้ม (Trend Effect) และอิทธิพลของฤดูกาล (Seasonal Effect) สำหรับอิทธิพลของวัฏจักร (Cyclical Effect) และอิทธิพลของเหตุการณ์ที่ผิดปกติ (Irregular Effect) จะไม่นิยมนำมาพิจารณา เนื่องจากอิทธิพลของวัฏจักรจำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลมาเป็นระยะเวลายาวนาน ส่วนอิทธิพลของเหตุการณ์ที่ผิดปกติไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดขึ้นในช่วงใด วิธีการพยากรณ์แบบแยกองค์ประกอบนี้อาจจะอยู่ในรูปแบบบวกหรือรูปแบบคูณ ขึ้นอยู่กับลักษณะการกระจายของอนุกรมเวลา กล่าวคือ ถ้าอนุกรมเวลาที่มีการกระจายคงที่รูปแบบที่เหมาะสมคือรูปแบบบวก $Y_t = T_t + S_t$ แต่ถ้าอนุกรมเวลาที่มีการกระจายตัวไม่คงที่ควรใช้รูปแบบคูณ $Y_t = T_t \times S_t$ (Nusane et al., 2015) โดยที่ Y_t คือ ค่าพยากรณ์สำหรับช่วงเวลา t , T_t คือ ค่าอิทธิพลของแนวโน้มสำหรับช่วงเวลา t และ S_t คือ ค่าอิทธิพลของฤดูกาลสำหรับช่วงเวลา t ซึ่งอาจคำนวณค่าดัชนีฤดูกาล (Seasonal Index) ของข้อมูลเป็นรายเดือนหรือรายไตรมาส ทั้งนี้ขั้นตอนการคำนวณหาดัชนีฤดูกาลทำได้ดังนี้ 1) สร้างสมการแนวโน้มของการพยากรณ์ 2) คำนวณค่าพยากรณ์จากสมการแนวโน้ม 3) คำนวณค่าอัตราส่วนร้อยละของค่าจริงต่อค่าพยากรณ์ 4) หาค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนร้อยละต่อค่าแนวโน้มฤดูกาล เช่น แต่ละเดือน (ถ้าข้อมูลเป็นรายเดือน) หรือแต่ละไตรมาส (ถ้าข้อมูลเป็นรายไตรมาส) ด้วยวิธีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเพื่อกำจัดอิทธิพลของวัฏจักรและอิทธิพลของเหตุการณ์ที่ผิดปกติ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนร้อยละต่อค่าแนวโน้มที่คำนวณได้เป็นค่าดัชนีฤดูกาลโดยประมาณ ซึ่งจะต้องมีการปรับฐานให้ผลรวมเท่ากับ 1,200 กรณีกำหนดดัชนีฤดูกาลเป็นรายเดือน หรือรวมให้ได้ 400 กรณีกำหนดดัชนีฤดูกาลรายไตรมาส

4. การวัดความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ (Forecasting Error)

งานวิจัยนี้เปรียบเทียบความแม่นยำของวิธีพยากรณ์ โดยการพิจารณาค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (MAD) และค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (MAPE) ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้ $MAD = \frac{1}{n} \sum_{t=1}^n |A_t - F_t|$ และ $MAPE = \frac{100}{n} \sum_{t=1}^n \frac{|A_t - F_t|}{A_t}$ โดยที่ A_t คือ ค่าจริงสำหรับช่วงเวลา t , F_t คือ ค่าพยากรณ์สำหรับช่วงเวลา t และ n คือ จำนวนช่วงเวลาทั้งหมด (Theeraviriya, 2017) โดยค่า MAD และ MAPE ของวิธีการพยากรณ์ที่ต่ำที่สุดแสดงว่าวิธีการพยากรณ์นั้นมีความแม่นยำและมีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้พยากรณ์ข้อมูลในชุดนั้น ๆ ต่อไป

5. การหาช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสม (Optimal Forecasting Period)

การเปรียบเทียบค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ทั้ง 3 วิธี เมื่อทราบว่าวิธีใดที่มีค่า MAD และ MAPE ต่ำที่สุด จะถือว่าเป็นวิธีการพยากรณ์ที่แม่นยำที่สุด แล้วนำวิธีนั้นมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูลที่เหลือ คือ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2567 โดยกำหนดช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ พยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ สองสัปดาห์ สามสัปดาห์ และหนึ่งเดือน ตามลำดับ เพื่อหาว่าวิธีการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางภายในประเทศและระหว่างประเทศที่เลือกมาแต่ละกรณีมีความเหมาะสมกับช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าแบบใด โดยพิจารณาจากค่า MAD และ MAPE ต่ำที่สุด

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Theeraviriya (2017) ทำการศึกษาและเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าในจังหวัดนครพนม โดยใช้ข้อมูลย้อนหลัง 69 เดือน (มกราคม 2554 ถึงกันยายน 2559) และเปรียบเทียบความแม่นยำของวิธีการพยากรณ์ 6 วิธี ได้แก่ วิธีค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ วิธีแนวโน้มเชิงเส้น วิธีปรับเรียบเอกซ์โพเนนเชียลอย่างง่าย วิธี

ปรับเรียบเอกซ์โพเนนเชียลแบบไฮลท์ วิธีปรับเรียบเอกซ์โพเนนเชียลแบบวินเทอร์ และวิธีแยกองค์ประกอบ ผลการศึกษาพบว่า วิธีแยกองค์ประกอบให้ค่าความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์ล่วงหน้า 9 เดือน โดยข้อมูลความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและได้รับอิทธิพลจากฤดูกาล

Tirkeş et al. (2017) ได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ความต้องการ 3 รูปแบบ ได้แก่ วิธีการวิเคราะห์แนวโน้ม วิธีการแยกองค์ประกอบ และวิธี Holt-Winters (HW) ในการพยากรณ์ยอดขายผลิตภัณฑ์แยม และเชอร์เบทของบริษัท Tarihi Yudumla โดยใช้ข้อมูลรายเดือนตั้งแต่มกราคม 2013 ถึงธันวาคม 2014 ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินผลคือ ค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (MAPE) ซึ่งผลลัพธ์พบว่า วิธี Holt - Winters และวิธีการแยกองค์ประกอบให้ผลลัพธ์ที่มีความแม่นยำที่สุด โดยวิธี Holt - Winters เหมาะสมสำหรับข้อมูลที่มีฤดูกาลและแนวโน้ม ขณะที่วิธีการแยกองค์ประกอบเหมาะสมสำหรับข้อมูลที่ครอบคลุมประกอบ

Taengphukieo and Issarapong (2019) ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการวางแผนการผลิตเนื้อโคขุนในจังหวัดนครพนม โดยใช้ข้อมูลการผลิตย้อนหลัง 24 เดือน (ปี พ.ศ. 2558 - 2559) เพื่อสร้างตัวแบบพยากรณ์และเปรียบเทียบกับข้อมูลจริงของปี พ.ศ. 2560 วิธีการพยากรณ์ที่ใช้ในการเปรียบเทียบมีทั้งหมด 5 วิธี ได้แก่ วิธีค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ วิธีปรับเรียบเอกซ์โพเนนเชียลอย่างง่าย วิธีปรับเรียบเอกซ์โพเนนเชียลแบบไฮลท์ วิธีปรับเรียบเอกซ์โพเนนเชียลแบบวินเทอร์ และวิธีแนวโน้มเชิงเส้น โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนกำลังสอง (MSD) และค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (MAPE) ผลการวิจัยพบว่าวิธีแนวโน้มเชิงเส้นเหมาะสมที่สุด ซึ่งเหมาะสำหรับการวางแผนการผลิตในอนาคตเนื่องจากการขยายกลุ่มลูกค้าและกิจกรรมส่งเสริมการขาย

Ruekkasaem and Aungkulanon (2020) ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ความต้องการสำหรับการวางแผนการผลิตรวมในโรงงานผลิตชุดสำหรับห้องสะอาด โดยใช้ข้อมูลความต้องการย้อนหลัง 36 เดือน มาสร้างสมการพยากรณ์ วิธีการพยากรณ์ประกอบด้วย วิธีแนวโน้มเชิงเส้นตรง วิธีแนวโน้มสมการกำลังสอง และวิธีแนวโน้มแบบเอกซ์โพเนนเชียล ซึ่งวัดความแม่นยำด้วยค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (MAPE) ผลการวิจัยพบว่า วิธีแนวโน้มแบบเอกซ์โพเนนเชียลให้ผลการพยากรณ์ที่แม่นยำที่สุด นอกจากนี้ยังนำผลการพยากรณ์ไปใช้ในการวางแผนการผลิตรวมเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตรวมที่ต่ำที่สุด โดยคำนึงถึงข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น กำลังการผลิตสินค้าคงคลัง และต้นทุนการจ้างแรงงาน

Wiwattanakornwong et al. (2023) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการคาดการณ์ความต้องการน้ำผลไม้พร้อมดื่ม 3 ชนิด (น้ำส้ม น้ำแอปเปิ้ล และน้ำแอปเปิ้ล) ในเกมจำลองสถานการณ์ธุรกิจ โดยใช้ข้อมูลยอดขายย้อนหลัง 24 วัน และวิเคราะห์ด้วยวิธีค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ วิธีปรับเรียบเอกซ์โพเนนเชียล และการพยากรณ์แบบอนุกรมเวลาโดยหาค่าแนวโน้ม ผลการศึกษาพบว่า วิธีค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการพยากรณ์น้ำแอปเปิ้ล การพยากรณ์แบบอนุกรมเวลาโดยหาค่าแนวโน้มด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นเหมาะสมสำหรับใช้ในการพยากรณ์น้ำแอปเปิ้ล และวิธีปรับเรียบแบบเอกซ์โพเนนเชียลเหมาะสมสำหรับใช้ในการพยากรณ์น้ำส้ม

Kumar et al. (2024) ได้นำเสนอแนวทางการจัดการสินค้าคงคลังภายใต้สภาวะอุปสงค์ที่ไม่แน่นอน โดยใช้กลยุทธ์การตั้งราคาแบบพลวัต (Dynamic Pricing) ร่วมกับเทคนิคการพยากรณ์ความต้องการสินค้าด้วยวิธีปรับเรียบแบบเอกซ์โพเนนเชียล ซึ่งคำนึงถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลความต้องการในอดีต แบบจำลองแบ่งช่วงเวลาการขายออกเป็นช่วงย่อย และกำหนดราคาขายในแต่ละช่วงโดยอิงกับผลการพยากรณ์ ความสามารถของแบบจำลองการปรับราคาแบบพลวัตทำให้องค์กรสามารถตอบสนองต่อความผันผวนของอุปสงค์ได้ดีกว่ากลยุทธ์การตั้งราคาคงที่ ช่วยเพิ่มกำไร ลดต้นทุนการถือครองสินค้า และเพิ่มความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการสินค้าคงคลัง มีประโยชน์อย่างยิ่ง

ต่อภาคธุรกิจที่ต้องการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์โดยอิงข้อมูลในตลาดที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งยังสามารถประยุกต์ใช้ได้ ในหลากหลายอุตสาหกรรมที่มีลักษณะอุปสงค์ไม่แน่นอน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นเป็นการวิเคราะห์ห้อนุกรมเวลา จะใช้ข้อมูลในอดีตมาสร้างแบบจำลอง เพื่อพยากรณ์ข้อมูลในอนาคต ผ่านเทคนิคการพยากรณ์ที่แตกต่างกัน พร้อมทั้งเปรียบเทียบความแม่นยำของแต่ละวิธี และกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์ล่วงหน้า ทั้งนี้ข้อมูลจำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่าน ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในอดีตสามารถนำมาวิเคราะห์ห้อนุกรมเวลาได้ โดยงานวิจัยนี้ได้นำเสนอวิธีการพยากรณ์ 3 วิธี ได้แก่ วิธีแนวโน้มเชิงเส้น วิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล และวิธีแยกองค์ประกอบ เปรียบเทียบความแม่นยำ ของวิธีการพยากรณ์โดยใช้ค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (MAD) และค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อน สัมบูรณ์ (MAPE) ซึ่งเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับและนำมาใช้อย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ได้กำหนดช่วงเวลาการพยากรณ์ ล่วงหน้าเป็น 4 ช่วง ได้แก่ หนึ่งสัปดาห์ สองสัปดาห์ สามสัปดาห์ และหนึ่งเดือน ตามลำดับ การวิเคราะห์นี้นำไปสู่ การเลือกวิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการคาดการณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากสถิติการเดินทางของผู้โดยสารทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ที่เผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนผู้โดยสารที่เดินทางรายวันตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงธันวาคม พ.ศ. 2567 รวมทั้งสิ้นจำนวน 306 วัน โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ชุด ข้อมูลชุดที่ 1 ตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 จำนวน 275 วัน นำไปวิเคราะห์เพื่อสร้างตัวแบบสำหรับการพยากรณ์ แยกเป็นกรณี 2 กรณี คือ กรณีการเดินทางภายในประเทศและ กรณีการเดินทางระหว่างประเทศ ใช้วิธีพยากรณ์ 3 วิธี ได้แก่ วิธีแนวโน้มเชิงเส้น วิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล และวิธีแยกองค์ประกอบ ทั้งนี้การสร้างตัวแบบการพยากรณ์ด้วยวิธีแยกองค์ประกอบได้ใช้ข้อมูลปริมาณผู้โดยสาร ที่เดินทางผ่านสนามบินสุวรรณภูมิรายเดือนระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2566 มาคำนวณเพื่อหาดัชนีฤดูกาลรายไตรมาส จากนั้นใช้ข้อมูลชุดที่ 2 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 จำนวน 31 วัน นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบวิธีและช่วงเวลาของการ พยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสมที่สุดจากเกณฑ์พิจารณา ค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (MAD) และค่าเฉลี่ย เปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (MAPE) ที่ต่ำที่สุด โดยการวิจัยครั้งนี้กำหนดช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้า เป็น 4 ช่วง ได้แก่ หนึ่งสัปดาห์ สองสัปดาห์ สามสัปดาห์ และหนึ่งเดือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Excel เพื่อสร้างกราฟแสดงจำนวนผู้โดยสารรายวัน วิเคราะห์สมการแนวโน้มเชิงเส้น คำนวณหาค่าถ่วง น้ำหนักของวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล คำนวณดัชนีฤดูกาลรายไตรมาสของวิธีแยกองค์ประกอบ รวมถึง คำนวณค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์และค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ วิธีและหาช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสมที่สุด

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

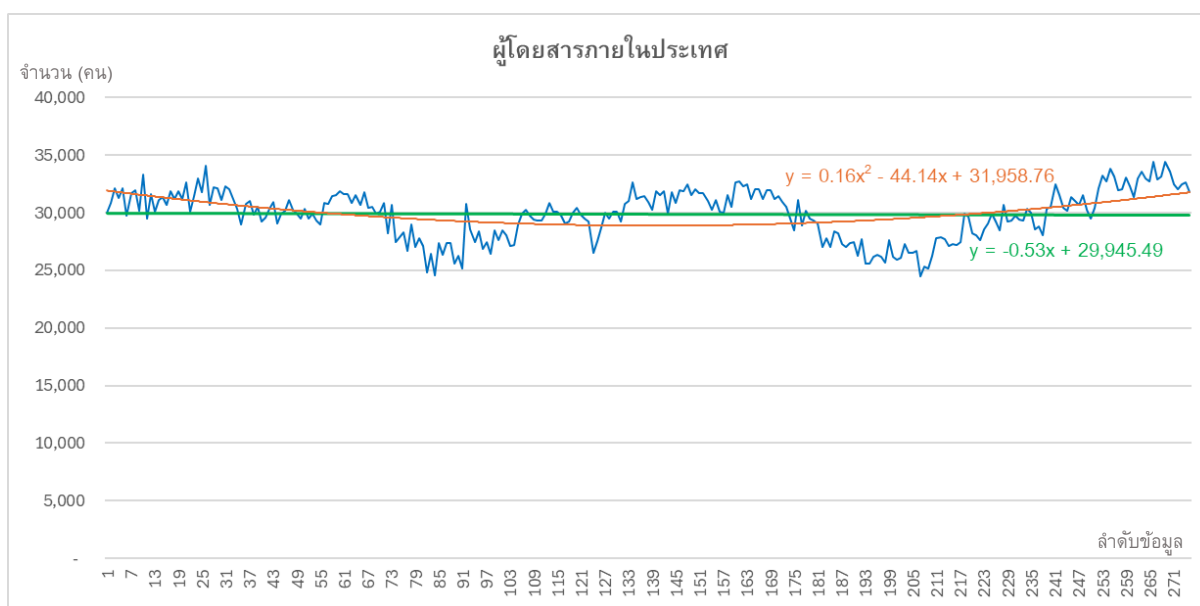
1. ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ห้อนุกรมเวลาเพื่อเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกข้อมูลจำนวนผู้โดยสาร ที่เดินทางภายในประเทศและเดินทางระหว่างประเทศโดยใช้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ผลการวิจัยเป็นดังนี้

1.1. การเดินทางภายในประเทศ

1.1.1 ผลการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารภายในประเทศโดยใช้วิธีแนวโน้มเชิงเส้น

สมการพยากรณ์โดยวิธีแนวโน้มเชิงเส้นตรง คือ $y = -0.53x + 29,945.49$ มีค่า $MAD = 3,034.31$ และ $MAPE = 9.02\%$ ในขณะที่สมการพยากรณ์โดยวิธีแนวโน้มเชิงเส้นโค้งแบบพหุนามกำลังสอง คือ $y = 0.16x^2 - 44.14x + 31,958.76$ มีค่า $MAD = 1,167.05$ และ $MAPE = 3.57\%$ ซึ่งมีความแม่นยำในการพยากรณ์มากกว่าวิธีแนวโน้มเชิงเส้นตรง จึงสรุปได้ว่าถ้าหากต้องการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารภายในประเทศโดยใช้วิธีแนวโน้มเชิงเส้น ควรใช้วิธีแนวโน้มเชิงเส้นโค้งแบบพหุนามกำลังสอง ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 : กราฟแสดงจำนวนผู้โดยสารรายวันที่เดินทางภายในประเทศผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ที่มา : ผู้วิจัย

1.1.2 ผลการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารภายในประเทศโดยใช้วิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล มีสมการสำหรับใช้คำนวณค่าพยากรณ์ คือ $F_{t+1} = \alpha A_t + (1 - \alpha)F_t$ จำเป็นต้องกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก (α) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 - 1 โดยการกำหนดค่า α ผู้ใช้อาจกำหนดได้เองตามความเหมาะสม (Wanichbancha, 2010) โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้พิจารณาเปรียบเทียบการกำหนดค่า α จำนวน 11 ค่า ได้แก่ 0.0, 0.1, 0.2, ..., 1.0 และเลือกค่า α ที่เหมาะสมที่สุดจากการพิจารณาค่า MAD และ $MAPE$ ต่ำที่สุด ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์หาค่าถ่วงน้ำหนัก (α) สำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารภายในประเทศ

α	0.0	0.1	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1.0
MAD	1,516.55	1,205.23	1,042.34	975.58	929.63	899.42	874.91	856.74	849.74	857.90	874.68
MAPE	4.57	3.64	3.17	2.98	2.84	2.75	2.68	2.62	2.59	2.62	2.67

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าถ่วงน้ำหนัก (α) ที่เหมาะสมสำหรับการใช้ในสมการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารภายในประเทศผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ คือ $\alpha = 0.8$ เนื่องจากมีค่า MAD และ MAPE น้อยที่สุด กล่าวคือ มีค่า MAD = 849.74 และ MAPE = 2.59%

1.1.3 ผลการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารภายในประเทศโดยใช้วิธีแยกองค์ประกอบ

การพยากรณ์อนุกรมเวลาโดยวิธีแยกองค์ประกอบในการวิจัยครั้งนี้ พิจารณาอิทธิพลแนวโน้ม (Trend Effect) และอิทธิพลของฤดูกาล (Seasonal Effect) โดยการแยกองค์ประกอบของอิทธิพลแนวโน้มและฤดูกาล ทั้งรูปแบบการบวกและรูปแบบการคูณ คำนวณดัชนีฤดูกาล (S_t) รายไตรมาสจากข้อมูลสถิติการขนส่งทางอากาศ (รายปี) ระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2566 ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ดัชนีฤดูกาลรายไตรมาสของจำนวนผู้โดยสารที่เดินทางภายในประเทศ

ไตรมาส	1 (ม.ค. - มี.ค.)	2 (เม.ย. - มิ.ย.)	3 (ก.ค. - ก.ย.)	4 (ต.ค. - ธ.ค.)
ดัชนีฤดูกาล (S_t)	1.10	0.84	0.91	1.15

ที่มา : ผู้วิจัย

เมื่อพิจารณาการพยากรณ์อนุกรมเวลาโดยวิธีแยกองค์ประกอบในรูปแบบการบวกจะได้สมการพยากรณ์ $Y_t = (0.16x^2 - 44.14x + 31,958.76) + S_t$ และถ้าเป็นรูปแบบการคูณจะได้สมการพยากรณ์ $Y_t = (0.16x^2 - 44.14x + 31,958.76) \times S_t$ เมื่อ S_t คือ ดัชนีฤดูกาลรายไตรมาสดังแสดงไว้ในตารางที่ 2 โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กรณีการพยากรณ์อนุกรมเวลาโดยวิธีแยกองค์ประกอบในรูปแบบการบวก มีค่า MAD = 1,166.94 และ MAPE = 3.57% ในขณะที่การแยกองค์ประกอบในรูปแบบการคูณ มีค่า MAD = 4,784.92 และ MAPE = 14.84% ดังนั้น จึงใช้การพยากรณ์อนุกรมเวลาโดยวิธีแยกองค์ประกอบในรูปแบบการบวก เนื่องจากมีค่า MAD และ MAPE ต่ำกว่า กรณีการแยกองค์ประกอบในรูปแบบการคูณ จากการพยากรณ์อนุกรมเวลาทั้ง 3 วิธี เปรียบเทียบค่าความคลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารภายในประเทศทั้ง 3 วิธี

วิธีพยากรณ์	MAD	MAPE
แนวโน้มเชิงเส้น	1,167.05	3.57
ปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล	849.74	2.59
แยกองค์ประกอบ	1,166.94	3.57

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารภายในประเทศที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จากค่า MAD และ MAPE ควรเลือกการพยากรณ์ด้วยวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล เนื่องจากมี MAD และ MAPE น้อยที่สุด (849.74, 2.59%) จึงมีความแม่นยำในการพยากรณ์มากกว่าวิธีแยกองค์ประกอบและวิธีแนวโน้มเชิงเส้นตามลำดับ

1.1.4 การหาช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสม

จากผลการเปรียบเทียบค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางภายในประเทศผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งพบว่า การพยากรณ์โดยวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล มีความแม่นยำมากที่สุด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลชุดที่ 2 คือข้อมูลรายวันของจำนวนผู้โดยสารภายในประเทศที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 โดยกำหนดช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้า

ออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ พยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ สองสัปดาห์ สามสัปดาห์ และหนึ่งเดือน ใช้เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมของช่วงเวลาการพยากรณ์ล่วงหน้าจากค่า MAD และ MAPE ต่ำที่สุด ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าสำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารภายในประเทศ

ช่วงเวลาการพยากรณ์ล่วงหน้า	MAD	MAPE
หนึ่งสัปดาห์	764.00	2.49
สองสัปดาห์	846.00	2.71
สามสัปดาห์	899.24	2.79
หนึ่งเดือน	849.74	2.59

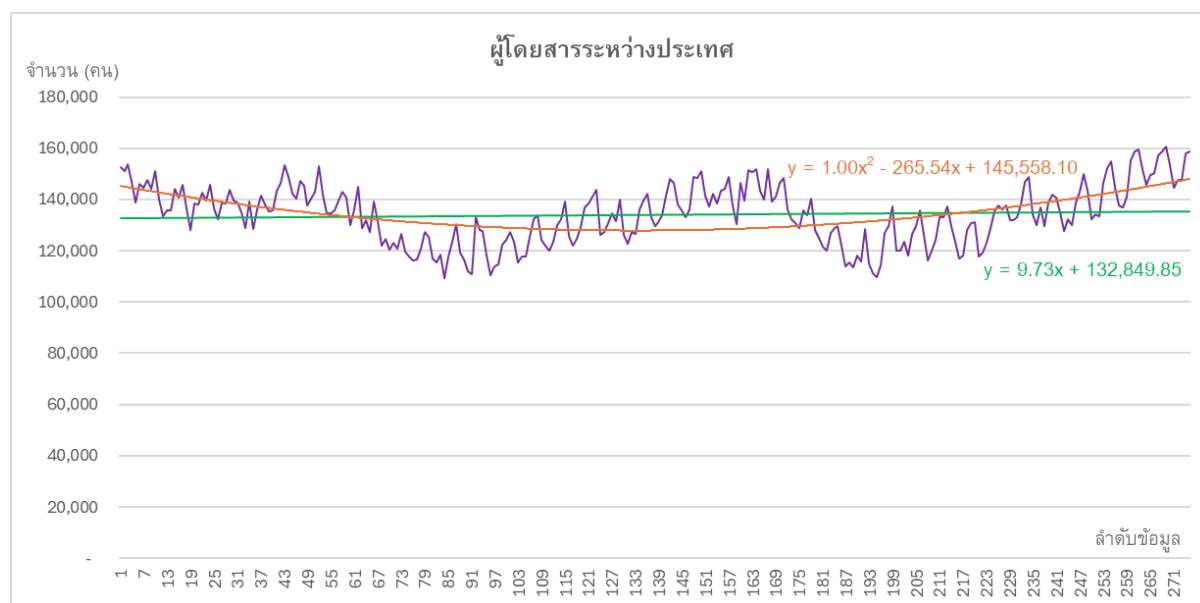
ที่มา : ผู้วิจัย

จากตารางที่ 4 พบว่า ช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารภายในประเทศที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ คือ ช่วงการพยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ เนื่องจากค่า MAD และ MAPE ต่ำที่สุด (764.00, 2.49%) ซึ่งมีความแม่นยำมากกว่าช่วงการพยากรณ์ล่วงหน้าในช่วงอื่น

1.2 การเดินทางระหว่างประเทศ

1.2.1 ผลการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศโดยใช้วิธีแนวโน้มเชิงเส้น

สมการพยากรณ์โดยวิธีแนวโน้มเชิงเส้นตรง คือ $y = 9.73x + 132,849.85$ มีค่า MAD = 23,801.78 และ MAPE = 14.73% ในขณะที่สมการพยากรณ์โดยวิธีแนวโน้มเชิงเส้นโค้งแบบพหุนามกำลังสอง คือ $y = 1.00x^2 - 265.54x + 145,558.10$ มีค่า MAD = 7,277.97 และ MAPE = 4.45% ซึ่งมีความแม่นยำในการพยากรณ์มากกว่าวิธีแนวโน้มเชิงเส้นตรง จึงสรุปได้ว่าถ้าหากต้องการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศโดยวิธีแนวโน้มเชิงเส้น ควรใช้วิธีแนวโน้มเชิงเส้นโค้งแบบพหุนามกำลังสอง ดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 : กราฟแสดงจำนวนผู้โดยสารรายวันที่เดินทางระหว่างประเทศผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ที่มา : ผู้วิจัย

1.2.2 ผลการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศโดยใช้วิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล

การพยากรณ์โดยวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล กำหนดค่า α เป็น 0.0, 0.1, 0.2, ... , 1.0 และพิจารณาเลือกค่า α ที่เหมาะสมที่สุดจากการพิจารณาค่า MAD และ MAPE ต่ำที่สุด ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์หาค่าถ่วงน้ำหนัก (α) สำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศ

α	0.0	0.1	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1.0
MAD	7,046.42	6,230.07	5,798.74	5,598.52	5,573.05	5,515.72	5,391.95	5,290.04	5,112.43	4,929.47	4,790.97
MAPE	4.56	3.96	3.67	3.54	3.53	3.49	3.41	3.35	3.24	3.13	3.04

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าถ่วงน้ำหนัก (α) ที่เหมาะสมสำหรับการใช้ในสมการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ คือ $\alpha = 1.0$ เนื่องจากมีค่า MAD และ MAPE น้อยที่สุด กล่าวคือ มีค่า MAD = 4,790.97 และ MAPE = 3.04%

1.2.3 ผลการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศโดยใช้วิธีแยกองค์ประกอบ

การพยากรณ์อนุกรมเวลาโดยวิธีแยกองค์ประกอบในการวิจัยครั้งนี้ พิจารณาอิทธิพลแนวโน้ม (Trend Effect) และอิทธิพลของฤดูกาล (Seasonal Effect) โดยการแยกองค์ประกอบของอิทธิพลแนวโน้มและฤดูกาล ทั้งรูปแบบการบวกและรูปแบบการคูณ คำนวณดัชนีฤดูกาล (S_i) รายไตรมาสจากข้อมูลสถิติการขนส่งทางอากาศ (รายปี) ระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2566 ได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ดัชนีฤดูกาลรายไตรมาสของจำนวนผู้โดยสารที่เดินทางระหว่างประเทศ

ไตรมาส	1 (ม.ค. - มี.ค.)	2 (เม.ย. - มิ.ย.)	3 (ก.ค. - ก.ย.)	4 (ต.ค. - ธ.ค.)
ดัชนีฤดูกาล (S_i)	0.97	0.84	1.00	1.19

ที่มา : ผู้วิจัย

เมื่อพิจารณาการพยากรณ์อนุกรมเวลาโดยวิธีแยกองค์ประกอบในรูปแบบการบวกจะได้สมการพยากรณ์ $Y_t = (1.00x^2 - 265.54x + 145,558.10) + S_i$ และถ้าเป็นรูปแบบการคูณจะได้สมการพยากรณ์ $Y_t = (1.00x^2 - 265.54x + 145,558.10) \times S_i$ เมื่อ S_i คือ ดัชนีฤดูกาลรายไตรมาสดังแสดงไว้ในตารางที่ 6 โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การพยากรณ์อนุกรมเวลาโดยวิธีแยกองค์ประกอบในรูปแบบการบวก มีค่า MAD = 7,277.09 และ MAPE = 4.45% ในขณะที่การแยกองค์ประกอบในรูปแบบการคูณ มีค่า MAD = 22,642.82 และ MAPE = 14.39% ดังนั้นจึงใช้การพยากรณ์อนุกรมเวลาโดยวิธีแยกองค์ประกอบในรูปแบบการบวก เนื่องจากมีค่า MAD และ MAPE ต่ำกว่ากรณีการแยกองค์ประกอบในรูปแบบการคูณ

จากการพยากรณ์อนุกรมเวลาทั้ง 3 วิธี เปรียบเทียบค่าความคลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศทั้ง 3 วิธี

วิธีพยากรณ์	MAD	MAPE
แนวมโนเชิงเส้น	7,277.97	4.45
ปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล	4,790.97	3.04
แยกองค์ประกอบ	7,277.09	4.45

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จากค่า MAD และ MAPE ควรเลือกการพยากรณ์ด้วยวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล เนื่องจากมี MAD และ MAPE น้อยที่สุด (4,790.97, 3.04%) จึงมีความแม่นยำในการพยากรณ์มากกว่าวิธีแยกองค์ประกอบและวิธีแนวมโนเชิงเส้นตามลำดับ

1.2.4 การหาช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสม

จากผลการเปรียบเทียบค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางระหว่างประเทศผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งพบว่าการพยากรณ์โดยวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล มีความแม่นยำมากที่สุด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลชุดที่ 2 คือข้อมูลรายวันของจำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 โดยกำหนดช่วงเวลาของการพยากรณ์ออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ พยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ สองสัปดาห์ สามสัปดาห์ และหนึ่งเดือน ใช้เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมของช่วงเวลาการพยากรณ์ล่วงหน้าจากค่า MAD และ MAPE ที่ต่ำที่สุด ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าสำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศ

ช่วงเวลาการพยากรณ์ล่วงหน้า	MAD	MAPE
หนึ่งสัปดาห์	5,855.14	3.91
สองสัปดาห์	5,007.06	3.26
สามสัปดาห์	4,932.10	3.17
หนึ่งเดือน	4,790.97	3.04

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตารางที่ 8 พบว่า ช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารระหว่างประเทศที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ คือ ช่วงการพยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งเดือน เนื่องจากค่า MAD และ MAPE ต่ำที่สุด (4,790.97, 3.04%) ซึ่งมีความแม่นยำมากกว่าช่วงการพยากรณ์ล่วงหน้าในช่วงอื่น

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบวิธีพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ที่กำหนดวิธีการพยากรณ์ในการวิจัยครั้งนี้ 3 วิธี ได้แก่ วิธีแนวมโนเชิงเส้น วิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล และวิธีแยกองค์ประกอบ ซึ่งพบว่าวิธีที่เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารทั้งที่เดินทางภายในประเทศ

และที่เดินทางระหว่างประเทศคือวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล ที่กำหนดค่าถ่วงน้ำหนักของข้อมูลหรือค่า α เท่ากับ 0.8 และ 1.0 ตามลำดับ แสดงว่าข้อมูลจริงล่าสุดส่งผลสำคัญต่อความแม่นยำของการพยากรณ์ โดยเฉพาะในกรณีการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางระหว่างประเทศจะให้ความสำคัญกับข้อมูลจริงล่าสุดเป็นหลัก ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่าวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียลเหมาะสมกับการนำไปใช้พยากรณ์ สอดคล้องกับ Wiwattanakornwong et al. (2023) ที่ทำการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการคาดการณ์ความต้องการนำผลไม้พร้อมดื่ม 3 ชนิด (น้ำส้ม น้ำเมล่อน และน้ำแอปเปิ้ล) ในเกมจำลองสถานการณ์ธุรกิจ ซึ่งพบว่าวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียลเหมาะสมสำหรับใช้ในการพยากรณ์น้ำส้ม เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ และแบบอนุกรมเวลาโดยหาค่าแนวโน้ม ดังนั้นการพยากรณ์ด้วยวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียลจึงมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์กรณีข้อมูลความต้องการเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kumar et al. (2024) ซึ่งนำเทคนิคการพยากรณ์ด้วยวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียลและกลยุทธ์การตั้งราคาขายแบบพลวัตมาใช้ในการบริหารจัดการสินค้าคงคลังภายใต้สภาวะอุปสงค์ที่ไม่แน่นอน ช่วยลดต้นทุนการถือครองสินค้า เพิ่มความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการสินค้าคงคลัง และเพิ่มกำไรให้ธุรกิจ

สำหรับการวิเคราะห์เพื่อหาช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสม พบว่า การพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางภายในประเทศผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิควรพยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ หรือใช้ข้อมูลวิเคราะห์ 7 รายการ และกรณีการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางระหว่างประเทศผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิควรพยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งเดือน หรือใช้ข้อมูลวิเคราะห์ 31 รายการ แตกต่างจากผลการวิจัยของ Theeraviriya (2017) ที่ศึกษาและเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าในจังหวัดนครพนม ซึ่งพบว่าช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์ล่วงหน้าคือ 9 เดือน หรือใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ 9 รายการ ในกรณีการตรวจสอบความแม่นยำของการพยากรณ์ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การหาค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (MAD) และค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (MAPE) ซึ่งเป็นวิธีที่ได้รับความนิยมสำหรับใช้เปรียบเทียบความแม่นยำของวิธีพยากรณ์ โดยเฉพาะวิธี MAPE ได้ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยของ Tirkeş et al. (2017) ซึ่งใช้วิเคราะห์วิธีที่เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์ยอดขายผลิตภัณฑ์แยมและเชอร์เบทของบริษัท Tarihi Yudumla เช่นเดียวกับ Taengphukieo and Issarapong (2019) ที่นำมาใช้กับการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการวางแผนการผลิตเนื้อโคขุนในจังหวัดนครพนม และ Ruekkasaeam and Aungkulanon (2020) ที่นำมาใช้กับการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ความต้องการสำหรับการวางแผนการผลิตรวมในโรงงานผลิตชุดสำหรับห้องสะอาด ทำให้สามารถตัดสินใจเลือกวิธีพยากรณ์หรือช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสมกับรูปแบบของข้อมูลอนุกรมเวลา

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์ รวมทั้งหาช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าที่เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยผลการวิจัยพบว่าวิธีที่เหมาะสมสำหรับการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารเดินทางภายในประเทศและผู้โดยสารเดินทางระหว่างประเทศ คือวิธีปรับเรียบแบบเอ็กซ์โพเนนเชียลที่กำหนดค่า $\alpha = 0.8$ และ $\alpha = 1.0$ ตามลำดับ และช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าสำหรับผู้โดยสารภายในประเทศคือพยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ ในขณะที่ช่วงเวลาของการพยากรณ์ล่วงหน้าสำหรับผู้โดยสารระหว่างประเทศคือพยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งเดือน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการท่าอากาศยานอย่างมีประสิทธิภาพ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการพยากรณ์ผู้โดยสารและนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนดำเนินงาน การให้บริการผู้โดยสาร การจัดการพื้นที่อาคารผู้โดยสาร เพื่อลดความแออัด เพิ่มคุณภาพการให้บริการ และเตรียมความพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือสถานการณ์ไม่คาดฝัน นอกจากนี้รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้การพยากรณ์ในสนามบินภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีแนวโน้มการเติบโตของการท่องเที่ยวหรือการเดินทางสูง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายด้านการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งการพัฒนาระบบขนส่งทางอากาศในระยะยาวอย่างยั่งยืน

2.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า วิธีการพยากรณ์ที่มีความเหมาะสมในการคาดการณ์จำนวนผู้โดยสารทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ คือ วิธีปรับเรียบแบบเอกซ์โพเนนเชียล โดยการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารเดินทางภายในประเทศ ควรกำหนด $\alpha = 0.8$ และพยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ และในกรณีการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารเดินทางระหว่างประเทศ ควรกำหนด $\alpha = 1.0$ และพยากรณ์ล่วงหน้าหนึ่งเดือน ดังนั้นการนำวิธีปรับเรียบแบบเอกซ์โพเนนเชียลไปใช้คาดการณ์จำนวนผู้โดยสารที่จะเข้ามาใช้บริการของท่าอากาศยานตามช่วงเวลาต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนดำเนินงานและการบริหารจัดการทรัพยากรของท่าอากาศยานได้อย่างเหมาะสม

2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปอาจพิจารณาการพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่จะเดินทางผ่านท่าอากาศยานนานาชาติที่สำคัญแห่งอื่นของประเทศไทย เช่น ท่าอากาศยานดอนเมือง ท่าอากาศยานภูเก็ต หรือท่าอากาศยานเชียงใหม่ เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบวิธีพยากรณ์จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานต่าง ๆ นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจพิจารณาวิธีการพยากรณ์ในรูปแบบอื่นมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการพยากรณ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนบริหารจัดการท่าอากาศยานแต่ละแห่งให้สามารถรองรับผู้โดยสารในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Aeronautical Radio of Thailand. (2024). *Daily flight statistics*. <https://www.aerothai.co.th/th/flight-statistic>
- Airports of Thailand Public Co., Ltd. (2024). *About AOT*. <https://www.airportthai.co.th/>
- Kumar, L., Sharma, K., & Khedlekar, U. K. (2024). Dynamic pricing strategies for efficient inventory management with auto-correlative stochastic demand forecasting using exponential smoothing method. *Results in Control and Optimization*, 15, 100432. <https://doi.org/10.1016/j.rico.2024.100432>
- Nusane, P., Payakkapong, P., & Supapakorn, T. (2015). Comparison of forecasting models for crude oil production in Thailand. *Journal of Science and Technology*, 23(3), 377-384.
- Ruekkasaem, L., & Aungkulanon, P. (2020). Comparison of forecasting methods for aggregate production planning in cleanroom apparel factory. *Phranakhon Rajabhat Research Journal (Science and Technology)*, 15(1), 86-94.
- Siriolan, P. (2018). *Quantitative analysis* (in Thai). SE-EDUCATION.

- Taengphukieo, R., & Issarapong, N. (2019). Analysis of comparing forecasting methods for production planning: Case study of beef companies, Nakhon Phanom province. *EAU Heritage Journal: Science and Technology*, 13(3), 222-232.
- The Civil Aviation Authority of Thailand. (2024). *Air transport statistics*.
<https://www.caat.or.th/th/archives/category/data-research-th/air-traffic-th/transport-statistics-th>
- Theeraviriya, C. (2017). A comparison of the forecasting method for electric energy demand in Nakhonphanom province. *Naresuan University Journal: Science and Technology*, 25(4), 124-137.
- Thonglek, N. (2024). *Old photos tell the legend: From Nong Ngu Hao... to Suvarnabhumi Airport* (in Thai).
https://www.matichon.co.th/columnists/news_4778593
- Tirkeş, G., Güray, C., & Çelebi, N. (2017). Demand forecasting: A comparison between the Holt-Winters, trend analysis and decomposition models. *Technical Gazette*, 24(2), 503-509.
- Wanichbancha, K. (2010). *Quantitative analysis* (3rd ed.) (in Thai). Siam Lada Partnership Ltd.
- Wiwattanakornwong, K., Limlawan, V., Butrsai, S., Ninpan, N., Vannangkura, C., Thepkaew, A., Ngamdee, K., & Ploythummakun, P. (2023). Demand forecasting in beverage industry: A case study of business simulation game. *Suthiparithat Journal*, 37(1), 17-29.

การศึกษาการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทย ของนักท่องเที่ยวต่างชาติในกรุงเทพมหานคร

Perception of Muay Thai Soft Power by Foreign Tourists in Bangkok

วนิดา สุขไสว¹, สุภัตรา มะปรางทอง¹ และกิงกนก เสาวภาวงศ์^{1*}

Wanida Suksawai¹, Supattra Maprangthong¹ and Kingkanok Saowapawong^{1*}

Received: July 31, 2024; Revised: December 14, 2024; Accepted: March 01, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติในกรุงเทพมหานคร และ 2) นำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยซอฟต์แวร์กีฬามวยไทย งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 385 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีค่าความตรงตามเนื้อหา และค่าความเชื่อมั่นเป็น 0.70 และ 0.824 ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 21 - 30 ปี อยู่ในภูมิภาคยุโรป มีศึกษาในระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานในบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อปีประมาณ 25,001 - 50,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนใหญ่รู้จักมวยไทยก่อนเดินทางมาประเทศไทย ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ และมองว่าเอกลักษณ์ของมวยไทย คือ ท่าทางแม่ไม้มวยไทย ส่วนมากมีความสนใจที่จะรับชมมวยไทย มองว่ากีฬามวยไทยสามารถเพิ่มสมรรถภาพทางร่างกายได้ มีระยะเวลาในการอาศัยอยู่ประเทศไทยต่ำกว่า 7 วัน และคาดหวังที่จะใช้จ่ายกับมวยไทยแต่ละครั้งน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2,000 บาท การรับรู้ถึงซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยโดยนักท่องเที่ยวได้รับรู้จากสื่อออนไลน์ การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์มากที่สุด และมีการรับรู้ถึงสนามมวยไทยในประเทศไทย โดยตอบสนองออกมาเป็นความสนใจที่จะรับชมกีฬามวยไทย งานวิจัยนี้สามารถนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยซอฟต์แวร์กีฬามวยไทย ได้เป็นคำว่า "MUAY THAI" M (Media), U (Uniqueness), A (Accessibility), Y (Gym), T (Things), H (Health promotion), A (Attending), I (Inspiring)

คำสำคัญ: การรับรู้ ซอฟต์แวร์มวยไทย การท่องเที่ยว

¹ สาขาท่องเที่ยว คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ,Department of Tourism , Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University

*Corresponding author e-mail: Kingkanok@g.swu.ac.th

Abstract

This research aimed to (1) study the perception of Muay Thai sports' soft power among foreign tourists in Bangkok and (2) develop a guideline for promoting Muay Thai sports tourism for foreign tourists. Employing a quantitative approach, the data were collected from 385 foreign tourists using a questionnaire through convenience sampling. The research instrument was validated with content validity of 0.70 (IOC) and reliability of 0.824 (Cronbach's alpha). The findings revealed that most respondents were male, aged between 21 and 30 years, from Europe, with undergraduate education, working as private company employees, and having an average annual income of approximately \$25,001 to \$50,000 (about 875,035 - 1,750,000 baht). Most respondents knew about Muay Thai before traveling to Thailand, primarily through online media. They perceived the unique Muay Thai movements as its distinctive identity. Moreover, most respondents expressed interest in watching Muay Thai matches and believed that it could enhance physical fitness. Most had stayed in Thailand for less than 7 days and spent less than or equal to 2,000 baht each time on Muay Thai activities. Regarding soft power perception, tourists received stimulation mostly from online media, advertisements, and public relations. They also showed awareness of Muay Thai stadiums in Thailand, which generated interest in watching Muay Thai sports. The guideline for developing Muay Thai sports tourism through soft power can be summarized as "MUAY THAI": M (Media), U (Uniqueness), A (Accessibility), Y (Gym), T (Things), H (Health promotion), A (Attending), I (Inspiring).

Keywords: Perception, Soft Power, Muay Thai, Tourism

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2566 การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการฟื้นตัวเป็นอย่างมาก เฉพาะในปี พ.ศ. 2566 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากกว่า 28 ล้านคน สร้างรายได้มากกว่า 1.2 ล้านล้านบาท (The National Broadcasting Services of Thailand, 2024) จากการฟื้นตัวของสถานการณ์การท่องเที่ยวดังกล่าว ส่งผลให้รัฐบาลวางแผนนโยบายในการกระตุ้นการท่องเที่ยว โดยมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง ส่งเสริมการเชื่อมต่อการเดินทาง และสนับสนุนการจัดจายใช้สอยของนักท่องเที่ยว (The Government Public Relations Department, 2024) จากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวประเทศไทยที่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่ต้องการส่งเสริมให้ประเทศไทยให้สามารถดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ รวมถึง นักท่องเที่ยวเชิงกีฬา ที่เป็นหนึ่งในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและศักยภาพเช่นกัน (Ministry of Tourism and Sports, 2024) โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่สนใจกีฬามวยไทย จากสถิติพบว่า กีฬามวยไทยมีส่วนในการสร้างมูลค่าตลาด ของการท่องเที่ยวรวมอยู่ที่ 1 แสนล้านบาท โดยเติบโตที่ร้อยละ 10 มีมูลค่ารวมเพิ่มขึ้นกว่า 1.2 แสนล้านบาท นอกจากนี้กีฬามวยไทยเป็นกีฬาที่มีชื่อเสียงในระดับโลก และส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบในกีฬานี้มักจะมาเยือน ประเทศไทยสักครั้ง ดังนั้น จึงถือว่ากีฬามวยไทยเป็นซอฟต์พาวเวอร์อย่างหนึ่งที่สำคัญของประเทศไทยและสามารถ กระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจกีฬานี้ กีฬามวยไทย ถือเป็นศิลปะการต่อสู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย โดยเป็นศิลปะสำหรับการต่อสู้ด้วยมือ การต่อสู้ป้องกันตัว ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม เป็นศิลปะการต่อสู้ ที่สามารถใช้ต่อสู้ได้จริง หรือสามารถใช้เพื่อป้องกันตัวเองเวลาคับขัน (Sukumolnan & Romket, 2016) จากความสำคัญของกีฬามวยไทย ส่งผลให้กีฬามวยไทยเป็นที่นิยมในวงกว้างโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้ ในกรุงเทพมหานครมีสนามมวยและค่ายมวยอยู่หลายแห่ง อาทิ สนามมวยเวทีราชดำเนิน ค่ายมวยลูกทรายทองดิน เป็นต้น กีฬามวยไทยถือเป็นศิลปะการต่อสู้ที่ได้รับความนิยมและสามารถนำไปเป็นสินค้าและบริการท่องเที่ยวได้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะใช้มวยไทยเป็นกลไกสำคัญในการสร้างซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) ให้กับประเทศไทย จึงได้มีนโยบายให้ภาครัฐแห่งประเทศไทยไปพัฒนาการส่งเสริมกีฬามวยไทยให้เป็น วัฒนธรรมและทั่วถึงด้วยนโยบายซอฟต์พาวเวอร์ 5F ของรัฐบาลไทย (Ministry of Tourism and Sports, 2023) โดยนโยบายซอฟต์พาวเวอร์ 5F คือ นโยบายสนับสนุนและผลักดันให้วัฒนธรรมของไทยเป็นที่รู้จักในระดับสากล

โดยมุ่งส่งเสริม 5F ได้แก่ Food หรือ อาหาร, Film หรือ ภาพยนตร์, Fashion หรือ การออกแบบเครื่องแต่งกายของไทย, Fighting หรือ ศิลปะการป้องกันตัวแบบไทย อันได้แก่ กีฬามวยไทย และ Festival หรือ เทศกาลประเพณีไทย ซึ่งทั้งหมดที่ได้กล่าวไปในข้างต้นได้รับการส่งเสริมให้เป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่นำมาปรับใช้ในการท่องเที่ยว (Bangkok Business, 2022) ในการผลักดันมวยไทยเป็นซอฟต์พาวเวอร์ รัฐบาลได้ทำการออกนโยบายพิเศษเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวกีฬามวยไทยโดยพิจารณาให้การตรวจลงตราเพื่อเข้าประเทศไทย 90 วัน จากปกติ 60 วัน สำหรับชาวต่างชาติที่เข้ามาเรียนหลักสูตรมวยไทย ขณะเดียวกันเตรียมจัดตั้งสถาบันมวยไทยแห่งชาติเพื่อเป็นศูนย์กลางของการสร้างมาตรฐาน โดยมีหลักสูตรมวยไทยที่ชัดเจนเป็นระบบและมีความรู้ให้ชาวต่างชาติเข้ามาศึกษามวยไทย (The Government Public Relations Department, 2024) แม้ว่าทัศนคติของบุคคลทั่วไปที่มีต่อกีฬามวยไทยอาจมองว่ากีฬามวยไทยเป็นกีฬาต่อสู้ที่ใช้ความรุนแรง ซึ่งหากจะพัฒนาต่อยอดสู่การท่องเที่ยวแล้ว การรับรู้ซอฟต์พาวเวอร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาซอฟต์พาวเวอร์กีฬามวยไทยเพื่อการท่องเที่ยวในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการรับรู้กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพื่อส่งเสริมและเป็นแนวทางในการพัฒนาซอฟต์พาวเวอร์กีฬามวยไทยต่อไปในอนาคต

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

World Tourism Organization of United Nations (UNWTO) (2019) ได้นิยามความหมายของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาว่า เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีการเข้าร่วมในกิจกรรมกีฬา โดยอาจมีวัตถุประสงค์หลักเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาหรือไม่ก็ได้ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมได้ทั้งในฐานะที่เป็นผู้ชม หรือเป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬา

Sawatchan (2021) ได้ให้นิยามความหมายของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจหรือจุดหมายเพื่อการออกกำลังกาย หรือเพื่อส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงการเข้าชมการแข่งขันกีฬา หรือแม้กระทั่งการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬา เช่น สนามกีฬา หรือ พิพิธภัณฑ์กีฬา เป็นต้น

จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว ด้วยวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับกีฬา เช่น การเรียนรู้กีฬามวยไทย การชมการแข่งขันกีฬา หรือชมพิพิธภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกีฬา เป็นต้น

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกีฬามวยไทย

Rakkadecha (2022) กล่าวถึงมวยไทยว่าเป็นการต่อสู้ที่ได้รับการวิวัฒนาการมาจากการสู้รบ สามารถฝึกเพื่อป้องกันตัวเอง เสริมความแข็งแรงของร่างกาย และเพื่อเป็นอาชีพ

Promthan and Jiwchinda (2023) ได้ให้ความหมายมวยไทยว่า มวยไทยเป็นศิลปะการต่อสู้ตามวัฒนธรรมไทยที่ชาวต่างชาติให้ความสนใจ แฝงไว้ซึ่งศาสตร์และศิลป์

Poolsawat (2023) กล่าวถึงมวยไทยว่าเป็นศิลปะการต่อสู้แบบยืนสู้ มีรูปแบบการต่อสู้ที่สามารถใช้อาวุธได้ทั้งหมด เท้า เข่า ศอก มีการปรับปรุงพัฒนาจากสมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า กีฬามวยไทยเป็นศิลปะการป้องกันตัวของไทย ที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ที่มีเอกลักษณ์คือการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการต่อสู้

3. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้

การรับรู้ เป็นกระบวนการการตระหนักรู้เหตุการณ์ ด้วยการรับรู้ความรู้สึก โดยมีอิทธิพลร่วมจากสิ่งต่าง ๆ เช่น อารมณ์ ประสบการณ์ แรงจูงใจ เป็นต้น

กระบวนการรับรู้ เป็นกระบวนการ โดยสามารถแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 สิ่งเร้าที่จะรับรู้ (Stimulus) ได้แก่ การรับสัมผัสจากอวัยวะสัมผัส ขั้นที่ 2 การรับรู้ (Perception) จากการที่มีกระแสประสาทสัมผัสวิ่งไปยังระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้เกิดการรับรู้ของสิ่งเร้าเหล่านั้น และ ขั้นที่ 3 ตอบสนอง (Response) ออกมา โดยมีสมองแปลความหมายที่ได้รับเป็นความรู้ความเข้าใจ (Siwapat, 2006)

จากทฤษฎีและแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การรับรู้เป็นกระบวนการตระหนักรู้เหตุการณ์ ซึ่งเกิดจากการที่ได้มีสิ่งเร้าและสถานการณ์เข้ามากระทบประสาทระบบความรู้สึก จนเกิดเป็นกระบวนการการรับรู้ ทำให้มีผลต่อการแปลความหมาย

4. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับซอฟต์แวร์

ซอฟต์แวร์ หมายถึง อำนาจอ่อนที่ค่อย ๆ ชักจูงให้ฝ่ายตรงข้ามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือเป็นการทำให้ผู้อื่นร่วมมือโดยไม่รู้สึกว่าคุณบังคับไม่มีความรุนแรงหรืออาวุธเข้ามามีส่วนร่วม อาจมีผลประโยชน์ร่วมกันหรืออาจเกิดจากความน่าดึงดูดใจของวัฒนธรรม (Nye, 2005; Thosrikaew, 2014; Ueapairojkit, 2022) โดยสามารถแบ่งแหล่งที่มาของซอฟต์แวร์ของประเทศ มี 3 แหล่ง ได้แก่ วัฒนธรรม ค่านิยมและนโยบายทางการเมือง (ในประเทศ) และนโยบายการต่างประเทศ โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

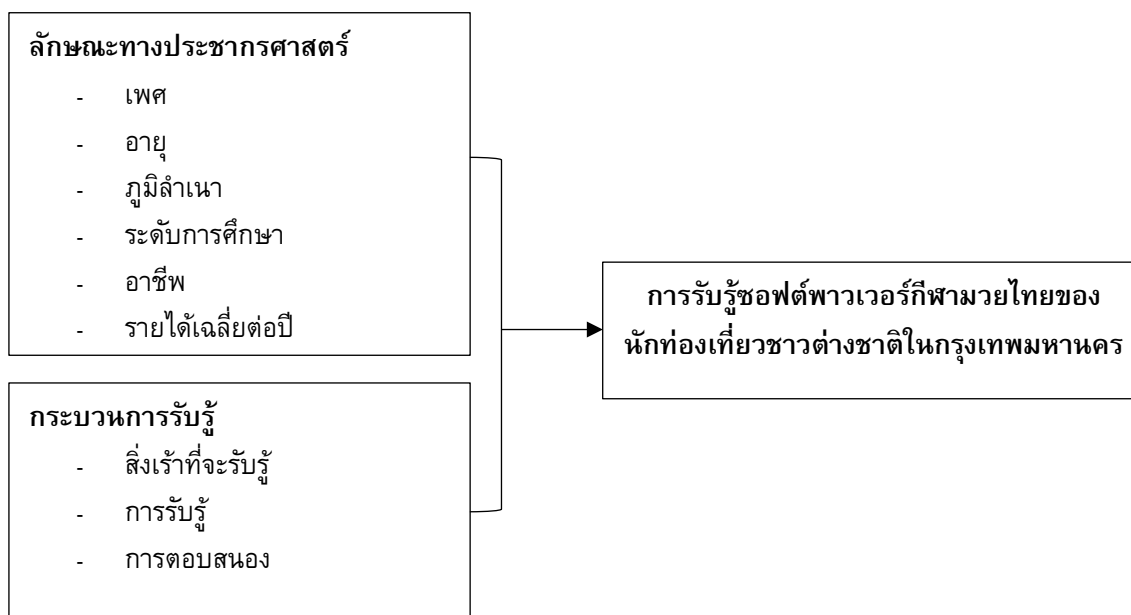
1. วัฒนธรรม คือ ค่านิยมและแนวปฏิบัติที่ยึดถือในสังคม ไม่ว่าจะเป็น วัฒนธรรมชั้นสูง (High Culture) เช่น วรรณกรรม ศิลปะ วัฒนธรรมร่วมสมัย (Popular Culture) ซึ่งมุ่งเน้นความบันเทิงสำหรับมวลชน โดยการส่งผ่านวัฒนธรรม

2. ค่านิยมและนโยบายทางการเมือง (ในประเทศ) โดยเฉพาะที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

3. นโยบายการต่างประเทศ โดยเฉพาะที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องชอบธรรม มีวิสัยทัศน์และแสดงออกถึงค่านิยมที่สำคัญ

โดยผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับซอฟต์แวร์เป็นแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจที่จะทำให้ผู้อื่นยินดีปฏิบัติตามความต้องการ โดยไม่มีการบังคับหรือมีข้อแลกเปลี่ยน โดยแหล่งที่มาของซอฟต์แวร์ในประเทศ มี 3 แหล่ง คือ วัฒนธรรม ค่านิยมและนโยบายทางการเมือง (ในประเทศ) และนโยบายการต่างประเทศ นอกจากนี้ ซอฟต์แวร์ยังเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัย
ที่มา : คณะผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวสวนลุมพินี นักท่องเที่ยวที่พบเห็นตามแหล่งท่องเที่ยว สถานที่จัดกิจกรรมเพื่อสุขภาพ และบริเวณสนามมวย โดยกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบขนาดของกลุ่มประชากรของคอคแรน (Cochran, 1977) โดยสูตรของกลุ่มตัวอย่างของคอคแรน มีค่าความเชื่อมั่นที่ 95% และยอมรับความผิดพลาดได้ 5% จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ $(N) = 384.16$ คน ดังนั้นจากการคำนวณพบว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 385 คน

2. ระยะเวลาเก็บข้อมูล อยู่ระหว่างเดือนเมษายน - เดือนพฤษภาคม 2567

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์ 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อปี โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับซอฟต์แวร์พาวเวอร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ 9 ข้อ โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

ส่วนที่ 3 การรับรู้จากทฤษฎีกระบวนการรับรู้ (Siwapat, 2006) และแหล่งที่มาของซอฟต์แวร์ 12 ข้อ โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบประเภทมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert's Scale)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะของการตอบคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

4. มีการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาความตรงตามเนื้อหา (Index of item objective congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.70 และทดสอบแบบสอบถามเพื่อหา

ความเชื่อมั่นกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient Reliability) โดยได้ค่าเท่ากับ 0.824

5. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 385 คน โดยใช้การสุ่มแบบบังเอิญ

6. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีความสามารถทางสถิติ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งแบบ พรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมานใช้การทดสอบค่าเอฟ เพื่อระบุความแตกต่างของระดับการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวตามภูมิสำเนา

7. นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางและความเรียง

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยในกรุงเทพมหานคร

ข้อมูล	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	เพศชาย	245	63.7
	เพศหญิง	133	34.5
	LGBTQIA+	7	1.8
ช่วงอายุ	21 - 30 ปี	235	61.0
	31 - 40 ปี	100	26.0
	41 - 50 ปี	20	5.2
	51 - 60 ปี	22	5.7
	มากกว่า 61 ปี	6	1.6
	ไม่ต้องการระบุ	2	0.5
ภูมิสำเนา	เอเชีย	68	17.7
	ยุโรป	229	59.5
	อเมริกาเหนือ	53	13.8
	อเมริกาใต้	3	0.8
	แอฟริกา	12	3.1
	อื่น ๆ	20	5.1
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	100	26.0
	ปริญญาตรี	138	35.8
	สูงกว่าปริญญาตรี	132	34.3
	อื่น ๆ	15	3.9

ตารางที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทย
ในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ข้อมูล	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ	นักเรียน / นักศึกษา	76	19.7
	พนักงานบริษัทเอกชน	135	35.1
	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	44	11.4
	ธุรกิจส่วนตัว	87	22.6
	อื่น ๆ	43	11.2
รายได้เฉลี่ยต่อปี	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25,000 ดอลลาร์สหรัฐ	107	27.8
	25,001 - 50,000 ดอลลาร์สหรัฐ	128	33.2
	50,001 - 75,000 ดอลลาร์สหรัฐ	95	24.7
	75,001 - 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ	31	8.1
	มากกว่า 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ	24	6.2

จากตารางที่ 1 พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 21 - 30 ปี ภูมิภาคยุโรป ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อปี 25,001 - 50,000 ดอลลาร์สหรัฐ

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติในกรุงเทพมหานคร

ข้อมูล	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้กีฬามวยไทย	รู้จัก	159	41.3
	ไม่รู้จัก	226	58.7
การรับรู้กีฬามวยไทย	ก่อนเดินทางมาประเทศไทย	273	70.9
	ระหว่างอยู่ในประเทศไทย	112	29.1
การรับรู้กีฬามวยไทยผ่านช่องทางต่าง ๆ*	สื่อออนไลน์	270	43.9
	เพื่อน / ครอบครัว / ญาติ	170	27.7
	โบรชัวร์	30	4.8
	ภาพยนตร์	119	19.4
	อื่น ๆ	26	4.2
การรับรู้เอกลักษณ์ของกีฬามวยไทย*	การไหว้ครูมวย	145	24.8
	ท่าทางแม่ไม้มวยไทย	212	36.3
	บรรยากาศการแข่งขัน	164	28.1
	สินค้าที่ระลึก	51	8.8
	อื่น ๆ	13	2

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ข้อมูล	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมกับกีฬา มวยไทย	เคยเข้าร่วม	100	26.0
	ไม่เคยเข้าร่วม	285	74.0
รูปแบบความสนใจใน กีฬามวยไทย*	เป็นผู้เล่นกีฬามวยไทย	63	13.7
	เป็นนักกีฬามวยไทย	40	8.7
	เป็นผู้ชมกีฬามวยไทย	213	46.0
	เป็นผู้สนใจกิจกรรมท่องเที่ยวเกี่ยวกับมวยไทย	98	21.1
	อื่น ๆ	49	10.5
เหตุผลในการสนใจ กีฬามวยไทย	เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย	131	34.0
	เพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อกีฬามวยไทย	97	25.2
	ต้องการเรียนรู้ศิลปะการป้องกันตัวอันเป็น เอกลักษณ์ของประเทศไทย	108	28.1
	อื่น ๆ	49	12.7
ระยะเวลาในการอยู่ อาศัยในประเทศไทย	ต่ำกว่า 7 วัน	127	33.0
	7 - 14 วัน	81	21.0
	15 - 31 วัน	72	18.7
	มากกว่า 1 เดือน	105	27.3
ค่าใช้จ่ายที่คาดหวังใน การท่องเที่ยวกีฬา มวยไทย	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2,000 บาท	231	60.0
	2,001 - 4,000 บาท	92	23.9
	4,001 - 6,000 บาท	31	8.1
	6,001 - 8,000 บาท	7	1.8
	มากกว่า 8,000 บาท	24	6.2

*จำนวนผลรวมมากกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามที่สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อขึ้นไป

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักมวยไทยก่อนเดินทางมาประเทศไทย ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ เพื่อน/ครอบครัว/คนรู้จัก ภาพยนตร์ โบรชัวร์ และอื่น ๆ ตามลำดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าเอกลักษณ์ของมวยไทย คือ ท่าทางแม่ไม้มวยไทย ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมมวยไทย มีความสนใจการท่องเที่ยวมวยไทยในรูปแบบเป็นผู้เข้าชมมวยไทยเป็นหลัก โดยสาเหตุที่สนใจกีฬามวยไทย เพราะมองว่ากีฬามวยไทยสามารถเพิ่มสมรรถภาพทางร่างกายได้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการอาศัยอยู่ประเทศไทยต่ำกว่า 7 วัน และค่าใช้จ่ายที่คาดหวังที่จะใช้จ่ายกับมวยไทยในแต่ละครั้งน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2,000 บาท

ตารางที่ 3 กระบวนการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติในกรุงเทพมหานคร

การศึกษาการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติในกรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
1. ด้านสิ่งเร้า (Stimulus)	3.22	0.99	ปานกลาง
1.1 ท่านรู้จักมวยไทยผ่านคนรู้จักที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมมวยไทย	2.95	1.28	ปานกลาง
1.2 ท่านรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยจากภาพยนตร์หรือซีรีส์	3.23	1.19	ปานกลาง
1.3 ท่านรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยผ่านสื่อออนไลน์ การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ตามแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ขนส่ง หรือท่าอากาศยาน	3.42	1.21	มาก
1.4 ท่านเคยพบเจอสินค้าที่เกี่ยวข้องกับมวยไทย	3.29	1.46	ปานกลาง
2. ด้านการรับรู้ (Perception)	2.38	1.14	น้อย
2.1 ท่านรู้จักท่าทางแม่ไม้มวยไทย	2.23	1.22	น้อย
2.2 ท่านรู้จักกีฬามวยไทยหรือนักกีฬามวยไทย	2.50	1.41	น้อย
2.3 ท่านรู้จักสนามมวยในประเทศไทย	2.54	1.40	น้อย
2.4 ท่านรู้จักสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับกีฬามวยไทยในกรุงเทพมหานคร	2.25	1.40	น้อย
3. ด้านการตอบสนอง (Response)	2.92	1.07	ปานกลาง
3.1 ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในกีฬามวยไทย	2.45	1.17	น้อย
3.2 ท่านมีความสนใจเข้าชมกีฬามวยไทย	3.51	1.24	มาก
3.3 ท่านมีความสนใจเรียนรู้กีฬามวยไทย	3.10	1.39	ปานกลาง
3.4 ท่านมีความสนใจที่จะซื้อสินค้าที่เกี่ยวข้องกับมวยไทย	2.64	1.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่าการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$) ทั้งด้านสิ่งเร้า ($\bar{X} = 3.22$) ด้านการรับรู้ ($\bar{X} = 2.38$) และด้านการตอบสนอง ($\bar{X} = 2.92$) ตามลำดับ ด้านสิ่งเร้า มีการรับรู้ถึงซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยผ่านสื่อออนไลน์ การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ตามแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ขนส่ง หรือท่าอากาศยาน และเคยพบเจอสินค้าที่เกี่ยวข้องกับมวยไทย (กางเกงมวยไทย นวม พวงกุญแจ ฯลฯ) ด้านการรับรู้ มีการรู้จักสนามมวยในประเทศไทย และรู้จักกีฬามวยไทย หรือนักกีฬามวยไทย และด้านการตอบสนอง มีความสนใจที่จะเข้าชมกีฬามวยไทยและมีความสนใจที่จะเรียนรู้กีฬามวยไทย

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า F การรับรู้ซอฟต์แวร์พาวเวอร์กีฬามวยไทย
ในกรุงเทพมหานคร

การรับรู้ซอฟต์แวร์พาวเวอร์กีฬามวยไทย ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ในกรุงเทพมหานคร	ภูมิภาค												F	P
	เอเชีย		ยุโรป		อเมริกาเหนือ		อเมริกาใต้		แอฟริกา		อื่น ๆ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านสิ่งเร้า (Stimulus)														
1. ท่านรู้จักมวยไทยผ่านคนรู้จักที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมมวยไทย	3.10	1.27	2.86	1.26	3.23	1.24	3.33	2.08	2.67	1.30	2.70	1.42	1.23	0.30
2. ท่านรับรู้ซอฟต์แวร์พาวเวอร์กีฬามวยไทยจากภาพยนตร์หรือซีรีส์	3.63	1.02	3.34	1.21	3.57	1.35	4.00	1.00	2.75	1.36	3.50	1.19	3.98	0.02*
3. ท่านรับรู้ซอฟต์แวร์พาวเวอร์กีฬามวยไทยผ่านสื่อออนไลน์ การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์	3.66	1.11	3.11	1.20	3.40	1.17	3.00	1.00	2.33	1.16	3.15	1.04	1.68	0.14
4. ท่านเคยพบเจอสินค้าที่เกี่ยวข้องกับมวยไทย	3.71	1.22	3.20	1.49	3.26	1.56	5.00	0.00	2.75	1.77	3.05	1.05	2.61	0.02*
ด้านการรับรู้ (Perception)														
1. ท่านรู้จักท่าทางแม่ไม้มวยไทย	3.04	1.29	2.00	1.13	2.30	1.27	2.00	0.00	1.92	1.00	2.20	0.95	8.72	0.00*
2. ท่านรู้จักกีฬามวยไทยหรือนักกีฬามวยไทย	3.38	1.27	2.32	1.36	2.26	1.47	3.00	0.00	1.75	0.97	2.50	1.43	7.71	0.00*
3. ท่านรู้จักสนามมวยในประเทศไทย	3.37	1.31	2.36	1.34	2.42	1.46	2.67	2.08	2.00	0.85	2.35	1.42	6.46	0.00*
4. ท่านรู้จักสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับกีฬามวยไทยในกรุงเทพมหานคร	3.10	1.45	2.05	1.29	2.02	1.34	3.00	2.00	1.92	1.31	2.30	1.59	7.09	0.00*
ด้านการตอบสนอง (Response)														
1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในกีฬามวยไทย	3.10	1.22	2.31	1.11	2.38	1.11	3.33	2.08	1.83	1.03	2.35	0.99	6.44	0.00*
2. ท่านมีความสนใจเข้าชมกีฬามวยไทย	3.60	1.20	3.42	1.32	3.89	0.99	3.67	0.58	3.08	1.24	3.55	1.05	1.60	0.16
3. ท่านมีความสนใจเรียนรู้กีฬามวยไทย	3.38	1.21	2.96	1.41	3.42	1.45	3.33	1.53	2.58	1.51	3.15	1.18	1.99	0.08
4. ท่านมีความสนใจที่จะซื้อสินค้าที่เกี่ยวข้องกับมวยไทย	3.10	1.36	2.48	1.39	2.75	1.33	4.33	1.16	2.25	0.97	2.55	1.61	3.37	0.01*

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า การรับรู้ซอฟต์แวร์พาวเวอร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามภูมิภาคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($p < 0.05$) พบความแตกต่างในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านสิ่งเร้า พบความแตกต่างด้านท่านรับรู้ซอฟต์แวร์พาวเวอร์กีฬามวยไทยจากภาพยนตร์หรือซีรีส์ และการพบเจอสินค้าเกี่ยวกับมวยไทย โดยนักท่องเที่ยวจากแอฟริกา มีการรับรู้ต่ำกว่านักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่น ๆ

ในด้านการรับรู้พบความแตกต่างของระดับการรับรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในทุก ๆ ด้าน โดยนักท่องเที่ยวจากเอเชีย มีการรับรู้มากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอเมริกาใต้ มีการรับรู้กีฬามวยไทยมากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ในประเด็นการรู้จักกีฬามวยไทย หรือนักกีฬามวยไทย และยังมีการรับรู้ที่มากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ในประเด็นเรื่องความรู้จักสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับมวยไทย

ในด้านการตอบสนองพบความแตกต่างของระดับการรับรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในประเด็นเรื่อง ความรู้ความเข้าใจกีฬามวยไทย และความสนใจที่จะซื้อสินค้าที่เกี่ยวข้องกับมวยไทย โดยพบว่า นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียและอเมริกาใต้มีระดับการรับรู้ที่มากกว่านักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่น ๆ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ในกรุงเทพมหานคร จากการเก็บข้อมูลพบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่อยู่ในประเทศไทยระยะเวลาต่ำกว่า 7 วัน ซึ่งสอดคล้องกับสถิตินักท่องเที่ยวของ Ministry of Tourism and Sports (2024) ที่พบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มีระยะเวลาพักในประเทศไทยเฉลี่ย 12.40 คืน และมีการพักค้างคืนในกรุงเทพมหานครมากถึง ร้อยละ 76.73 และมีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเยือนกรุงเทพมหานครถึง 25.79 ล้านคน นอกจากนี้ส่วนใหญ่มีการรับรู้กีฬามวยไทย ผ่านสื่อออนไลน์ก่อนเดินทางมาประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonjiam and Puaratanarunkorn (2021) ที่กล่าวว่านักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวผ่านทางสื่อออนไลน์ นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวต่างชาติยังมีความสนใจในกีฬามวยไทยในด้านการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ong and Ruzmin (2016) ที่พบว่าผู้เข้าร่วมกีฬามวยไทยมีแรงจูงใจสูงจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางกายและการป้องกันตัว ดังนั้นรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทยให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้สามารถรองรับและดึงดูดนักท่องเที่ยวในระยะยาว นอกจากนี้กีฬามวยไทยถือเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย สอดคล้องกับ Ratanasu Wongchai (2011) ได้ให้คำนิยามการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่าเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้รับสิ่งกระตุ้นให้เดินทางไปยังจุดหมายปลายทางเพื่อสังเกต เรียนรู้ มีประสบการณ์ร่วม และตระหนักคุณค่าวัฒนธรรมของจุดหมายปลายทางนั้น ส่งผลให้มรดกทางวัฒนธรรมทั้งหมดกลายเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว

จากการทดสอบเกี่ยวกับการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวตามภูมิภาค พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภูมิภาคที่แตกต่างกันมีการรับรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จากข้อมูลพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาจากเอเชียจะมีการรับรู้ที่มากกว่านักท่องเที่ยวที่มาจากภูมิภาคอื่น ๆ แสดงให้เห็นถึงการเข้าถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยวชาวเอเชียสามารถเข้าถึงและรับรู้ได้มากกว่านักท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่น ๆ ดังนั้นนักท่องเที่ยวชาวเอเชียจึงควรเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยซอฟต์แวร์กีฬามวยไทย นอกจากนี้ภาครัฐควรมีนโยบายในการประชาสัมพันธ์กีฬามวยไทยในกลุ่มนักท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่น ๆ ที่มีศักยภาพ และเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยผู้วิจัยสามารถเสนอแนวทางได้เป็นดังคำว่า MUAY THAI ซึ่งได้แนวทางดังกล่าวมาจากผลการวิจัยของแบบสอบถามส่วนที่ 2 พฤติกรรมการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทย และส่วนที่ 3 กระบวนการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติในกรุงเทพมหานคร

M (Media) สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์กีฬามวยไทย : ส่งเสริมการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์มวยไทย โดยเฉพาะในสื่อออนไลน์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงซอฟต์แวร์กีฬามวยไทย เช่น ท่าทางแม่ไม้มวยไทย กฎกติกา และลักษณะเฉพาะของกีฬามวยไทย

U (Uniqueness) อัตลักษณ์ของมวยไทย : ส่งเสริมอัตลักษณ์ของกีฬามวยไทยให้สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้ เพื่อให้เห็นเอกลักษณ์ความแตกต่างจากมวยรูปแบบอื่น เช่น กระบวนท่า การไหว้ครูมวย

A (Accessibility) การเข้าถึงมวยไทย : ส่งเสริมให้มีการจัดการแข่งขันกีฬามวยไทยในพื้นที่สาธารณะ เพื่อให้นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถเข้าถึงการชมมวยไทยได้ง่ายขึ้น

Y (Gym) ศูนย์ฝึกกีฬามวยไทย : รวบรวมสถานที่ที่มีการฝึกการเรียนการสอนหรือทำการฝึกหัดมวยไทย โดยรวบรวมให้เป็นฐานข้อมูล พร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานภายในศูนย์ฝึกให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะอาด ทันสมัย พร้อมรองรับนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ พร้อมทั้งส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ข้อมูลศูนย์ฝึกให้เป็นภาษาอังกฤษมากขึ้นเพื่อเพิ่มการเข้าถึงของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

T (Things) สิ่งของที่ระลึกที่เกี่ยวข้องกับกีฬามวยไทย : ส่งเสริมของที่ระลึกและสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับกีฬามวยไทย เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถซื้อเป็นของที่ระลึกจากประเทศไทยกลับไปประเทศตน เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในทางอ้อมและสนับสนุนให้เกิดเป็นซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยต่อไป

H (Health promotion) ส่งเสริมและให้ข้อมูลในเชิงสุขภาพของกีฬามวยไทย : มีท่ามาตรฐานของมวยไทย พัฒนาให้เป็นท่าออกกำลังกายและมีการให้ข้อมูลว่าการออกกำลังกายด้วยมวยไทยส่งเสริมสุขภาพอย่างไร เพราะนักท่องเที่ยวต่างชาติหลาย ๆ คน มองว่ากีฬามวยไทยเป็นการออกกำลังกายที่ดี ซึ่งประเทศไทยควรมีการส่งเสริมให้ภาพลักษณ์มวยไทยไม่ใช่แค่การต่อสู้ป้องกันตัวแต่ยังเป็นการออกกำลังกายอีกด้วย

A (Attending) การมีส่วนร่วมในกีฬามวยไทย : มีการแบ่งรูปแบบกิจกรรมการเข้าร่วมของผู้ที่สนใจกีฬามวยไทย โดยอาจแบ่งเป็นผู้เข้าชม ผู้เรียนทักษะพื้นฐาน และรูปแบบที่ขึ้นอยู่กับความสนใจของนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาจัดโปรแกรมให้เหมาะสมตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

I (Inspiring) การเป็นแรงบันดาลใจให้แก่กีฬามวยไทย : ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวรับรู้มวยไทย ผ่านการรับชมภาพยนตร์ หรือสื่อออนไลน์ จนเกิดเป็นแรงบันดาลใจที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงกีฬามวยไทย

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ โดยสรุปผลการวิจัยจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และสรุปผลการวิจัยจากการเก็บข้อมูลในประเด็นการศึกษาการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในกรุงเทพมหานคร ในการรับรู้ถึงซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยตามทฤษฎีกระบวนการรับรู้ นักท่องเที่ยวได้รับสิ่งเร้าจากสื่อออนไลน์ การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ตามแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ขนส่ง หรือท่าอากาศยานมากที่สุด และมีการรับรู้สนามมวยไทยในประเทศไทย โดยตอบสนองออกมาเป็นความสนใจที่จะรับชมกีฬามวยไทย นำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยผู้วิจัยสามารถเสนอแนวทางได้เป็นดังคำว่า “MUAY THAI” M (Media), U (Uniqueness), A (Accessibility), Y (Gym), T (Things), H (Health promotion), A (Attending), I (Inspiring) ซึ่งหากใช้แนวทางนี้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกีฬามวยไทยให้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติน่าจะส่งผลให้เกิดผลดีแก่การท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รัฐบาลควรมีการส่งเสริมมวยไทยให้ชัดเจน ทั้งด้านสิ่งเร้า ด้านการรับรู้ และด้านการตอบสนอง โดยการจัดการเข้าชมการแข่งขันมวยไทยแบบไม่เสียค่าใช้จ่ายแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ หรืออยู่ในบริเวณที่นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถเข้าถึงได้ เช่น ท่าอากาศยาน ห้างสรรพสินค้า เพื่อกระตุ้นการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยเน้นการกระตุ้นการรับรู้เพิ่มเติมในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภูมิภาคต่าง ๆ นอกเหนือจากเอเชีย และควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ ทั้งทางออนไลน์ และตามแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ในหลายภาษา โดยเฉพาะเมื่อมีการจัดแข่งขันกีฬามวยไทยหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมวยไทย นอกจากนี้เพื่อสร้างการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยที่มากขึ้นควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสถาบันมวยไทย และยกระดับสถาบันมวยไทยให้มีมาตรฐานเพื่อความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยให้ชัดเจน

2.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยผ่านสื่อออนไลน์และสื่อบนเวทีเป็นช่องทางสำคัญ และมีความสนใจในกิจกรรมและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับมวยไทย ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรนำแนวทาง “MUAY THAI” ซึ่งประกอบด้วย Media, Uniqueness, Accessibility, Gym, Things, Health promotion, Attending และ Inspiring ไปปรับใช้ในการวางแผนพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬามวยไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรให้ความสำคัญกับการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยวในแต่ละภูมิภาค รวมถึงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมเชิงประสบการณ์ และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับมวยไทยอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยในตลาดโลก

2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้คือการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่อยู่ในกรุงเทพมหานครเพียงพื้นที่เดียว ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังเมืองท่องเที่ยวรอง หรือพื้นที่ที่มีลักษณะนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการรับรู้ซอฟต์แวร์กีฬามวยไทยในบริบทที่หลากหลาย นอกจากนี้ ควรดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม อาทิ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อเข้าใจมิติของการรับรู้ อัตลักษณ์ และความหมายของกีฬามวยไทยในทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอย่างรอบด้าน อันจะเป็นข้อมูลสนับสนุนเชิงลึกในการกำหนดนโยบายและพัฒนากีฬาการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืนในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมีผู้ร่วมดำเนินงานวิจัยเพิ่มเติม ได้แก่ นางสาวจินต์จุฑา มลาสาณต์, นางสาวณิศรา โลหาคาศ, นางสาวพนิตวีร์ เกิดกุล และนายปองพล คชพรหม

เอกสารอ้างอิง

- Bangkok Business. (2022). "Soft power" promotes Thainess through cultural products and services, an alternative for business people. <https://www.bangkokbiznews.com/social/1008281>
- Boonjiam, D., & Puarattanaarunkorn, O. (2021). Analyzing of sports tourist behavior: Empirical study in Buriram province. *Journal of Business Administration and Accountancy*, 5(2), 1–15.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques* (3rd ed.). Wiley.
- Joseph, S. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. Public Affairs.
- Sukumolnan, Y., & Romket, K. (2016). *History of Muay Thai*. BTS Press. https://www.ibf-muaythai.com/Files/Name2/CONTENT5a289bfd7dbb8f1400a3e2ef61140659_13312528.pdf
- Nye, J. S., Jr. (2005). *Soft power: The means to success in world politics*. Public Affairs. <http://www.tinyurl.com/2b5wv9az>
- Poolsawat, M. (2023). Thai boxing arts: Model of learning and creative social network building. *Journal of MCU Social Development*, 8(1), 57–69.
- Ministry of Tourism and Sports. (2023). *Minister Pipat presided over the press conference for the competition "Local Muay Thai from Grassroots to the World 2023."* (in Thai). <https://www.mots.go.th/news/1000497>
- Ministry of Tourism and Sports. (2024). *Annual action plan (2024): Ministry of Tourism and Sports* (in Thai). https://secretary.mots.go.th/download/article/article_20231116084514.pdf
- Ministry of Tourism and Sports. (2024). *Summary of accommodation, visitor numbers, and revenue from visitors: January to December 2023* (in Thai). <https://www.mots.go.th/news/category/705>
- Ong, T., & Ruzmin, W. I. b. W. (2016). Participation motivation in Muay Thai among Malaysians. In S. Ismail, N. Sulaiman, & R. Adnan (Eds.), *Proceedings of the 2nd International Colloquium on Sports Science, Exercise, Engineering and Technology 2015 (ICoSSEET 2015)* (pp. 103–108). Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-287-691-1_13
- Promthan, P., & Jiwchinda, C. (2023). Adaptation of Muay Thai businesses and trainers in the COVID-19 pandemic. *Journal of Social Innovation*, 6(2), 57–71.
- Rakkadecha S. (2022). The legend of Muay Thai. *Journal of Arts and Culture of the Mun River Basin*, 8 (2013), 93–96.
- Ratanasuwongchai, N. (2011). Cultural tourism development strategies. *Journal of Studies in the Field of Humanities, Faculty of Humanities, Kasetsart University*, 18(1), 31–50.
- Sawatchan, W. (2021). *Sports tourism business management in Thailand: A case study of the manager of the Bangsaen Marathon* [Unpublished Master's individual study]. Mahidol University.
- Siwapat, S. (2006). *General psychology*. Odeon Store.
- The Government Public Relations Department. (2024). *Foreign tourists traveling in Thailand in 2023 accumulated more than 27 million people*. <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/246427>
- The Government Public Relations Department. (2024). *Preparing to launch a special visa for tourists to train in Muay Thai for 90 days*. <https://trat.prd.go.th/th/content/category/detail/id/57/iid/252095>

The National Broadcasting Services of Thailand. (2024). *Revealed the number of Thai tourists in 2023, exceeding 28 million people, total income of 54,400 million baht.* <https://nbt2hd.prd.go.th/th/content/category/detail/id/2153/iid/246822>

Thosrikaew, B. (2014). *Soft power-hard power.* <https://www.thairath.co.th/content/401926>

Ueapairojkit, R. (2022). *The use of soft power to promote international relations: A case study of the Indian Council for Cultural Relations (ICCR)* [Individual Study, Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand]. <https://image.mfa.go.th/mfa/0/yZ0EO327fd/เอกสาร/nbt/nbt14/IS/14023.pdf>

World Tourism Organization of United Nations (UNWTO). (2019). *Sports tourism.* <https://www.unwto.org/sport-tourism>

การศึกษาคำปรากฏร่วมของคำศัพท์ทางวิชาการแบบอิงตามคลังข้อมูล ในบทความในวารสาร

A Corpus-Based Study of Academic Collocations Used in Journal Articles

ดวงทิพย์ โอเจริญ¹ และอรอุษา พิมพ์สวัสดิ์^{1*}

Duangthip Ocharoen¹ and On-Usa Phimsawat^{1*}

Received: August 27, 2024; Revised: April 11, 2025; Accepted: April 21, 2025

บทคัดย่อ

การจัดวางคำร่วมกันเป็นเรื่องยากโดยเฉพาะสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเนื่องจากภาษาแม่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน การศึกษานี้ใช้รูปแบบคลังข้อมูลในการวิเคราะห์คำนามที่ปรากฏในบทความในวารสาร บทความนี้จะสำรวจความถี่รูปแบบของการจัดวางคำนามร่วมกัน 10 อันดับแรกซึ่งนำมาจากวารสารสามอันดับแรกตามการจัดอันดับวารสาร SCImago (SJRI) ระหว่างปีพ.ศ. 2563 ถึง 2564 ข้อมูลจากบทความในวารสารวิชาการ 60 บทความรวบรวมจากเว็บไซต์ ResearchGate และวิเคราะห์โดยโปรแกรม Antconc เพื่อตรวจสอบความถี่ของคำนาม และ TagAnt เพื่อจำแนกประเภทของการวิเคราะห์รูปแบบการจัดวางได้ชี้ให้เห็นการจัดวางคำนามร่วมกันหลายชุด ซึ่งรวมถึงการจัดวางที่ค่อนข้างจำกัด เช่น 'foreign + language', 'learning + English' และ 'participants + in' และการจัดวางที่ค่อนข้างอิสระ เช่น 'allow + students', 'presenting + learners', 'analyze + data' ผลการวิจัยเหล่านี้ให้คำแนะนำสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษที่ต้องการปรับปรุงกลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์ของตน

คำสำคัญ: คำนาม คำปรากฏร่วม คำปรากฏร่วมทางวิชาการ คลังข้อมูลภาษา บทความวิชาการ

Abstract

Collocations are particularly challenging for English as a Foreign Language learners as a result of their mother tongues' effect on them. This study employs a corpus-based approach to analyze noun collocations in academic journal articles. This paper explores the frequency and patterns of the ten most frequent noun collocations in articles from the top three journals according to the SCImago Journal Rank (SJRI) between 2020 and 2021. Data from 60 academic journal articles were collected from ResearchGate and analyzed through AntConc to extract frequent noun collocations, while TagAnt was used to verify word classifications. Analysis of collocation patterns reveals both restricted and free noun collocations. These include those, which are quite restricted, as is the case with such noun collocation examples as 'foreign + language', 'learning + English', and 'participants + in', and those, which are relatively flexible, for example, 'allow + students', 'presenting + learners', 'analyze + data'. These findings provide insights for English learners aiming to enhance their vocabulary acquisition strategies.

Keywords: Nouns, Collocations, Academic Collocations, Corpus, Journal Articles

¹ สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, English for Communication, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University

*Corresponding author e-mail: onusa@buu.ac.th

Introduction

Corpus linguistics is the study of language based on real-life examples of language usage (McEnery & Wilson, 2001). “Corpus” derives from Latin, meaning body, with corpora being the plural form (Baker, 2010). Crystal (2003) defines a corpus as a “large and structured compilation of linguistic data, comprising written texts or transcriptions of recorded speech, which is used as a foundation for linguistic description or to substantiate theories about a language”. Dash (2008) states that a language corpus serves as an empirical standard for validating the use of linguistic features within a language. Corpora offer valuable data on frequency, register, and language usage (Bennett, 2010).

Checking frequency is the most fundamental aspect of corpus analysis (Baker, 2010; Szudarski, 2018). Numerous studies utilize frequency analysis to investigate academic terminology. For instance, it can be used to evaluate coverage (Chen & Ge, 2007; Mozaffari & Moini, 2014; Shabani & Tazik, 2014). Additionally, corpora offer another significant advantage for lexical research: they enable the identification of frequent lexical combinations, known as collocations (Baker, 2010). According to Hill (2000), the English language comprises millions of words and countless potential combinations. The primary and most notable aspect of collocation is the vast number of distinct collocations that are present in English.

English is a complex language. In many cases, over half a million words can be employed in sentences of nearly endless complexity, particularly in academic writing. Yakhontova (2003) describes four aspects of English academic style: formal style, cautious writing, specialized academic vocabulary, and appropriate grammar usage. Kirub (2014) states that the capacity to communicate clearly in research is arguably the most broadly beneficial of all educational skills.

Several researchers have emphasized the importance of vocabulary in relation to areas such as vocabulary and language proficiency (Meara, 1992; Schmitt, 2000; Viera, 2016). Viera (2016) states that learning vocabulary entails not just learning new words but also understanding their functions and applications in various contexts and situations. As well as reading comprehension, vocabulary helps readers understand the content and helps translate some unfamiliar words by reading the full context.

Collocations are a natural part of vocabulary, seem to be a challenge for EFL learners. There have been many studies on the application of collocations, with results that indicate learners usually demonstrate limited proficiency (Boonraksa & Naisena, 2021; Mongkolchai, 2008; Ridha & Riyahi, 2011; Tungyai & Rakpa, 2021; Yumancee & Phoocharoensil, 2013). This challenge mainly stems from the influence of EFL learners’ mother tongues, as learners tend to transfer collocational patterns from their first language into English, which often leads to unnatural or incorrect combinations. Lewis (2000) contends that while it is easy to deconstruct collocations into their component words, assembling words to form natural collocations is considerably more complex.

Given the centrality of nouns in academic writing as subjects, objects, and key conceptual elements this study focuses specifically on noun collocations. Research has consistently shown that nouns are the most frequently occurring word class in academic texts, reflecting their crucial role in constructing meaning and organizing information. Therefore, analyzing noun collocational patterns not only addresses a major area of difficulty for EFL learners but also aligns with the linguistic characteristics of academic discourse.

The goal of the study is to examine the most commonly employed noun collocations and collocation patterns in journal articles, evaluate their usage, and analyze the similarities and differences in noun collocations across each journal. This investigation is guided by the following research questions:

1. What are the top ten nouns that appear the most in each journal article?
2. What are the most frequently used noun collocations and their patterns (adjective-noun, verb-noun, noun-preposition) in journal articles?

Literature Review

1. Vocabulary and Challenges in EFL Learning

The lists of frequently occurring words include The General Service List (GSL), developed by West in 1953, and The Academic Word List (AWL), created by Coxhead in 2000. The GSL contains high frequency words that are based on frequency and semantic relevance, thus providing learners with basic lexicon for general communication contexts. The AWL, on the other hand, handles words that are most frequently used in academic settings. The lexical data is derived from a 3.5 million word corpus of academic prose.

A substantial number of studies has explored the challenges faced by learners of English when using academic vocabulary across different subjects (Martínez et al., 2009; Mozaffari & Moini, 2014). For example, compared to the findings of Coxhead (2000), Mozaffari and Moini (2014) found that the frequency of AWL terms in academic research was relatively low (4.94%). While Vongpumivitch et al. (2009), studied applied linguistics, found that the vocabulary coverage was quite high at about 11.17%. Similarly, Khani and Tazik (2013), analyzed the coverage of academic word lists (AWL) in research articles at 11.96%. Most studies emphasize the importance of academic vocabulary, but also indicate variations in AWL term frequency depending on the discipline.

From a pedagogical perspective, Phiwma (2023) demonstrated that blended learning with game activities improved vocabulary, grammar, and formal English presentation idioms among students at the university level. This suggests that EFL learners may be assisted in vocabulary instruction which is situated within meaningful contexts. However, challenges remain, especially when lexis appears as part of multi-word units or academic collocations, which necessitate more specialized knowledge. Similarly, Boonphoie and Bhoomkhokrak (2024) found that the integration of CLIL (Content and Language Integrated Learning) and PBL (Project-Based Learning) reinforced EFL learners' reading comprehension and facilitated vocabulary and structural development through contextually relevant academic content. This highlights the necessity of active learner participation and context-rich learning in developing denser lexical knowledge.

2. Types of Collocations

Cowie (1998) and Howarth (1996) classify collocations to assist in the understanding of language complexity in both academic and non-academic contexts. Cowie categorize collocations into three categories: free combinations, restricted collocations, and idioms. Howarth (1996) identify them into four types: restricted collocations, free collocations, pure idioms, and figurative idioms. Howarth (1998) emphasizes the significance of the function of restricted collocations in language processing within the context of understanding language mechanisms, rather than how it is formed. He argues that they contribute to an awareness of the storage patterns of compound units and communicative function of linguistic conventionality. Additionally, Howarth emphasizes the need to accommodate existing stylistic conventions in formal academic writing and highlights the importance of the effectiveness of communication and clarity. In his opinion, compliance with language conventions in writing enables the reader to concentrate more on content than form, thereby resulting in improved understanding.

Different researchers divide collocations into several categories. India (2018) and McCarthy (2017) group collocations into six categories: (1) Adjectives and Nouns, (2) Nouns and Verbs, (3) Nouns and Nouns, (4) Verbs and Phrases with Prepositions, (5) Verbs and Adverbs, and (6) Adverbs and Adjectives. McCarthy et al. (2010) expand this to seven categories, including complex multi-word collocations. According to Lewis (2000), collocations are divided into lexical collocations, which consist of two significant lexical components (verb, noun, adjective, or adverb), and grammatical collocations, which combine a lexical component with a grammatical word, typically a preposition.

3. Collocations in Academic Writing

Even though there has been extensive research on AWL vocabulary and collocations, there has been limited investigation on adjective and noun collocations in language and linguistics journals. Hence, the aim of this study is to address this gap by investigating the most frequent noun collocations, along with adjective-noun, verb-noun, and noun-preposition patterns, in English-related scholarly journals.

In academic articles, nouns are the most frequently used word type, making it crucial to understand how grouping them enhances language proficiency and effective academic writing. Thus, this research examines the three groups of noun collocations: adjectives and nouns, verbs and nouns, and nouns and prepositions.

Many studies have examined at the most common word types. The results of the analysis showed that nouns are the most common (Nilsson, 2019; Trinant & Yodkamlue, 2019). Additionally, several studies have investigated EFL learners' proficiency in adjective and noun collocations (Dukali, 2018; Ghaniabadi et al., 2015; Takač & Lukač, 2013), as well as the distribution of noun collocations in research articles (Ang et al., 2017; Peacock, 2012). However, despite these insights, learners still face difficulties in mastering collocations, particularly in academic settings, which will be discussed in the next section.

4. Challenges in Learning Academic Collocations

Many studies have found that most EFL learners encounter significant difficulties with verbs and nouns, as well as adjectives and nouns (Alotaibi, 2014; Dukali, 2018; Ridha & Riyahi, 2011). Verbs and nouns have received considerable attention in research (Bazzaz & Samad, 2011; Bazzaz, 2013; Holtz, 2007; Ordem & Bada, 2016; Putra & Suhardijanto, 2019; Sanguannam, 2017; Uçar & Yükselir, 2015). Conversely, adjectives and nouns are less

examined, with the majority of studies failing to address research articles (Brett et al., 2021; Bueraheng et al., 2014; Ghaniabadi et al., 2015; Takač & Lukač, 2013).

In the context of EFL learners of Thailand, studies found notable findings on collocation usage. Boonraksa and Naisena (2021) conducted a study of collocation errors found in Thai university students, and the results showed that all levels of proficiency exhibited a high frequency of errors, especially in Adjective + Noun and Verb + Preposition collocations. The primary causes of these errors were L1 transfer, synonym misapplication, and lack of collocational competence. This is consistent with Ahmad and Riaz (2024), who observed that Punjab University students in Pakistan also experienced similar difficulties due to high collocational competence in Urdu but limited proficiency in English collocations. Similarly, Nampanya and Wangmo (2020) found Thai university students received moderate marks in phrasal verb collocation tasks but still committed errors due to literal translation from their L1. This illustrates the inherent difficulty Thai EFL learners face in using multi-word expressions with context-dependent meaning, which further adds to the difficulty of learning academic collocations. Furthermore, Harta et al. (2021) focused on lexical collocation errors in students' writings and have categorized these errors into five types: verb+noun/pronoun (PP), adjective+noun, adverb+adjective, noun+noun, and verb+adverb. It was thus concluded that students commit such errors mainly due to a lack of collocation competence in their own language, and sometimes, external factors include synonym misapplication, semantic overgeneralization, and lexical approximation.

EFL learners in general therefore require more rigorous instruction in collocations, especially in academic environments. The studies prove that learners face difficulties, particularly in distinguishing restricted versus free collocations, which result in errors in academic writing. This highlights that examining noun collocation patterns from an academic writing perspective is extremely significant in helping learners overcome such challenges. Since nouns are the most frequently used word class in academic writing, analyzing the most common nouns and their collocational patterns, specifically the top ten nouns appearing in journal articles provides valuable insights into typical academic discourse structures. Such an approach directly supports the study's focus on addressing collocational challenges faced by learners.

Conceptual Framework

This research is an extension of prior studies regarding collocation in academic writing, especially from the EFL context. As revealed in Section 4, multiple studies (e.g., Alotaibi, 2014; Dukali, 2018; Ridha & Riyahi, 2011) have indicated that students of EFL face difficulties with noun-based collocations due to the problem of L1 interference, synonym misapplication, and lack of exposure to authentic academic texts.

Based on Howarth's (1998) classification of collocations and Lewis' (2000) distinction between lexical and grammatical collocations, this study focuses on noun collocations across three primary structures: Adjective + Noun, Verb + Noun, and Noun + Preposition. According to Lewis (2000), collocations are divided into lexical collocations, which consist of two significant lexical components, and grammatical collocations, which combine a lexical component with a grammatical word.

The framework is applied in this study to analyze noun-based collocations in EFL academic writing. Further, the classification of collocations by Howarth's (1998) is adopted to explore restricted collocation and free collocation use in academic discourse. Additionally, this study considers collocation error categories identified by Boonraksa and Naisena (2021) and Harta et al. (2021), particularly in relation to EFL learners. This conceptual framework serves as a foundation for analyzing noun collocations in academic writing, with the goal of improving pedagogical approaches and instructional strategies for EFL students. Therefore, this study examines noun collocations by analyzing three primary patterns: adjectives and nouns, verbs and nouns, and noun and preposition, which are prevalent in academic articles.

Methodology

Association patterns are measurable relationships that show how traits and variations are connected to contextual factors. In corpus-based studies, it is essential to analyze linguistic features by taking these "association patterns" into account (Biber et al., 1998). This research aims to investigate the frequency of academic vocabulary and noun collocations, key elements of association patterns. Thus, a corpus-based methodology was adopted, and the analysis was divided into two general areas: examining academic vocabulary within journal articles and examining the patterns of noun collocations.

The collection comprises research articles that focus on language and linguistics topics, categorized by the SCImago Journal Rank (SJR). Consequently, the data obtained is limited to the fields of languages, linguistics, and communication. Owing to certain constraints, such as limited access to some journals, this study selected the top three ranked journals with a focus on examining the noun collocations in language and linguistics journals. The corpus contains approximately 1 million words. Specific terminology employed in this research is discussed in the subsequent section.

1. Corpus Creation

Three high-ranking journals were identified and chosen by the SCImago Journal Rank website (SCImago): Applied Linguistics, Modern Language, and Communication Monographs, with 20 articles selected from each journal. The second-ranked journal of Communication was excluded since it had only started publishing in 2017. Due to the importance of language and communication articles to the research, all selected journals are from the Language & Linguistics field and are among the top six in this category. Articles were obtained from the journals and ResearchGate (www.researchgate.net) in 2020 - 2021.

The research focused on frequency and collocations, for which a specialized software tools were required for analysis. AntConc, designed by Laurence Anthony in 2002, was utilized to analyze the corpus. Although it may not include all features provided by commercial packages, AntConc has been widely recognized for its effectiveness in technical writing courses, providing fundamental tools for corpus analysis via a user-friendly interface and is distributed free under a freeware license (Anthony, 2005). In addition, TagAnt, a tool for verifying word classes and tagging specified lexical, was used to verify noun tagging (Anthony, 2022).

The article selection process began by searched for globally recognized language and communication journals that are published online. Since the SCImago Journal Rank website does not include a category for language and communication, journals included in the language and linguistics category are deemed relevant. Once the journals were selected, articles were compiled into text files that can be processed with software.

- (1) High ranking in the Language & Linguistics category according to SCImago Journal Rank (SJR).
- (2) Relevance to the study (i.e., focus on language, linguistics, and communication).
- (3) Online accessibility
- (4) Publication consistency (journals that have been actively publishing during 2020 - 2021)

2. Data Processing

Articles were organized into separate folders for each journal, resulting in three files. Microsoft Word was utilized to convert PDF files to Word (.docx) format for the purpose of word count analysis. Texts were stripped of tables, diagrams, appendices, and reference lists, retaining only the introduction, methodology, results, and discussion sections. Subsequently, files were converted into text (.txt) format for compatibility with corpus analyzers.

3. Corpus Analysis

The software AntConc was used for corpus analysis. To verify word types and identify nouns, TagAnt was employed. The top 10 most frequent nouns from each journal were selected for further analysis based on their raw frequency counts within corpus. The frequency of these nouns and their collocations (both adjective-noun and noun-verb combinations) was investigated using the Concordance and Collocates sections of AntConc.

Results

1. Results of Research Question 1: What are the top ten nouns that appear the most in the journal articles?

The analysis began with identifying nouns present in three journals: Applied Linguistics, Modern Language, and Communication Monographs. A total of 165,480 nouns were identified across the entire corpus, which consisted of 1,009,016 words. Subsequently, an analysis was conducted on the ten most frequently occurring nouns according to Table 1.

Table 1 Top 10 Frequent Nouns in Each Journal

Journal Category	Top Nouns
Modern Language journals Communication Monographs Applied Linguistics journals	language, students, study, participants, learners, English, data, time research, role

The three journals share similarities in their most common nouns while also exhibiting notable differences, as reflected in Table 1. Modern Language journals contained most of the frequently occurring nouns, with eight appearing as the most common: ‘language’, ‘students’, ‘study’, ‘participants’, ‘learners’, ‘English’, ‘data’, and ‘time’, the least frequent occurrence of which being ‘role’. In comparison, Communication Monographs had the most instances of ‘research’ and ‘role’, with a smaller number of shared nouns such as ‘language’, ‘students’, ‘learners’, ‘English’, ‘data’, and ‘time’. The results show that although the three journals share an interest in language and linguistics, the priority given to individual academic words differs according to their respective research focuses. Table 2 provides a comparative analysis of the ten most common nouns in each journal, allowing a more precise comparison of their frequency among the three journal types. The abbreviations used in the table are as follows: ALJ refers to Applied Linguistics Journals, MLJ refers to Modern Language Journals, and CMJ refers to Communication Monographs Journals.

Table 2 The top ten nouns classified by journals

Words	Appear in journals		
	ALJ	MLJ	CMJ
language	1003	1126	179
students	607	732	61
study	280	613	478
participants	315	554	496
research	322	409	446
learners	204	695	N/A
English	327	530	9
Role	291	109	350
Data	233	304	194
time	231	291	203

*N/A was the noun “learners” was not found in the main content (introduction, methods, results, discussion)

Modern Language Journals focus on debates and research regarding second and foreign language instruction and learning, whereas Communication Monographs concentrate on human communication studies. Therefore, noun use varies extensively across these journals since they have varying agendas for research. In the Applied Linguistics journals, each word does not necessarily appear as the most common, with most appearing in the middle frequency range. However, ‘study’, ‘participants’, and ‘research’ were the least occurring words. This journal addresses the connections between academic discourse, theory, and research methods in linguistics and related disciplines. In an interesting twist, certain words simply do not appear in certain journals. To be precise, ‘learners’ does not appear at all in Communication Monographs. Probably due to the fact that the journal concentrates more on human communication theories and less on second language learning. Conversely, ‘learners’ is plentiful in Modern Language Journals, since they publish material on pedagogy and second language acquisition. In the same vein, the term ‘English’ is less frequent in Communication Monographs but is used often in the other two journals. This suggests that discussions on English language learning are more relevant to Modern Language and Applied Linguistics journals, while Communication Monographs prioritize broader communicative phenomena rather than specific language instruction.

Overall, the three types of journals in question share and have differing purposes, which are apparent through the frequent usage of some nouns. It is evident that ‘language’ appears more in Modern Language Journals and Applied Linguistics journals but less in Communication Monographs. While ‘study’, ‘participants’ and ‘research’ were the most common words in this journal, they are less frequent in Applied Linguistics journals.

The findings of this study align with previous research. The words ‘participants’, ‘research’, and ‘data’ are part of the Academic Word List (AWL). Nevertheless, more than their status as AWL nouns, these nouns have distinct distributional patterns across journal types. The term ‘participants’ is used most frequently in methodology sections, thereby underlining its centrality to human-subject research. ‘Research’ is most prominent in discussion and literature review sections where theoretical and empirical contributions are synthesized. ‘Data’ is found primarily in methodology sections, in data collection and analysis contexts. These findings confirm that although AWL nouns constitute a core component of academic writing, their use is mediated by research method and discipline.

This finding is closely related to a comparable study examining AWL coverage in education research conducted by Mozaffari and Moini (2014). The evidence again supports Nilsson’s (2019) findings that scientific articles tend to feature more specialized vocabulary, including nouns. This corroborates the findings of Trinant and Yodkamlue (2019), who, although studying lexical collocations in nursing research articles, also discovered the nouns comprised 63.51% of the total word count.

2. Results of Research Question 2: What are the most frequently used noun collocations and their patterns (adjective-noun, verb-noun, noun-preposition) in journal articles?

This section studies the collocation patterns of the ten most frequently occurring nouns in each journal category. The analysis shows a combination of restricted and free collocations, indicating both structured and flexible usage patterns in academic discourse. The main findings are as follows:

Restricted collocations consist of specific adjective-noun, verb-noun, and preposition-noun combinations that often occur together. This reveals established patterns in specific contexts of academic discourse.

Free Collocations: Other nouns are more flexible, allowing them to adapt based on context and intended meaning. Their usage patterns change depending on the surrounding sentence structure.

2.1 The Patterns of the Noun ‘Language’

The noun ‘language’ is predominantly used in literature review sections and frequently paired with adjectives, verbs, and prepositions. From the examination, the most common pattern is ‘adjectives + language’, with ‘foreign’ being the most common adjective, followed by ‘second’ and ‘first’. This pattern is evident in various academic contexts, such as:

“...students learning a foreign language in year 12...”

“English as a Foreign Language (TOEFL)...”

“...to learn a foreign language, one does not hear...”

The structure ‘preposition + foreign language’ appears most frequently, as in ‘as a foreign language’. Similarly, ‘second’ commonly appears in the structure ‘as + second language’, often accompanied by prepositions such as ‘for’, ‘in’, and ‘of’. Although ‘first’ shares the same adjective type as ‘second’, the use of ‘as’ was absent in the corpus, ‘in’ was the most frequently used. Restricted collocations involve specific adjective choices constrained by context, such as ‘foreign’ in ‘foreign language’, which typically appears in fixed phrases related to language learning. Free collocations allow more variability, as seen with ‘second’ and ‘first’ in ‘second language’ and ‘first language’, where adjective choice is more flexible and context-dependent.

2.2 The Patterns of the Noun ‘Students’

Unlike ‘language’, the noun ‘students’ frequently appears in the results sections of articles, followed by the methods and literature review sections, reflecting the common involvement of student participants in research studies. The noun ‘students’ is most commonly found in the ‘verb + students’ collocation pattern. Frequently occurring verbs include ‘speaking’, ‘allow’, ‘help’, ‘ask’, and ‘include’. The word ‘speaking’ is the most common word. Although it has the form of a verb, in various contexts, ‘speaking’ functions as an adjective. For example, “English-speaking students” occurs in various discussion sections, from assessment methods to educational programs. While similar structures exist for other languages like American, Italian, Mandarin, and Spanish, they occur less frequently and represent restricted collocations. However, it is worth noting that verbs such as ‘allow’, ‘help’, ‘ask’, and ‘include’ are the ones that exhibit free collocations since they can be used with different nouns.

2.2.1 The Patterns of the Noun ‘Study’

These terms are primarily used in the ‘Discussion’ and ‘Methodology’ sections. In most articles, ‘study’ is found in the main topic section. ‘Study’ as a noun has many collocations in academic research. ‘adjectives + study’ is the most common form, and among the top three are ‘present’, ‘current’ and ‘first’, where present is the most frequent. This is very typical when referring to the phrase “preposition + present + study”, especially “in + present + study” which can be found at the start or end of sentences. ‘current’ and ‘present’ have similar meanings, leading researchers to use both adjectives interchangeably. Often, the ‘current study’ is found as a main or subtopic and it usually uses the prepositions ‘in’ and ‘of,’ just like in the case of the ‘present study’. Several articles examined independent research projects, which led to the frequent use of the phrase ‘first study’. Further analysis revealed that researchers use it to describe research or write comparisons. Certain collocations, such as ‘present study’, ‘current study’, and ‘first study’, demonstrate restricted collocations, indicating specific contexts in which these adjectives are commonly employed to describe ongoing or recent research projects.

2.2.2 The Patterns of the Noun ‘Participants’

The noun ‘participants’ is predominantly used in the methodology sections of academic articles. Unlike the previous three nouns, ‘participants’ most commonly occurs in the ‘participants + preposition’ collocation pattern, whereas the ‘adjective + participants’ pattern is the least common. When examining the usage of prepositions with the term ‘participants’, it becomes evident that ‘in’ is the most commonly employed preposition. The preposition ‘with’ ranks second in frequency, followed by ‘of’ in third place. ‘participants in’ is frequently coupled with the noun ‘study’, as in: “participants in the study had been asked to...”. Similarly, “participants in this study used discursive and interactional...” also reinforces this pattern.

Apart from that, some articles consider participants with various conditions, and therefore arrive at using ‘participants in’ alongside terms like ‘condition’, e.g., ‘three conditions’, ‘the active condition’, ‘the interactive condition’, ‘the passive condition’, among others, i.e., “participants in three conditions: active, interactive, and passive”, demonstrating its capacity to be used in academic contexts.

Moreover, ‘participants in’ is used with nouns for location or area, broadening its contextual use in scholarly work, e.g., “participants in classrooms, such as doing ‘being available’”. or “participants in the Malaysian nation.”, demonstrating its broader applicability outside of research. This shows the existence of both free and restricted collocations of the word ‘participants.’ Interestingly, the collocation ‘participants in + study’ is a restricted collocation, as it is employed consistently in academic writing to indicate the participation of participants in research studies. Free collocations occur in the different contexts where ‘participants in’ is employed. Although usually paired with ‘study’, it is paired with other nouns such as ‘condition’, ‘place’, or ‘area’, with plasticity, for multiple expressions in academic writing.

2.2.3 The Patterns of the Noun ‘Research’

The word ‘research’ is found in every article, particularly in the ‘Literature Review’ and ‘Discussion’ sections. Among adjectives associated with ‘research’, ‘future’ is the most frequently used, followed by ‘previous’ and ‘present’. There are two primary usage patterns: “adjective + research + verb” and “preposition + adjective + research”. The first one usually began sentences, with ‘future research’ being the most common, while the second one concluded them, with ‘previous research’ and ‘present research’ being more usual. Adjectives like ‘future’, ‘previous’, and ‘present’ show restricted collocations due to their consistent pairing with ‘research’. Nevertheless, the option to have some adjectives followed by a variety of prepositions like ‘because’, ‘for’, ‘from’, ‘in’, ‘of’, ‘on’ and ‘with’ is an indication that collocations can be free. This variability allows researchers to convey subtle meanings and emphasize specific contexts in academic writing.

2.2.4 The Patterns of the Noun ‘Learners’

The investigation found that ‘learners’ was more often found in the explanatory section than in the topic section. The section where such words are found is ‘Discussion’ and ‘Literature review’. They are found most often in ‘Discussion’. The most frequent pattern identified is ‘verb + learners’, as in the noun ‘students’. The three most frequent verbs include ‘help’, ‘present’, and ‘provide’, in this order. The verb ‘help’ is typically used in the pattern ‘to infinitive + learners’ (e.g., “to help learners conceptualize”), whereas ‘present’ and ‘provide’ use patterns such as ‘verb gerund + learners’ (e.g., “presenting learners with glosses”, “providing learners with resources”). The patterns mentioned are activities that are intended to assist the development of learners and are either ongoing activity or discrete events. Some pairings, such as ‘help + learners’, have limited collocational potential because they are very common. Others, such as “presenting learners with glosses”, are unrestricted, thereby bringing attention to the versatility of the verb ‘present’.

2.2.5 The Patterns of the Noun 'English'

The noun 'English' is most commonly found in the 'Result' section of articles, followed by 'Literature Review' and 'Methodology', and is least common in the 'Introduction'. It is sometimes absent in articles where the research content is not relevant to English. This resembles 'students' and 'learners'. The most widespread form is 'verb + English'. The verbs that appear most often are 'learn', 'use', and 'speak'. These verbs fit into three key patterns: 'gerund + English', 'to-infinitive + English', and 'base form + English'. 'Learn' and 'use' are primarily used in the gerund form (e.g., 'learning English', 'using English'), indicating ongoing activities related to English. 'Speak' is commonly used in the base form (e.g., 'speak English'), indicating communication in English. The gerund pattern with 'English' describes actions and preferences regarding the language's use, while the 'speak + English' pattern highlights aspects of communication in English. Restricted collocations are evident with 'learn' and 'use' in the gerund form, and 'speak' in the base form, indicating specific associations with activities and communication in English. However, other verbs also show more flexible usage with 'English' in various forms.

2.2.6 The Patterns of the Noun 'Role'

The word 'role' is infrequent in most articles. But in some articles, the focus is specifically on this subject, which results in higher frequency of the term. The most common section is 'Literature Review'. The noun 'role' is most frequently associated with the preposition 'of'. The second most frequent preposition is 'in', and 'as' is ranked third. The phrase 'role of' typically conveys function or purpose in a context and is found in the phrases 'role of creating', 'role of enhancing', and 'role of helping'. The preposition 'in' is found with many nouns such as 'role in translating', 'role in increasing social capital', and 'role in the process'. Conversely, 'role as' describes an individual's role, such as 'role as a student' and 'role as an interpreter'. The noun 'role' exhibits both restricted and free collocations in academic writing. 'Role of' and 'role in' are considered restricted collocations due to their highly predictable usage patterns and consistent syntactic structure. However, 'role as' is a free collocation, and more freedom of expression is offered by it, with the noun following 'role as' changing with context.

2.2.7 The Patterns of the Noun 'Data'

The noun 'data' is used in a similar way to 'participants'. This word is found most often in the 'Methodology' section and is found in topics such as Data analysis, Data Collection, Data and Participants, etc. However, in the format parts similar to 'learners' and 'English', the most 'verb + data' format is found. The noun 'data' frequently pairs with the verbs 'spoken' and 'written', while being derived from a verb, functions as an adjective in the pattern 'written and spoken data + preposition'. Therefore, it is not counted as a verb. Verbs like 'analyze' and 'transcribe' are commonly used with 'data' in academic contexts. 'Analyze + data' refers to examining information, while 'transcribe + data' involves converting spoken information into written form.

Examples from corpus data:

"we analyzed data from 15 U.S. presidential and..."

"the interviews in Spanish and English and transcribed the data with the help..."

"each of the chats collected data from four chat variables: channel,..."

These pairings show restricted collocations, such as 'analyze + data', 'transcribe + data', and 'collect + data', which follow specific patterns and are commonly used in academic and research contexts. These combinations are highly predictable and indicate standardized actions typically performed on data. In contrast, free collocations offer greater flexibility in usage, allowing for varied expressions in data analysis and handling.

2.2.8 The Patterns of the Noun 'Time'

The noun 'time' is rarely used in writing topics but is abundant in some articles relevant to time periods. It is most commonly found in the 'Results' section and least in the 'Introduction'. Two common patterns with 'time' are 'adjectives + time' and 'time + prepositions', with the latter being more frequent. The prepositions 'of', 'in', and 'on' are commonly used with 'time'. The most frequent prepositional collocation is 'time of', often paired with nouns like 'data collection' or 'testing' in a restricted manner. 'Time in' often appears with location-related nouns, such as English class, Guatemala, Taiwan, and the lab, also indicating restricted collocations. 'Time on' is less frequent and used with nouns describing activities, like a 7-point scale, listening activities, and social networking sites, showing free collocations. Overall, 'time of' and 'time in' suggest specific patterns of usage, while 'time on' allows more flexibility.

Summary

Noun patterns in the corpus reflect typical ways of use and dissemination across different parts of academic articles. Nouns such as ‘language’, ‘students’, ‘study’, ‘participants’, ‘research’, ‘learners’, ‘English’, ‘role’, ‘data’, and ‘time’ exhibit distinct patterns of occurrence. In analyzing the occurrence of the top ten nouns in each section of the articles, the study revealed divergent patterns in the utilization of both common and Academic Word List (AWL) nouns across different segments of the manuscripts. In the Literature Review sections, the most frequent general nouns were ‘language’ and ‘role’, while the only AWL noun encountered was ‘research’. This observation corresponds to Ang et al.’s (2017) findings regarding the prevalence of common nouns in the Literature Review sections. Conversely, in the Methodology sections, both AWL nouns, namely ‘participants’ and ‘data’, were consistently employed, with no occurrence of general nouns. Additionally, the Results sections employed ordinary nouns such as ‘students’, ‘English’, and ‘time’, which were not found in other sections that have more frequent usage of academic terminologies. In the Discussion sections, words such as ‘study’, and ‘learners’ showed up pointing to a focus on research data issues. These findings help us compare and get the gist of articles in different areas and understand how academic writing is structured overall.

Discussion

Analysis of adjective-noun, verb-noun, and noun-preposition collocations provides insights into language proficiency across diverse settings. The examination of collocational patterns in academic discourse reveals complex relationships between restricted and free collocations involving the ten most frequent nouns: ‘language’, ‘students’, ‘study’, ‘participants’, ‘research’, ‘learners’, ‘English’, ‘role’, ‘data’, and ‘time’ nouns.

This finding aligns with Howarth’s (1998) emphasis on how restricted collocations contribute to communicative precision and maintain composite units. Restricted collocations, like ‘foreign language’, illustrate the close relationship between specific adjectives and given nouns, forming fixed phrases that play a crucial role in giving exact, contextually appropriate information in academic text. These combinations, for example, “English as a foreign language”, foster comprehension by being able to place meaning before form.

Independent collocations, on the contrary, create a room for freedom of expression. This is clearly seen when we look at the example of a noun such as ‘data’ being collocated with words such as ‘analyze’ and ‘transcribe’. These word pairs enable writers to tailor their expressions to fit specific academic contexts. Overall, the interaction involves fixed patterns and those that are not, and it is a way of making writing more understandable. This dual strategy goes hand in hand with Howarth’s stance that linguistic conventionalism is key to successful communication by explaining that scholarly materials should always be precise and open to diverse interpretations.

Comparing the results of collocation frequency to those of Dukali (2018), Ghaniabadi et al. (2015), and Takač and Lukač (2013), it is evident that there are similarities as well as differences between learner groups. Takač and Lukač (2013) study of adjective-noun collocations in the Croatian Corpus of English Learner Essays (CELE) reflects the same trend as the British National Corpus (BNC) and the Library of English Language Learners (ICLE). In studies, people applied words like ‘research’ and ‘study’ in the same way. The findings give us an idea of how both learners and native speakers tend to pair a number of words while writing or speaking English. Ghaniabadi et al. (2015) found Iranian EFL learners frequently use adjective and abstract noun collocations, reflecting their proficiency. It is consistent with data which show ‘language’ having significant frequencies. On the other hand, ‘role’ is less frequent even though it is an abstract common noun.

Previous research has identified challenges for EFL learners to acquire these patterns as non-native speakers are anticipated to encounter trouble with verb-noun and adjective-noun collocations. Takač and Lukač (2013) examined adjective-noun collocations and established that EFL learners form native speaker-like patterns yet still struggle within an academic context. Ghaniabadi et al. (2015) reported that Iranian EFL learners make common use of adjective and abstract noun collocations, whereas Dukali (2018) reported difficulty in verb-noun and adjective-noun combinations by Libyan students.

The issues detected align with results seen in previous research, most notably by Harta et al. (2021), who noted widespread lexical collocation errors among learners, especially within verb-noun and adjective-noun combinations. The study argued that such errors often occur because of a lack of collocational competence and the interference of the learners’ native language. In the same vein, Boonraksa and Naisena (2021) highlighted the place of instructional approaches in enhancing collocation use, calling for focused interventions to advance EFL learners’

academic writing. On the basis of these results, explicit instruction of collocations, alongside systematic learning approaches, could be extremely significant in fighting against these issues.

This research confirms the importance of learning collocations as the key to academic writing proficiency. The research findings agree with past research into English collocation patterns for academic writing, particularly those focusing on frequent conjunctions of nouns and adjectives and verbs. Furthermore, the study confirms the importance of collocations in shaping academic discourse and consequently informing the design of specialist lexis and organized word sets as lying at the center of successful academic discourse. These results provide a sound foundation for the development of pedagogical strategies designed to enhance students' academic writing ability.

For EFL learners, understanding collocation patterns is significant in developing writing accuracy and fluency. Having knowledge of restricted collocations enables learners to generate more accurate academic writing, while exposure to free collocations enables them to generate more flexible and contextually relevant sentences. The instructor can use these results to inform language teaching by creating in-class activities that drill common academic collocations.

Given the findings on collocation patterns and their role in academic writing, the inclusion of systematic learning approaches in computer programs could help EFL learners internalize such structures more effectively. In addition, learning apps and educational software can incorporate these patterns into vocabulary practice exercises so that students may learn them through interactive methods.

Furthermore, previous research (e.g., Ghaniabadi et al., 2015; Takač and Lukač, 2013) shows that explicit instruction in collocations, especially verb-noun and adjective-noun collocations, can greatly contribute to writing fluency. Pedagogical practices in the future need to focus more on developing collocational patterns systematically through contextual examples and authentic academic texts.

Conclusions and Recommendations

1. Conclusions

This study provides a comprehensive analysis of noun frequency and usage across different journal types, revealing the prominence of words such as 'language', 'research', and 'study' in academic writing. Collocations are equally crucial in academic writing since restricted collocations follow consistent and predictable structures, e.g., 'foreign language' and 'analyze data'. Free collocations, on the other hand, allow greater freedom, e.g., in 'students of (different backgrounds)' and 'organize data'. The results indicate that restricted collocations leave space for the clarity and accuracy of academic vocabulary and allow effective transmission of ideas, while free collocations allow for contextual flexibility. The balance between the two kinds of collocations serves the systematic and flexible character of academic writing and highlights the function lexical frames have to play in academic writing. These nouns are unevenly distributed across sections, with literature reviews often engaging with 'language' and 'role', methodology sections concentrating on 'participants' and 'data', and results sections incorporating more general nouns like 'students' and 'English'. Revealing these frequency patterns enhances academic writing by describing how the deployment of nouns varies by research article section. These findings are consistent with current research that supports academic writing as being noun-dense, and specialist vocabulary plays a significant role in structuring scholarly writing.

2. Recommendations

2.1 Policy Recommendations

Educational institutions should support the integration of corpus-based tools and collocation analysis in EFL syllabi. Course material and designs must integrate frequently occurring academic noun collocations for the further improvement of students' proficiency in academic writing. For example, students could use corpus analysis software such as AntConc to identify common noun collocations in academic texts. Additionally, corpus-informed activities such as matching exercises, gap-filling tasks, and guided writing practices could be designed based on actual collocational patterns found in journal articles.

2.2 Practical Recommendations

Language instructors are encouraged to incorporate activities using corpus tools, such as AntConc, in order to help learners discover and analyze academic collocations directly from authentic texts. For example, students could be assigned to search for frequent adjective-noun collocations within selected journal articles and categorize them as restricted or free based on their usage patterns. Gap-filling exercises based on real collocational data could also be designed to support the contextualized use of collocations. Moreover, instructors should provide learners with basic training on how to use corpus tools to conduct simple searches, interpret concordance lines, and recognize

patterns of academic collocation usage. Emphasizing both recognition and production tasks can effectively enhance learners' writing fluency and accuracy.

2.3 Recommendations for Future Research

While the study is helpful, there are some limitations that must be noted. The data was obtained from specific journals, which could incline the results toward language patterns used in those publications. Also, by targeting specific noun pairs, other notable word pairings used in academic writing might have been omitted.

Earlier research has shown AWL term frequency to vary between fields. Mozaffari and Moini (2014) cited a lower than expected frequency of AWL in educational research (4.94%), while Vongpumivitch et al. (2009) reported a higher frequency (11.17%) in applied linguistics. Similarly et al. (2013) cited a 11.96% frequency of AWL terms in research articles. Such contrasts suggest the influence of convention in disciplinary discourse on noun usage and collocation patterns, indicating more work across a variety of fields can provide further insight.

Future studies would be recommended to study the utilization of collocation in other domains of study using other approaches of research. Qualitative approach was used in research, which delivers rich data though it is not objective in its nature. The future studies can study journals based on other fields of study such that the models of collocation can be made more transferable across the arenas of academia. In addition, the use of a mixed-methods study that incorporates qualitative and quantitative analysis may offer more accurate data on collocation patterns, thus a better insight into how they are applied in scholarly writing. This would help to develop concentrated vocabulary materials and instruction resources that enhance EFL learners' writing ability at the academic level.

Expansion of this research to several areas of study could further outline how collocations build scholarly style, augmenting the information available on norms for academic writing. Future studies must also examine variance in AWL coverage across different fields, given that the outcomes of Khani and Tazik (2013) and Mozaffari and Moini (2014) find that discipline convention influences the selection of collocations. Greater distinction of disciplines can potentially be immensely helpful.

References

- Ahmad, A., & Riaz, M. (2024). A study of analyzing the impact of L2 on learning the collocations of English among university students in Punjab, Pakistan. *Journal of Regional Studies Review*, 3(1), 51-58. <https://doi.org/10.62843/jrsr/2024.3a025>
- Alotaibi, A. (2014). The comprehension of English Lexical Collocates by Kuwaiti EFL Learners. *International Journal of English Language and Linguistics Research*, 2(3), 1-12. <https://www.eajournals.org/wp-content/uploads/The-comprehension-of-English-lexical-collocations-by-Kuwaiti-EFL-learners.pdf>
- Ang, L. H., Tan, K. H., & He, M. (2017). A corpus-based collocational analysis of noun premodification types in academic writing. *3L The Southeast Asian Journal of English Language Studies*, 23(1), 115-135. <https://doi.org/10.17576/3L-2017-2301-09>
- Anthony, L. (2005). AntConc: Design and development of a freeware corpus analysis toolkit for the technical writing classroom. In *2005 IEEE International Professional Communication Conference (IPCC)* (pp. 729-737). IEEE Eplore. <https://doi.org/10.1109/IPCC.2005.1494244>
- Anthony, L. (2022). *TagAnt (Version 2.0.5)* [Computer Software]. Tokyo, Japan, Waseda University. Retrieved from <https://www.laurenceanthony.net/software>
- Baker, P. (2010). *Sociolinguistics and corpus linguistics*. Edinburgh University Press. <http://site.ebrary.com/id/10391765>
- Bazzaz, F. E. (2013). Verb-Noun Collocation Proficiency and Academic Years. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature*, 3(1), 152-162. <https://doi.org/10.7575/aiac.ijalel.v3n.1p.152>
- Bazzaz, F. E., & Samad, A. (2011). The use of Verb noun collocations in writing stories among Iranian EFL Learners. *English Language Teaching*, 4(3). <https://doi.org/10.5539/elt.v4n3p158>
- Bennett, G. R. (2010). *Using corpora in the language learning classroom: corpus linguistics for teachers*. The University of Michigan Press. <https://doi.org/10.3998/mpub.371534>
- Biber, D., Conrad, S., & Reppen, R. (1998). *Corpus linguistics : investigating language structure and use*. Cambridge University Press.
- Boonphoie, P., & Bhoomkhokrak, P. (2024). Integrating CLIL and Project-Based Learning to enhance sixth graders' English reading achievement. *Academic Journal of Management Technology*, 5(1), 16-28. <https://doi.org/10.14456/ajmt.2024.2>

- Boonraksa, T., & Naisena, S. (2021). A Study on English Collocation Errors of Thai EFL Students. *English Language Teaching*, 15(1), 164-177. <https://doi.org/10.5539/elt.v15n1p164>
- Brett, D., Loranc-Paszylk, B., & Pinna, A. (2021). A corpus-driven analysis of adjective/noun collocations in travel journalism in English, Italian and Polish. *MonTI. Monografias de Traducción e Interpretación*, (13), 114-147. <https://doi.org/10.6035/MonTI.2021.13.04>
- Bueraheng, N., & Laohawiriyanon, C. (2014). Does learners' degree of exposure to English language influence their collocational knowledge? introduction. *International Journal of English and Literature (IJEL)*, 4(3), 1-10.
- Chen, Q., & Ge, G. (2007). A corpus-based lexical study on frequency and distribution of Coxhead's AWL word families in medical research articles (RAs). *English for Specific Purposes*, 26(4), 502-514. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2007.04.003>
- Cowie, A. P. (1998). *Phraseology: theory, analysis, and applications*. Oxford Academic. <https://books.google.co.th/books?id=Df-iQpNMLcgC>
- Coxhead, A. (2000). A new academic word list. *TESOL Quarterly*, 34(2), 213-238.
- Crystal, D. (2003). *English as a global language* (2nd ed.). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511486999>
- Dash, N. S. (2008). *Corpus linguistics: an introduction*. Pearson Longman. <https://books.google.co.th/books?id=ikOZWjkkxzEC>
- Dukali, A. A. (2018). An error analysis of the use of lexical collocations in the academic writing of libyan EFL University students. *Journal of Second Language Teaching and Research*, 6(2), 55-91.
- Ghaniabadi, S., Marjane, E., & Zareian, G. (2015). The use of adjective+noun collocations by Iranian EFL learners based on noun abstractness. *International Journal of Linguistics*, 7(5), 86. <https://doi.org/10.5296/ijl.v7i5.8143>
- Harta, I., Bay, I. W., & Ali, S. (2021). An analysis of lexical collocation errors in students' writing. *TRANS-KATA: Journal of Language, Literature, Culture and Education*, 2(1), 15-25. <https://doi.org/10.54923/transkata.v2i1.18>
- Hill, J. (2000). Revising priorities: from grammatical failure to collocational success. In M. Lewis (Ed.), *Teaching collocation: Further developments in the lexical approach* (pp. 47-67). Oxford University Press.
- Holtz, M. (2007). A corpus-based analysis of verb/noun collocations in interdisciplinary registers. In Davies, M., Rayson, P., Hunston, S., & Danielsson, P. (Eds.), *Corpus Linguistics Conference 2007* (pp.1-12). UCREL. http://ucrel.lancs.ac.uk/publications/CL2007/paper/14_paper.pdf
- Howarth, P. A. (1996). *Phraseology in English academic writing: some implications for language learning and dictionary making*. Walter de Gruyter GmbH. <https://books.google.co.th/books?id=uFq6AAAAIAAJ>
- Howarth, P. A. (1998). Phraseology and second language proficiency. *Applied Linguistics*, 19(1), 24-44. <https://doi.org/10.1093/applin/19.1.24>
- Khani, R., & Tazik, K. (2013). Towards the development of an academic word list for applied linguistics research articles. *RELC Journal*, 44(2), 209-232. <https://doi.org/10.1177/0033688213488432>
- Kirub, A. (2014). *Essentials of scientific writing*. Addis Ababa: Ethiopian Institute of Agricultural Research (EIAR).
- Lewis, M. (2000). *Teaching collocation : further developments in the lexical approach*. Language Teaching Publications.
- Martínez, I. A., Beck, S. C., & Panza, C. B. (2009). Academic vocabulary in agriculture research articles: A corpus-based study. *English for Specific Purposes*, 28(3), 183-198. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2009.04.003>
- McCarthy, M., O'Dell, F., & Walsh, S. (2010). *English collocations in use: advanced*. Cambridge University.
- McCarthy, M., O'Dell, F., & Walsh, S. (2017). *English Collocations in Use. Intermediate* (2nd ed.). Klett Sprachen GmbH.
- McEnery, T., & Wilson, A. (2001). *Corpus linguistics : an introduction* (2nd ed.). Edinburgh University Press.
- Meara, P. (1992). *EFL vocabulary tests*. Centre for Applied Language Studies, University of Wales, Swansea.
- Mongkolchai, A. (2008). A study of University students' ability in using English collocations. [Master' s thesis, Srinakharinwirot University]. Integrated Thesis & Research Management System. [http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Eng\(M.A.\)/Angkana_M.pdf](http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Eng(M.A.)/Angkana_M.pdf)
- Mozaffari, A., & Moini, R. (2014). Academic words in education research articles: a corpus study. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 98, 1290-1296. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.545>

- Nampanya, R., & Wangmo, N. (2020). The awareness of phrasal verb collocations of third year (EIC) major students at Rajamangala University of Technology Isan, Surin Campus. *Academic Journal of Management Technology*, 1(1), 120-128. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jomt/article/view/246613>
- Nilsson, F. (2019). *A comparative analysis of word use in popular science and research articles in the natural sciences : A corpus linguistic investigation* [Bachelor's thesis, Mälardalen University]. Mälardalen University Library. <http://mdh.diva-portal.org/smash/get/diva2:1330702/FULLTEXT01.pdf>
- Ordem, E., & Bada, E. (2016). *Lexical collocations (verb + noun) across written academic genres in English. European Journal of Education Studies*, 1(3), 20-37. <https://doi.org/10.5281/zenodo.51567>
- Peacock, M. (2012). High-frequency collocations of nouns in research articles across eight disciplines. *Iberica*, 23(5), 29-46.
- Phiwma, N. (2023). Effects of blended Game-based Learning in enhancing learning achievements in vocabulary, grammar, and idioms for formal presentations in “English for Presentations” course of computer science students at Suan Dusit University. *Academic Journal of Management Technology*, 4(2), 84-96. <https://doi.org/10.14456/ajmt.2023.6>
- Putra, D., & Suhardijanto, T. (2019). The use of verb + noun collocations by English learners of Indonesian. In *Proceeding of the 4th International Seminar on Linguistics (ISOL-4)* (pp. 25–33). De Gruyter. https://www.researchgate.net/publication/338278740_The_Use_of_Verb_Noun_Collocations_by_English_Learners_of_Indonesian
- Ridha, N. A., & Riyahi, A. A. (2011). Lexical collocational errors in the writings of Iraqi EFL learners. *Journal of the College of Arts*, 58, 24-51.
- Sanguannam, S. (2017). A study on “Delexical Verb+Noun” collocation errors of Thai EFL intermediate and advanced learners. *A Journal of Liberal Arts*, 17(2), 59-84.
- Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in language teaching* (12th ed.). Cambridge University Press. <https://books.google.co.th/books?id=0HNly9nxBXgC>
- SCImago. (n.d.). *SJR — SCImago Journal & Country Rank*. <http://www.scimagojr.com>
- Shabani, M. B., & Tazik, K. (2014). Coxhead’s AWL across ESP and Asian EFL Journal Research Articles (RAs): a corpus-based lexical study. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 98, 1722-1728. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.599>
- Szudarski, P. (2018). *Corpus linguistics for vocabulary: a guide for research*. Routledge. <https://books.google.co.th/books?id=B2dBswEACAAJ>
- Takač, V.P. & Lukač. M. (2013). How word choice matters: An analysis of adjective-noun collocations in a corpus of learner essays. *Jezikoslovlje*, 14(2-3), 385-402.
- Trinant, K., & Yodkamlue, B. (2019). Lexical Collocations in a Sample Corpus of Nursing Research Articles (SCNRA). *Suranaree journal of social science*, 13(1), 45-72.
- Tungyai, S., & Rakpa, S. (2021). Collocation Competence : A Case Study of Undergraduate Students. *Journal of MCU Humanities Review*, 7(1), 331–346. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/human/article/view/252738>
- Uçar, S., & Yükselir, C. (2015). The effect of corpus-based activities on verb-noun collocations in EFL classes. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 14(2), 195-205.
- Viera, R. T. (2016). The importance of vocabulary knowledge in the production of written texts: a case study on EFL language learners. *Revista Tecnológica ESPOL – RTE*, 30(3), 89-105.
- Vongpumivitch, V., Huang, J., & Chang, Y. (2009). Frequency analysis of the words in the Academic Word List (AWL) and non-AWL content words in applied linguistics research papers. *English for Specific Purposes*, 28(1), 33-41. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.esp.2008.08.003>
- West, M. (1953). *A general service list of English words: with semantic frequencies and a supplementary word-list for the writing of popular science and technology*. Longman. <https://books.google.co.th/books?id=WcYMAQAAIAAJ>
- Yakhontova, T. V. (2003). *English academic writing for students and researchers* (2nd ed.). Lviv: PAIS.
- Yumanee, C., & Phoocharoensil, S. (2013). Analysis of collocational errors of Thai EFL students. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 6(1), 88–98. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/LEARN/article/view/10272>

อิทธิพลขององค์กรแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจ

วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมภาคบริการ

ประเภทด้านที่พักแรม ของประเทศไทย

The Influence of Innovative Organizations on Business Performance of Small and Medium - Sized Enterprises (SMEs) in Thailand's Accommodation Service Sector

พูนสวัสดิ์ แก้วเกียรติสกุล^{1*}, อมรรักษ์ สวนชูผล¹,

สิรินดา คลีสุนทร¹ และกัลยารัตน์ ธีระธนชัยกุล¹

Poonsawat Kaewkaitsaku^{1*}, Amonlux Shounchupon¹,
Sirinada Kleesunthron¹ and Kanyarat Teerathanachaiyakun¹

Received: June 3, 2024; Revised: April 18, 2025; Accepted: April 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลขององค์กรแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักแรมของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการประเภทด้านที่พักแรมที่เป็นสมาชิกสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 400 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์หาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า องค์กรแห่งนวัตกรรมมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักแรมของประเทศไทย อยู่ในระดับมากที่สุดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ผลการดำเนินงานทางธุรกิจ ภาคบริการ ภาคบริการด้านที่พัก วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

¹ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์,
Innovative Aviation Business Management of College of Innovative Management of Valaya Along Korn
Rajabhat University Under the Royal Patronage

*Corresponding author e-mail: poonsawat@vru.ac.th

Abstract

The purpose of this research is to study the influence of innovative organizations on the business performance of small and medium-sized enterprises (SMEs) in Thailand's accommodation service sector. The participants of this study were 400 SME entrepreneurs in the accommodation service sector who are members of the Association of Small and Medium Enterprises. The study employed a purposive sampling technique to recruit 400 SME entrepreneurs who are members of the Association of Small and Medium Enterprises. Data were analyzed using descriptive statistics (frequency, percentage, mean, and standard deviation) and inferential statistics (multiple regression analysis). The findings revealed that innovative organizations have a significant influence on the business performance of SMEs in Thailand's accommodation service sector, with the impact being at a high level (statistical significance at the 0.05 level).

Keywords: Business Performance, Innovative Organization, Accommodation Service Sector, Small and Medium - Sized Enterprises (SMEs)

บทนำ

ธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคบริการประเภทที่พักแรมของประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ซึ่งธุรกิจในกลุ่มนี้มีลักษณะการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่นและมีการปรับตัวตามความต้องการของตลาดท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยธุรกิจประเภทนี้มักจะดำเนินการในรูปแบบโรงแรมขนาดเล็ก เกสต์เฮาส์ โฮสเทล หรือรีสอร์ทที่มีขนาดห้องพักไม่เกิน 50 ห้อง (Sakhizada et al., 2019) โดยเฉพาะในกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่มองหาประสบการณ์ท้องถิ่นและราคาประหยัด ธุรกิจ SMEs ในภาคที่พักแรมมีความสามารถในการสร้างความแตกต่างจากธุรกิจขนาดใหญ่ ด้วยการเน้นการให้บริการที่เป็นกันเองและการสร้างประสบการณ์ที่มีความพิเศษสำหรับลูกค้า การลงทุนเริ่มต้นที่ต่ำกว่าโรงแรมขนาดใหญ่ ทำให้มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของตลาด (Sakhizada et al., 2019) นอกจากนี้ ธุรกิจ SMEs ยังสามารถตอบสนองแนวโน้มการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืน โดยการพัฒนาโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน ทั้งนี้ Khan et al. (2021) ได้กล่าวถึงผลกระทบต่อการดำเนินงานของธุรกิจที่พักแรมว่า ปัจจัยบวก ได้แก่ การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การลงทุนในพลังงานทดแทน หรือการปรับตัวเป็น “Green Hotel” ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในขณะที่ปัจจัยลบ ได้แก่ ต้นทุนการดำเนินงานที่สูงขึ้น เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าวัสดุสิ้นเปลือง และค่าแรงการแข่งขันที่สูง โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่มีโรงแรมขนาดใหญ่หรือแบรนด์ระดับสากล ซึ่งส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจที่พักแรมได้อย่างมาก การเติบโตของ “Smart Hotels” หรือการใช้เทคโนโลยีในธุรกิจที่พักแรม SMEs ก็เป็นอีกหนึ่งแนวโน้มที่น่าสนใจ โดยธุรกิจเริ่มใช้เทคโนโลยี เช่น การเช็คอินอัตโนมัติ การใช้แอปพลิเคชันในการจัดการห้องพัก หรือการนำพลังงานทดแทนมาใช้ เช่น การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์เพื่อลดต้นทุนและดึงดูดลูกค้าที่สนใจความยั่งยืน (Gumel & Bardai, 2023)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวมา ข้อเสนอการวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาอิทธิพลขององค์กรแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักแรมของประเทศไทย โดยผลการวิจัยจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมในการดำเนินธุรกิจ เช่น การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก การปรับปรุงการให้บริการ การใช้เทคโนโลยีมาเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากร การตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ความนิยมในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ที่พักแบบยั่งยืน หรือบริการที่มุ่งเน้นประสบการณ์ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและยกระดับผลการดำเนินงานของธุรกิจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลขององค์กรแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักแรม

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดองค์กรแห่งนวัตกรรม

Becker et al. (1964) ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่า เป็นองค์กรที่มีการสนับสนุนบุคลากรในทุกระดับ ให้ได้ใช้พลังความคิดสร้างสรรค์ในการคิดค้นและสร้างนวัตกรรมในองค์กร ภายใต้กระบวนการจัดการทรัพยากร ในองค์กรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพและมีศักยภาพเพียงพอ จนสามารถนำไปสู่บริการ ผลิตภัณฑ์ หรือกระบวนการ ในการทำงานรูปแบบใหม่ ตอบสนองความต้องการของลูกค้า และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับองค์กร ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์และวิสัยทัศน์ (Strategy and Vision) หมายถึง จุดมุ่งหวัง ความตั้งใจ ความมุ่งมั่น หรือสิ่งที่คิดว่าควรจะเป็นในอนาคต โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่ายขององค์กร มองอนาคตร่วมกันจากการสำรวจ สภาพที่แท้จริง ทั้งภายในและภายนอกองค์กร แล้วนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาให้องค์กร สอดคล้องและเข้ากันได้ภายใต้เงื่อนไขใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์ 2) โครงสร้างองค์กร (Organizational Structure) หมายถึง การบริหารจัดการโครงสร้างการดำเนินงานตามแบบแผนที่กำหนดไว้ รวมทั้งความสัมพันธ์ ในเชิงบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ขนาดของการควบคุม ระดับการบังคับบัญชา และระบบการประสานงาน ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความยืดหยุ่น ทำให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 3) วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) หมายถึง พฤติกรรม บรรทัดฐาน ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ ความเข้าใจ และแบบแผนพื้นฐานของคนส่วนใหญ่ในองค์กรเป็นฐานคติ ที่มีแบบแผนซึ่งถูกประดิษฐ์ หรือค้นพบจากการเรียนรู้โดยกลุ่มหรือองค์กร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการ แก้ไขปัญหา การปรับตัว และถูกถ่ายทอดไปยังสมาชิกในองค์กร ด้าน Prihadyanti et al. (2023) ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่า องค์ประกอบขององค์กรแห่งนวัตกรรม สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายด้าน โดยเน้นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมในองค์กร ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่ชัดเจน (Clear Vision and Strategy) องค์กรต้องมีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ทั้งการกำหนดกลยุทธ์ที่ส่งเสริมให้เกิดการคิดสร้างสรรค์ตลอดจนการเปลี่ยนแปลง 2) ผู้นำที่สนับสนุนนวัตกรรม โดยผู้นำต้องมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุน และส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม ตลอดจนการกระตุ้นให้เกิดวัฒนธรรมการทดลองการเรียนรู้จากความล้มเหลว และ 3) วัฒนธรรมองค์กร โดยการส่งเสริม วัฒนธรรมที่เปิดกว้างต่อความคิดใหม่ ๆ สนับสนุนการทำงานร่วมกัน และการแบ่งปันความรู้ระหว่างบุคลากร

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ แนวคิดองค์กรแห่งนวัตกรรม ของ Becker et al. (1964) ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) กลยุทธ์และวิสัยทัศน์ 2) โครงสร้างองค์กร และ 3) วัฒนธรรมองค์กร มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2. แนวคิดผลการดำเนินงานของธุรกิจ

Sahin et al. (2019) ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่า ผลการดำเนินการทางธุรกิจ เป็นมุมมองในภาพรวม ที่แสดงถึงผลลัพธ์การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ด้าน Aswar et al. (2022) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ผลการดำเนินการทางธุรกิจไว้อย่างน่าสนใจว่า ผลการดำเนินการทางธุรกิจ เป็นตัวชี้วัดในการประเมินระดับของความสำเร็จ การดำเนินธุรกิจทุกอย่าง เพื่อมุ่งหวังผลกำไร เพราะเป็นผู้ผลิตสินค้า และให้บริการสู่ระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานทางธุรกิจหรือองค์กร จึงมีความหมายที่แตกต่างไปจากความหมายของประสิทธิผลองค์กร ในทางธุรกิจแล้วผลประกอบการองค์กร หมายถึง ผลการดำเนินการในขั้นตอนสุดท้ายขององค์กร เป็นเสมือนการมอง

ผลที่เกิดขึ้นจากภายนอกที่ครอบคลุมมิติ 3 ด้าน คือ 1) เป็นผลการดำเนินการด้านการเงิน 2) เป็นผลการดำเนินการด้านการตลาด และ 3) เป็นผลตอบแทนของผู้ที่มีส่วนได้เสียกับองค์กร หรือผู้ถือหุ้น นอกจากนี้ Al Sawalqa et al. (2011) ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจว่า ผลการดำเนินงานขององค์กรเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากความสอดคล้องระหว่างสองปัจจัยหรือมากกว่าขององค์กร โดยความสอดคล้องนี้หมายถึงการที่องค์กรมีการเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อให้เข้ากันกับบริบทรอบข้างเพื่อความอยู่รอดหรือเพื่อสร้างผลการดำเนินงานขององค์กร ในอดีตที่ผ่านมา ผลการดำเนินงานทางธุรกิจ (Business Performance) นิยมวัดจากผลตอบแทนของสินทรัพย์ การเติบโตของยอดขาย ความสำเร็จของผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยผลการดำเนินงานทางธุรกิจสามารถแบ่งได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผลการดำเนินงานด้านการเงิน และ 2) ผลการดำเนินงานไม่ใช้การเงิน ซึ่งสามารถอธิบาย ได้ดังนี้

1). ผลการดำเนินงานด้านการเงิน หมายถึง ผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านการเงิน ใน 4 ด้าน คือ ความยั่งยืนทางการเงินในระยะสั้น ความยั่งยืนทางงบประมาณ ความยั่งยืนทางการเงินในระยะยาว และความเพียงพอของการให้บริการ

2) ผลการดำเนินงานไม่ใช้การเงิน หมายถึง ผลการดำเนินงานทางธุรกิจใน 2 มุมมอง คือ ด้านผลิตภัณฑ์ การเติบโตของส่วนแบ่งทางการตลาด ความพึงพอใจของลูกค้า การตัดสินใจทางด้านผลิตภัณฑ์ การใช้กระบวนการใหม่ ๆ ในการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพดีขึ้น การจัดการด้านราคา การจัดการด้านการกระจายสินค้า ปริมาณยอดขายที่เพิ่มพูนลักษณะ และตราสินค้า

3. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักแรม

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคบริการประเภทที่พักแรมของประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจท่องเที่ยวและการบริการของประเทศ เนื่องจากการเติบโตอย่างรวดเร็วและเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ภาคที่พักแรมในประเทศไทยมีกลุ่มเป้าหมายทั้งนักท่องเที่ยวภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มองหาประสบการณ์ท้องถิ่นหรือราคาประหยัด ลักษณะของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภาคที่พักแรมของประเทศไทยประกอบด้วย

1) รูปแบบธุรกิจที่หลากหลาย ธุรกิจ SMEs ภาคที่พักแรมของประเทศไทยมักจะดำเนินการในรูปแบบโรงแรมขนาดเล็ก เกสต์เฮาส์ โฮสเทล หรือรีสอร์ทที่มีห้องพักจำนวนน้อยกว่า 50 ห้อง ซึ่งแตกต่างจากโรงแรมขนาดใหญ่หรือแบรนด์ระดับสากลที่มักจะมีห้องพักจำนวนมาก การดำเนินธุรกิจในลักษณะนี้ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs สามารถปรับตัวได้ง่ายและมีความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2) การบริการที่เป็นกันเอง หนึ่งในลักษณะเด่นของธุรกิจที่พักแรม SMEs คือการให้บริการที่มีความเป็นกันเอง โดยมุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ที่มีความพิเศษสำหรับลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นการบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะบุคคล หรือการให้บริการในบรรยากาศที่อบอุ่นและเข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

3) ตลาดเป้าหมาย ธุรกิจที่พักแรม SMEs ในประเทศไทยมักจะเน้นการให้บริการแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มองหาประสบการณ์ท้องถิ่น (Local Experience) หรือราคาประหยัด เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่ม Backpacker หรือกลุ่มที่เดินทางเพื่อศึกษาวัฒนธรรม ซึ่งอาจจะไม่มีกำลังซื้อสูง แต่ต้องการประสบการณ์ที่หลากหลายและไม่เหมือนใคร

4) การลงทุนและต้นทุนต่ำกว่าโรงแรมขนาดใหญ่ ธุรกิจที่พักแรม SMEs มักจะมีต้นทุนการลงทุนเริ่มต้นที่ต่ำกว่าโรงแรมขนาดใหญ่ ซึ่งช่วยให้สามารถปรับตัวตามสภาพการตลาดและมีความยืดหยุ่นในการปรับกลยุทธ์ได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสในการสร้างธุรกิจแบบเฉพาะกลุ่ม เช่น การสร้างที่พักในธีมที่น่าสนใจหรือมีเอกลักษณ์

5) การพัฒนาอย่างยั่งยืน ในยุคปัจจุบันแนวโน้มการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) เป็นสิ่งที่ธุรกิจที่พักแรม SMEs ต้องคำนึงถึง เช่น การใช้พลังงานทดแทน การลดขยะ หรือการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการบริการ ซึ่งได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวที่มองหาที่พักที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

6) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมธุรกิจ SMEs ในภาคที่พักแรมเริ่มนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาธุรกิจ เช่น การติดตั้งระบบบัญชีดิจิทัล การใช้แอปพลิเคชันในการจัดการการจองห้องพัก หรือการใช้ระบบเช็คอินอัตโนมัติ เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วให้กับลูกค้าและลดต้นทุนการดำเนินงาน

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดผลการดำเนินของธุรกิจของ Al Sawalqa et al. (2011) ประกอบด้วย 1) ผลการดำเนินงานด้านการเงิน และ 2) ผลการดำเนินงานไม่ใช้การเงิน มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

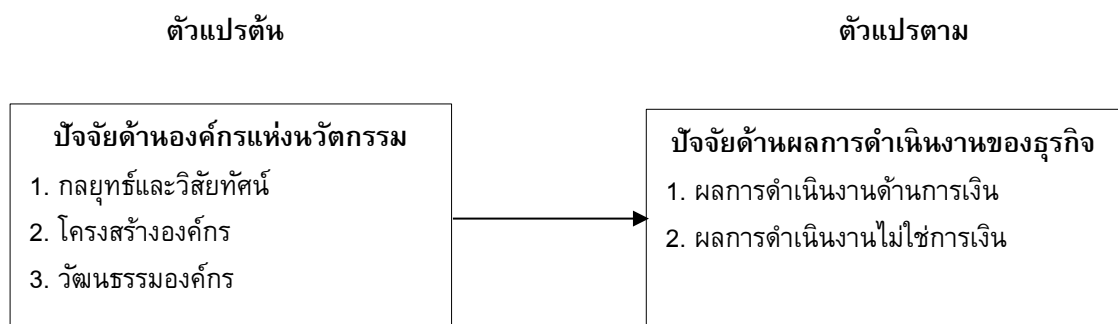
1. ตัวแปรต้น

ปัจจัยด้านองค์กรแห่งนวัตกรรม ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ แนวคิด ทฤษฎีของ Becker et al., (1964) ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) กลยุทธ์และวิสัยทัศน์ (2) โครงสร้างองค์กร และ (3) วัฒนธรรมองค์กร มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2. ตัวแปรตาม

ปัจจัยด้านผลการดำเนินงานของธุรกิจ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ แนวคิด ทฤษฎีของ Al Sawalqa et al. (2011) ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ผลการดำเนินงานด้านการเงิน และ (2) ผลการดำเนินงานไม่ใช้การเงิน มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “อิทธิพลขององค์กรแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักแรมของประเทศไทย” ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

รูปที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : Becker et al. (1964) และ Al Sawalqa et al. (2011)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่อง อิทธิพลขององค์กรแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักแรมของประเทศไทยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมุ่งเน้นการตรวจสอบถามเฉพาะ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักแรม ที่เป็นสมาชิกสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยเท่านั้น โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม

2. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมภาคบริการประเภทด้านที่พักแรม ของประเทศไทย จำนวน 846 แห่ง มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 125,678 คน (Office of Small and Medium Enterprises Promotion, 2023)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ Krejcie and Morga (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งสิ้นจำนวน 400 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถาม ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านองค์กรแห่งนวัตกรรม ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ ใช้แนวคิด ทฤษฎีของ Becker et al. (1964) ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) กลยุทธ์และวิสัยทัศน์ 2) โครงสร้างองค์กร และ 3) วัฒนธรรมองค์กร มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert ได้แก่ 5) เห็นด้วยมากที่สุด 4) เห็นด้วยอย่างมาก 3) เห็นด้วยปานกลาง 2) เห็นด้วยน้อย และ 1) เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านผลการดำเนินของธุรกิจ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ ใช้แนวคิด ทฤษฎีของ Al Sawalqa et al. (2011) ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบได้แก่ (1) ผลการดำเนินงานด้านการเงิน และ (2) ผลการดำเนินงานไม่ใช้การเงิน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert ได้แก่ (5) เห็นด้วยมากที่สุด (4) เห็นด้วยอย่างมาก (3) เห็นด้วยปานกลาง (2) เห็นด้วยน้อย และ (1) เห็นด้วยน้อยที่สุด

4. การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

4.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงในเนื้อหา (Validity) โดยหาค่าดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Hambleton, 1984) โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเกณฑ์การให้คะแนนในระบบ IOC ของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ละท่าน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

และเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ส่วนที่มีค่าน้อยกว่า 0.6 ให้ตัดทิ้งไป แต่หากต้องการนำมาใช้ จะต้องดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ (Hambleton, 1984) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ มีค่าเท่ากับ 0.78 สามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้

4.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try - Out) กับพนักงานที่มีลักษณะการปฏิบัติงานใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ มีค่าเท่ากับ 0.95 ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือ
	$\sum S_i^2$	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.1.1 การตรวจแบบสอบถามและการให้คะแนน

- 1) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของแบบสอบถาม ทั้ง 400 ฉบับ
- 2) ระดับกระบวนการจัดการ และระดับผลการดำเนินงานทางธุรกิจ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบมาตรวัดของ Likert ดังนี้

เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด	ให้คะแนนเป็น 5
เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก	ให้คะแนนเป็น 4
เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง	ให้คะแนนเป็น 3
เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย	ให้คะแนนเป็น 2
เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนนเป็น 1

5.1.2 การแปลความหมายคะแนน

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และนำค่ามาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลผล (Hambleton, 1984) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง เห็นด้วยอย่างมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง เห็นด้วยอย่างมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยังสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักรวมของประเทศไทย โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในบางส่วน และบางส่วนจะทำการส่งทางไปรษณีย์ให้กับผู้ประสานงานซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามครั้งที่ 2 และ 3 โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ส่งแบบสอบถามไปให้ใหม่ โทรศัพท์สอบถาม และติดตามด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 400 ฉบับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนในปัจจุบัน

7.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) ใช้สำหรับวิเคราะห์ระดับของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital Transformation) และองค์กรแห่งนวัตกรรม (Innovations Organization)

7.3 ใช้การวิเคราะห์หาการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ในการวิจัยเรื่องอิทธิพลขององค์กรแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักรวมของประเทศไทย

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยด้านปัจจัยส่วนบุคคลพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ด้านอายุ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุ 18 - 25 ปี และ 26 - 35 ด้านสถานภาพการสมรส พบว่าเป็นกลุ่มที่มีสถานภาพสมรสโสดมากที่สุด ด้านระดับการศึกษาพบว่าผู้มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด และด้านรายได้ต่อเดือนพบว่ากลุ่มรายได้ 5,000 - 10,000 บาทและ 10,001 - 15,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ ตอบวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภtd้านที่พักแรมของประเทศไทยผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรแห่งนวัตกรรม

องค์กรแห่งนวัตกรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) กลยุทธ์และวิสัยทัศน์	3.33	1.03	ปานกลาง
2) โครงสร้างองค์กร	3.92	0.81	มาก
3) วัฒนธรรมองค์กร	3.59	1.11	มาก
รวม	3.61	0.77	มาก

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์กรแห่งนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.77)

ปัจจัยด้านผลการดำเนินงานของธุรกิจที่ศึกษามี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ผลการดำเนินงานด้านการเงิน และ 2) ผลการดำเนินงานไม่ใช้การเงิน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของธุรกิจ

ผลการดำเนินงานของธุรกิจ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) ผลการดำเนินงานด้านการเงิน	3.91	0.67	มาก
2) ผลการดำเนินงานไม่ใช้การเงิน	3.77	0.75	มาก
รวม	3.84	0.66	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของธุรกิจ พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของธุรกิจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.66)

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ว่า อิทธิพลขององค์กรแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภtd้านที่พักแรมของประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) องค์การแห่งนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักรวมของประเทศไทย

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (a)	0.853	0.151	-	5.662	0.000
ด้านกลยุทธ์และวิสัยทัศน์	0.272	0.036	0.352	7.636	0.000
ด้านโครงสร้างองค์กร	0.419	0.042	0.408	9.973	0.000
ด้านวัฒนธรรมองค์กร	0.102	0.030	0.138	3.405	0.000
R = 0.762, R ² = 0.581, Adjusted R ² = 0.578, F = 178.305, Sig = 0.000*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 สามารถอธิบายได้ว่า องค์การแห่งนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักรวมของประเทศไทยอยู่ในระดับมาก โดย b คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัว ค่า SE_b คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ b ค่า t คือ ค่าสถิติ t สำหรับการทดสอบสมมติฐาน และค่า Sig. คือ ค่า p-value ซึ่งใช้ทดสอบความนัยสำคัญทางสถิติของแต่ละตัวแปร (ค่าที่น้อยกว่า 0.05 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ) โดยค่า R = 0.762 แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงระหว่างตัวแปรต้นรวมกันกับตัวแปรตาม ด้านค่า R² = 0.581 หมายถึง ตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลการดำเนินงานของธุรกิจได้ 58.1% ด้าน Adjusted R² = 0.578 ยืนยันว่าโมเดลนี้เหมาะสมแม้ปรับค่าตามจำนวนตัวแปรแล้ว และค่า F = 178.305 และ Sig. = 0.000 แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสมทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรต้น ด้านกลยุทธ์และวิสัยทัศน์ มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ โดยค่าบวกแสดงว่าการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่ชัดเจนจะช่วยให้ธุรกิจมีผลงานดีขึ้น ด้านโครงสร้างองค์กร เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดโมเดล (ค่า b สูงที่สุด) และมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการทำงานแบบนวัตกรรมช่วยส่งเสริมผลการดำเนินงานอย่างเด่นชัด และด้านวัฒนธรรมองค์กร มีอิทธิพลเชิงบวกเช่นกัน แม้จะมีค่าน้อยกว่าอีก 2 ตัวแปร แต่ยังมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนนวัตกรรมก็มีบทบาทในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ที่ว่า เพื่อศึกษาอิทธิพลขององค์การแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักรวม

ผลการวิจัยพบว่า องค์การแห่งนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเป็นผลการดำเนินของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักรวมของประเทศไทยอยู่ในระดับมากซึ่งผลการวิจัยนี้บ่งชี้ว่า องค์การแห่งนวัตกรรม โดยเฉพาะในด้านกลยุทธ์และวิสัยทัศน์ โครงสร้างองค์กร และวัฒนธรรมองค์กร มีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำเนินงานของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคบริการ ประเภทที่พักรวมของประเทศไทย โดยผลการวิจัยนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถยืนยันได้ว่าการพัฒนาและการจัดการองค์กรในด้านนวัตกรรมมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจดังกล่าว

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า องค์การแห่งนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเป็นผลการดำเนินของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภทด้านที่พักรวมของประเทศไทย อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Prihadyanti et al. (2023) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการแพร่กระจายนวัตกรรมทางสังคม: มุมมองของผู้ให้นวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่านวัตกรรมทางสังคม (SI) เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและความท้าทายต่าง ๆ ในภาคการเกษตร สตาร์ทอัพ

ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตรถือเป็นตัวแทนสำคัญในการพัฒนา SI ในภาคส่วนนี้ ในอินโดนีเซีย สตาร์ทอัพด้านเทคโนโลยีทางการเกษตรคาดว่าจะพัฒนา SI เพื่อการพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืนในแผนพัฒนาแห่งชาติระยะกลางปี 2020 - 2024 โดยใช้กรณีศึกษาหลายกรณี เอกสารนี้พยายามเสริมวรรณกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบันและเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่าง SI และนวัตกรรมแบบดั้งเดิม งานวิจัยนี้ยังกล่าวถึงบทบาทขององค์กรธุรกิจซึ่งเป็นตัวแทนโดยสตาร์ทอัพด้านเทคโนโลยีทางการเกษตรในการพัฒนา SI โดยสังเกตแบบจำลองการแพร่กระจายและกระบวนการตัดสินใจด้านนวัตกรรม งานวิจัยนี้ระบุลักษณะเฉพาะของ SI เชิงทฤษฎีที่เสริมด้วยคำอธิบายเชิงประจักษ์แบบจำลองการแพร่กระจายสามแบบที่นำไปสู่กระบวนการตัดสินใจด้านนวัตกรรมและช่องทางการสื่อสารที่แตกต่างกัน ปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการมีอิทธิพลต่อกระบวนการแพร่กระจาย ในกระบวนการนี้ สตาร์ทอัพยังมีบทบาทเชื่อมโยงที่แตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของบริษัทอีกด้วย โดยให้ผลในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนา SI ที่ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ekawarna et al. (2023) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างแบบจำลององค์กรวัฒนธรรมใหม่โดยใช้กรอบค่านิยมการแข่งขันเพื่อเร่งความสำเร็จอันชาญฉลาด ผลการวิจัยพบว่า การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) การวัดว่าปัจจุบันโครงการศึกษาระดับปริญญาเอกมีวัฒนธรรมองค์กรแบบใด โดยใช้เครื่องมือประเมินวัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture Assessment Instrument : OCAI) 2) การสร้างรูปแบบวัฒนธรรมองค์กรใหม่ทีคาดว่าจะ เป็นของโครงการศึกษาระดับปริญญาเอกในอนาคต ใช้กรอบค่านิยมเชิงแข่งขัน (Competing Values Framework : CPF) เพื่อเร่งการบรรลุผลสำเร็จของแพลตฟอร์ม SMART ของ UNJA 3) การกำหนดแผนงานและการวัดประสิทธิภาพเชิงกลยุทธ์ในสาขาใดก็ตาม ในโครงการศึกษาระดับปริญญาเอก ซึ่งสามารถรองรับการเร่งรัดการบริหารงานได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เหล่านี้ นักวิจัยใช้การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพเชิงพรรณนาและเทคนิคการศึกษาวรรณกรรมและแบบสอบถามเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาเผยให้เห็นว่าวัฒนธรรมตระกูลและวัฒนธรรมลำดับชั้นเป็นวัฒนธรรมที่โดดเด่นในโครงการศึกษาระดับปริญญาเอก นอกจากนี้ วัฒนธรรมการตลาดยังเป็นประเภทหนึ่งที่คาดว่าจะมีอยู่ในโครงการศึกษาระดับปริญญาเอกอีกด้วย นอกจากนี้ องค์กรปัจจุบัน (OCAI) และองค์กรที่คาดหวัง (วัฒนธรรมที่ปรารถนา) ภายในกรอบการเร่งความสำเร็จของ UNJA SMART รวมถึงการนำองค์ประกอบของความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความยุติธรรมมาปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Simatupang et al. (2022) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายนวัตกรรมของอินโดนีเซีย : วิวัฒนาการและโครงสร้างสถาบัน ผลการวิจัยพบว่า ควบคู่ไปกับการพัฒนาของโลกที่ส่งเสริมให้ทุกประเทศสร้างสรรค์สิ่งใหม่ อินโดนีเซียยังมีความทะเยอทะยานที่จะเพิ่มนวัตกรรมในประเทศอีกด้วย แรงผลักดันคือความสำเร็จของประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศในการเพิ่มการเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านนวัตกรรม อินโดนีเซียมีความปรารถนาเดียวกันในการมุ่งเน้นไปที่นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ตลอดจน มีการพัฒนาในนโยบายนวัตกรรมอินโดนีเซียในแง่ของโครงสร้างสถาบันและการนำโครงการนวัตกรรมไปปฏิบัติบทความนี้พยายามระบุว่านโยบายนวัตกรรมได้รับการพัฒนาอย่างไร ผ่านการวิเคราะห์เชิงปริมาณของกฎระเบียบด้านนวัตกรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีตั้งแต่ปี 2004 บทความนี้ได้แบ่งกฎระเบียบออกเป็นสี่ยุคตามยุคของประธานาธิบดีที่ได้รับการเลือกตั้งตั้งแต่ปี 2004 ถึงปี 2024 มีการดำเนินการเชิงปริมาณแบบหลายมิติเพื่อตรวจสอบนโยบายนวัตกรรมของอินโดนีเซีย การค้นหานโยบายจะดำเนินการโดยการค้นหากฎระเบียบในฐานข้อมูลกฎระเบียบของอินโดนีเซียสองแห่ง จากผลการวิเคราะห์พบว่า อินโดนีเซียได้ขับเคลื่อนนโยบายด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงนโยบายที่สนับสนุนเงินทุนด้านนวัตกรรม และได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงการจัดตั้งองค์กรด้านนวัตกรรมหลายประการเพื่อให้เกิดการประสานงานที่ดีขึ้นระหว่างนักวิจัยที่สร้างผลิตภัณฑ์และอุตสาหกรรมนวัตกรรมในฐานะผู้ใช้งาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Islahuddin et al. (2021) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่อาศัยการพัฒนาวัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยวจุดหมายปลายทางเป็นยาครอบจักรวาล ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาของนวัตกรรมการท่องเที่ยวเป็นพื้นฐานของเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็น

แนวทางแก้ไขที่ถูกต้องในการคาดการณ์ผลกระทบเชิงลบของการระบาดของ COVID-19 ที่กระทบต่อโลกมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศหมู่เกาะ นวัตกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลเป็นยาครอบจักรวาลอย่างหนึ่งของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพราะสามารถเปลี่ยนศักยภาพให้กลายเป็นความสามารถด้านการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าได้ทั้งสำหรับประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงนักท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทางที่สำคัญยิ่ง (SPD) ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่อิงจากนวัตกรรมการท่องเที่ยวนั้นได้มาจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การอภิปรายกลุ่ม และการค้นหาเอกสารที่จำเป็น เทคนิคการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ-เชิงพรรณนาถูกนำมาใช้ตามขั้นตอนของแบบจำลองเชิงโต้ตอบ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล การนำเสนอข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การตรวจสอบและสรุปผลผลลัพธ์ แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาของนวัตกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลถือเป็นยาครอบจักรวาลอย่างหนึ่งสำหรับความพยายามในการกระตุ้นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ใน SPD ของอินโดนีเซีย นวัตกรรมการท่องเที่ยวเป็นพื้นฐานสำหรับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยดำเนินการผ่านการเสริมสร้างเสถียรภาพ SPD การตลาดการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทรัพยากรบุคคล (HR) และสถาบันการท่องเที่ยว นวัตกรรมในแง่มุม 5A

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาอิทธิพลขององค์กรแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมภาคบริการ ประเภหาด้านที่พักแรม

ผลการวิจัย พบว่า องค์กรแห่งนวัตกรรมมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคบริการ ประเภหาด้านที่พักแรมของประเทศไทย อยู่ในระดับมาก ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า องค์กรที่มีกรวางกลยุทธ์และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีโครงสร้างที่เอื้อต่อการพัฒนา และมีวัฒนธรรมที่สนับสนุนนวัตกรรม จะส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการสร้างผลกำไร ตลอดจนทำให้ผลการดำเนินงานของธุรกิจดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.2.1 การส่งเสริมการลงทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม รัฐบาลควรสนับสนุน SMEs ในการลงทุนด้านเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ เช่น ระบบการจองออนไลน์ การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ (CRM) และเทคโนโลยี AI เพื่อปรับปรุงการบริการและเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้า

2.2.2 การพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ด้านนวัตกรรม จัดอบรมและพัฒนาทักษะด้านนวัตกรรมให้แก่ผู้ประกอบการและพนักงานใน SMEs โดยเน้นการฝึกอบรมในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี การตลาดดิจิทัล การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรม

2.2.3 การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ด้านนวัตกรรม ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาาร่วมกัน รวมถึงสร้างพื้นที่ให้ SMEs ได้ทดลองหรือพัฒนานวัตกรรม

2.2.4 การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและเงินทุนสนับสนุน ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น การลดหย่อนภาษี สำหรับการลงทุนในโครงการที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม พร้อมทั้งจัดตั้งกองทุนสนับสนุนเพื่อช่วยลดภาระต้นทุนให้กับ SMEs ในการพัฒนานวัตกรรม

2.2.5 การส่งเสริมการตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านนวัตกรรม ช่วยเหลือ SMEs ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาดที่เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การพัฒนาสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์นักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างความแตกต่าง และการผลักดันให้แบรนด์ไทยเป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติ

2.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

2.2.1 การจัดตั้งโครงการนำร่องในพื้นที่เป้าหมาย เริ่มต้นด้วยการทดลองนำนโยบายไปใช้ในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง เช่น แหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (เชียงใหม่ ภูเก็ต หรือกระบี่) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง SMEs ที่มีความพร้อมและติดตามผลอย่างใกล้ชิดเพื่อปรับปรุงแนวทางก่อนขยายผลในวงกว้าง

2.2.2 การสร้างกลไกความร่วมมือและระบบติดตามผล ตั้งแต่การทำงานหรือหน่วยงานที่มีบทบาทในการประสานงานระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อติดตามความคืบหน้า วัตถุประสงค์ของนโยบาย และปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของ SMEs ในพื้นที่

2.2.3 การประชาสัมพันธ์และการเข้าถึงข้อมูลจัดทำแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการสนับสนุน ข้อเสนอแนะด้านสิทธิประโยชน์ และการอบรม เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs เข้าถึงได้ง่าย พร้อมทั้งจัดสัมมนาหรือกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ในระดับท้องถิ่นเพื่อสร้างความตระหนักรู้และกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการใช้นวัตกรรม

2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.3.1 การศึกษาเปรียบเทียบข้ามอุตสาหกรรม วิจัยเปรียบเทียบผลกระทบของนวัตกรรมใน SMEs ระหว่างอุตสาหกรรมบริการประเภทที่พักแรมและอุตสาหกรรมบริการอื่น ๆ (เช่น ร้านอาหารหรือการท่องเที่ยว) เพื่อทำความเข้าใจปัจจัยที่เฉพาะเจาะจงและแนวทางที่เหมาะสมในแต่ละภาคธุรกิจ

2.3.2 การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างนวัตกรรมกับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้นวัตกรรมต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ การจ้างงานในท้องถิ่น และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในธุรกิจที่พักแรม เพื่อสร้างสมดุลระหว่างความยั่งยืนและการพัฒนา

2.3.3 การเจาะลึกปัจจัยด้านพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ประกอบการ วิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรม ความพร้อม และทัศนคติของผู้ประกอบการใน SMEs ต่อการใช้นวัตกรรม โดยเน้นศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหรือแรงจูงใจในการปรับตัว ซึ่งข้อมูลนี้จะช่วยพัฒนานโยบายที่ตรงเป้าหมายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Al Sawalqa, F., Holloway, D., & Alam, M. (2011). Balanced scorecard implementation in Jordan: An initial analysis. *International Journal of Electronic Business Management*, 9(3), 196-210.
- Aswar, K., Ermawati, E., Juliyanto, W., Andreas, A., & Wiguna, M. (2022). Adoption of e-government by Indonesian state universities: An application of technology acceptance model. *Problems and Perspectives in Management*, 20(1), 396-406.
- Becker, G. M., DeGroot, M. H., & Marschak, J. (1964). Measuring utility by a single-response sequential method. *Behavioral science*, 9(3), 226-232.
- Gumel, B. I., & Bardai, B. B. (2023). A review of critical success factors influencing the success of SMEs. *SEISENSE Business Review*, 3(1), 37-61.
- Hambleton, R. K. (1984). *Validating the test scores*. In Berk, R. A., (Ed), *A guide to criterion-referenced test construction* (pp. 199 – 223). The Johns opkins University Press.
- Islahuddin, I., Akib, H., Masatip, A., Sailan, M., & Eppang, B. M. (2021). *Articel-Creative Economy based on innovation development in tourismdestinations a Panacea*. Makassar Tourism Polytechnic.

- Khan, A. J., Tufail, S., & Ali, A. (2021). Factors affecting performance of small & medium enterprises: The mediating role of knowledge management. *Pakistan Journal of Humanities and Social Sciences*, 9(2), 197-209.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Sample size determination table. *Educational and psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Office of Small and Medium Enterprises Promotion. (2023). *Report on small and medium enterprises in the service sector: Accommodation businesses in Thailand*. Office of Small and Medium Enterprises Promotion (OSMEP).
- Prihadyanti, D., Aziz, S. A., & Sari, K. (2024). Diffusion of social innovation: The innovation provider's perspective. *Journal of the Knowledge Economy*, 15(1), 4516-4570.
- Sahin, H., & Topal, B. (2019). Examination of effect of information sharing on businesses performance in the supply chain process. *International Journal of Production Research*, 57(3), 815-828.
- Sakhizada, A. F., & Rasa, M. M. (2019). Factors influencing the performance of small & medium enterprises (SMEs) in trade: empirical evidence from Afghanistan. *Journal of Management Technology*, 5(3), 1-27.
- Simatupang, T. M., Silalahi, F. T. R., Okdinawati, L., Nandini, W., & Fajarini, P. F. (2022). Indonesia's innovation policies: evolution and institutional structure. *STI Policy and Management Journal*, 7(2).1-12

วารสารวิชาการเทคโนโลยีการจัดการ
Academic Journal of Management Technology

ISSN 3027-8317 (Online)

คณะเทคโนโลยีการจัดการ
www.fmt.surin.rmuti.ac.th

ที่อยู่ 145 ม.15 ถ.สุรินทร์-ปราสาท ต.นอกเมือง
อ.เมืองสุรินทร์ จ.สุรินทร์ 32000

